

Evaluering af Styrket uddannelsesindsats for unge med handicap

november 2025

Publikationen er udgivet af

Social- og Boligstyrelsen

Lerchesgade 35, 5

5000 Odense C

Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@sbst.dk

www.sbst.dk

Indhold udarbejdet af Social- og Boligstyrelsen.

Udgivet november 2025

Download eller se rapporten på

www.sbst.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

digital isbn: 978-87-85236-76-0

Forord

At gennemføre en ungdomsuddannelse er en vigtig del af overgangen til en mere selvstændig voksentilværelse, og for mange unge er det en stor del af deres identitetsskabelse. Forskning og data viser imidlertid, at der er en gruppe af unge med handicap, der – til trods for at de har de kognitive og intellektuelle forudsætninger for at tage en ordinær ungdomsuddannelse – ikke gør det i dag.

Derfor har Social- og Boligstyrelsen samarbejdet med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) og tre kommuner – Helsingør, Køge og Aalborg Kommune – om at udvikle en *Styrket Uddannelsesindsats* for målgruppen. Jeg vil gerne takke alle medarbejdere og ledere for et godt samarbejde. De har leveret værdifuld viden og data til evalueringen og stillet op til interviews. Jeg vil også gerne takke de unge mennesker, som har delt deres oplevelser med os i besvarelsen af spørgeskemaer og ved deltagelse i interviews.

Jeg vil ligeledes rette en stor tak til deltagere fra følgegruppen med repræsentanter fra VIVE, Kommunernes Landsforening, Danmarks Vejlederforening, Videnscenter om handicap, Sammenslutningen af unge med Handicap, CSV Kolding og Nordvestsjælland Erhvervs- og Gymnasieuddannelser for det gode samarbejde i forbindelse med udviklingen af indsatsen.

Jeg håber, at *Styrket Uddannelsesindsats* kan inspirere andre kommuners arbejde med at få flere unge med handicap til at påbegynde og gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

Indsatsbeskrivelsen og de tilhørende guides til hver af indsatsens fokusområder kan støtte kommuner og fagfolk til at anvende den nye viden i praksis.

Initiativet er finansieret af Udviklings- og Investeringsprogrammet på det sociale område. Social- og Boligstyrelsen har været ansvarlig for udvikling af indsatsen, implementeringsstøtte til de tre projektkommuner samt for at evaluere indsatsen.

God læselyst.

Ellen Klarskov Lauritzen
Direktør
Social- og Boligstyrelsen

Indhold

Forord	0
Indhold	2
1. Sammenfatning	5
1.1 Baggrund og formål	5
1.2 Evalueringens hovedfund	5
2. Indledning	10
2.1 Baggrund for initiativet	10
2.2 Formål med initiativet	10
2.3 Indsatsen	11
2.4 Projektkommunernes tilgang til indsatsen	13
2.5 Evalueringens formål	14
2.6 Læsevejledning	15
3. De unge i indsatsen	17
3.1 Køn- og aldersfordeling	17
3.2 Tilknytning til uddannelse og beskæftigelse	18
3.3 Typer af funktionsnedsættelser	19
4. Praksiserfaringer	20
4.1 Organisatorisk samarbejde	21
4.1.1 Samarbejdsgrupper med et tydeligt formål gør samarbejdet mere effektivt	21
4.1.2 Tovholdere er centrale for at sikre prioritering af samarbejdet	28
4.1.3 Tæt fysisk placering styrker den relationelle koordinering	29
4.1.4 Begrænset ejerskab blandt ungdomsuddannelser vanskeliggør samarbejdet	30
4.1.5 Forskellige lovgivninger og målsætninger på tværs af forvaltninger udfordrer engagementet	31
4.1.6 Ledelsen på tværs af aktører skal gå forrest i samarbejdet	32
4.2 Koordinering af den unges indsats	34
4.2.1 Tværprofessionel sparring bidrager til effektiv koordinering	35
4.2.2 Manglende fælles forståelse for koordineringsfunktionen udfordrer arbejdet i praksis	36
4.2.3 Systematiske arbejdsgange sikrer en ensartet og dybdegående koordinering	37
4.3 Afklaring og opfølgning på støttebehov	42
4.3.1 Få medarbejdere med kontakt til de unge skaber overskuelighed og kontinuitet	43
4.3.2 En tryk og tillidsfuld relation er central for at afklare de unges støttebehov	43
4.3.3 Viden om målgruppen skærper forståelsen for de unge	45
4.3.4 Forældre kan være en vigtig medspiller til at identificere de unges støttebehov	45
4.3.5 Opfølgning på støttebehov tager afsæt i drøftelser af den unges trivsel	46

4.3.6	Opfølgning på den unge er særligt vigtigt ved overgange i den unges liv.....	46
4.4	Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber	47
4.4.1	En nysgerrig tilgang og redskaber kan styrke de unges deltagelse i fællesskaber.....	48
4.4.2	Trykke fællesskaber giver de unge lyst til det sociale	49
4.4.3	Flere unge har ikke overskud til at deltage i fællesskaber efter skoletid	53
5.	Resultater for de unge	55
5.4	De unges trivsel er uændret	55
5.4.3	Nogle unge oplever forbedret mentalt helbred	57
5.5	Få unge oplever styrket tro på egne mestringsevner	58
5.5.3	Nogle unge oplever øget motivation for at gennemføre en ungdomsuddannelse.....	60
5.6	Nogle unge oplever bedre at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen....	61
5.6.3	Nogle unge har fået værktøjer, der hjælper dem i hverdagen og undervisningen	61
5.7	Nogle unge oplever et forbedret tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen.....	62
5.7.3	Nogle unge oplever et forbedret socialt liv.....	63
6.	Omkostninger	64
6.4	Koordineringsfunktionen.....	64
6.4.1	Koordineringsfunktionen i Kommune A	65
6.4.2	Koordineringsfunktionen i Kommune B	65
6.4.3	Koordineringsfunktionen i Kommune C	66
6.5	Tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI	67
6.6	Tiltag 2: Månedlig elevgennemgang	68
6.7	Tiltag 3: Kommunalansat SPS-mentor	69
6.8	Tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb	69
6.9	Tiltag 5: Gruppetilbud for unge uden for uddannelse	71
7.	Litteratur.....	73
8.	Bilag.....	74
8.1	Bilag 1: Metodebeskrivelse.....	74
8.1.1	Stamdata.....	74
8.1.2	Spørgeskemadata.....	75
8.1.3	Interviews med unge.....	76
8.1.4	Interviews med medarbejdere, projektledere og ledere	77
8.1.5	Observation af tiltag	77
8.1.6	Transskribering, kodning og analyse af interviews	77
8.1.7	Omkostningsinterviews	77
8.2	Bilag 2: Drøftelsesskabelonen.....	78
8.3	Bilag 3: Udvikling af fokusområder	79
8.4	Bilag 4: Følsomhedsanalyse af WHO-5	79

8.5	Bilag 5: Trivsel og tro på egen mestringsevne efter 12 måneder	82
8.6	Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger	84
8.6.1	Koordineringsfunktionen	84
8.6.2	Tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI.....	86
8.6.3	Tiltag 2: Månedlig elevgennemgang	87
8.6.4	Tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb.....	88
8.6.5	Tiltag 5: Gruppetilbud for unge uden for uddannelse	89

1. Sammenfatning

1.1 Baggrund og formål

Bland unge med handicap i alderen 14-29 år er det 30 pct. af, som ikke i gang med eller ikke ikke gennemført en ordinær ungdomsuddannelse, hvorimod det kun gælder for 16 pct. af jævnaldrende unge uden handicap¹². Tallene peger i retning af, at der er en gruppe unge med handicap, der har de kognitive og intellektuelle forudsætninger for at tage en ordinær ungdomsuddannelse, men som ikke gør det i dag.

Social- og Boligstyrelsen har i perioden 2021-2024 udviklet Styrket Uddannelsesindsats (SUI) i samarbejde med tre kommuner (Helsingør, Køge og Aalborg Kommune) og Styrelsen for Undervisning og kvalitet (STUK) i forbindelse med initiativet *Styrket overgang til og fastholdelse på ungdomsuddannelse for unge med handicap*.

Formålet med initiativet har været at udvikle en indsats, der kan understøtte Den kommunale ungeindsats' (KUI) arbejde med at få flere unge med handicap til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse. Målgruppen for indsatsen er unge med handicap i alderen 14-30 år, som har de kognitive og intellektuelle forudsætninger for at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte. Indsatsbeskrivelsen henvender sig til medarbejdere og ledere i kommunen, på grundskoler og på ungdomsuddannelser, som ønsker at styrke uddannelsesindsatsen for unge med handicap. Indsatsen består af fire fokusområder, som handler om at:

1. Styrke det organisatoriske samarbejde på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse
2. Koordinere den unges indsats på tværs af fagpersoner
3. Afklare og følge op på den unges støttebehov
4. Understøtte den unges deltagelse i sociale og faglige fællesskaber

Formålet med evalueringen er at udtrække læring om indsatsens implementering, resultater, omkostninger og forankring til inspiration for andre kommuner og bidrage til en vurdering af, hvilke elementer af SUI der er grundlag for at arbejde videre med. Evalueringen bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative metoder.

1.2 Evalueringens hovedfund

Nogle unge opnår bedre forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse

Inden for den treårige projektperiode har det ikke været muligt at belyse, om indsatsen har bidraget til, at flere unge med handicap påbegynder, fastholdes på og gennemfører en ungdomsuddannelse. Derimod kan vi se, at de unge i indsatsen på nogle parametre har fået bedre forudsætninger for at påbegynde, fastholdes på og gennemføre en ungdomsuddannelse. Dette er dog baseret på interviews med et mindre udsnit af de unge i indsatsen. De unge oplever generelt ikke en fremgang i trivsel eller tro på egen mestringssevne, som muligvis først vil kunne ses, når de unge er længere i deres uddannelsesforløb. Både ved

¹ Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. Datatrækket er foretaget i januar 2024.

² 'Handicap' dækker i denne opgørelse over fysiske funktionsnedsættelser, såsom hørenedsættelse, synsnedsættelse, bevægelseshandicap, samt kognitive og/eller psykiske funktionsnedsættelser, såsom autisme, ADHD og erhvervet hjerneskade. Opgørelsen dækker ikke over udviklingshæmning og ordblindhed på grund af indsatsens målgruppeafgrænsning.

opstart i indsatsen og efter seks måneder har omkring halvdelen af de unge et lavt niveau af trivsel og er i risiko for depression eller stressbelastning, hvoraf nogle unge er i *stor* risiko. Omtrent to tredjedele af de unge oplever enten tilbagegang eller status quo i tro på egen mestringsevne efter seks måneder i indsatsen. Det bør dog understreges, at disse fund bygger på et begrænset datagrundlag, da kun en mindre andel af de unge har besvaret spørgeskemaet både ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

Nogle unge, som går på en ungdomsuddannelse, oplever dog, at de har fået det bedre mentalt og har fået mere overskud gennem individuel støtte og tilpasning af deres uddannelsesforløb. Nogle unge oplever også at have fået øget motivation for og tro på, at de kan gennemføre en ungdomsuddannelse, især via fleksible rammer og målrettet støtte, blandt andet fordi de oplever at være blevet mere selvstændige og har fået større selvtillid.

Nogle unge oplever, at de bedre kan håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen, særligt i forhold til at deltage aktivt i undervisningen, kunne overskue og klare en hel skoledag og strukturere skolearbejdet. De unge fremhæver støtte, værktøjer og fleksible undervisningsrammer som værende afgørende. Nogle unge oplever også et forbedret tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen, fordi de i højere grad er en del af det sociale fællesskab og indgår i samarbejder med deres klassekammerater. Nogle unge fremhæver, at de er blevet en del af et trygt fællesskab, som giver dem lyst til at møde op til undervisningen og styrker deres sociale relationer.

Projektkommunerne har ikke haft det samme udgangspunkt for at arbejde med indsatsen

Projektkommunerne har arbejdet meget forskelligt med indsatsen, både i forhold til organisering, målgruppe, og hvilke tiltag de har iværksat. Fælles for de tre kommuner er dog, at størstedelen af de unge har funktionsnedsættelsen ADHD eller autismspektrumsforstyrrelse. Kommune A har forankret indsatsen i den kommunale uddannelsesvejledning og samarbejdet med to ungdomsuddannelser, som også har modtaget midler og været en aktiv del af indsatsen. Projektkommunen har fokuseret på unge, som går på én af de to ungdomsuddannelser og unge i overgangen fra grundskole til en ungdomsuddannelse.

Kommune B har forankret indsatsen i KUI og rettet den mod unge, der enten ikke er startet på eller netop er startet på en ungdomsuddannelse. Projektkommunen har samarbejdet med en ungdomsuddannelse, som ikke har fået midler til arbejdet med indsatsen.

Kommune C har forankret indsatsen på tværs af kommunale afdelinger og adskilt den fra KUI. Projektkommunen har som udgangspunkt haft fokus på unge, der er i overgangen fra grundskole til en ungdomsuddannelse eller lige er startet på en ungdomsuddannelse. Undervejs er målgruppen dog også kommet til at indbefatte unge, som endnu ikke er startet på en ungdomsuddannelse. Projektkommunen har samarbejdet med alle ungdomsuddannelserne i kommunen, men disse har ikke modtaget midler til arbejdet med indsatsen.

Projektkommunerne er i varierende grad lykkedes med at implementere indsatsen

Det er forskelligt, i hvilken grad projektkommunerne er lykkedes med at implementere indsatsens fokusområder. Vi vil derfor uddybe deres gode og mindre gode erfaringer med indsatsen og fremhæve tiltag, som kan være til inspiration for andre kommuner. Samlet set peger projektkommunernes erfaringer på, at det er vigtigt for en god implementering at have handlingsanvisende opgavebeskrivelser.

Evalueringen viser, at der er grundlag for at arbejde videre med udvalgte elementer af indsatsen. Der er potentiale for at arbejde videre med at finde et bæredygtigt format for samarbejdsgrupper, fx i regi af KUI som kan styrke det organisatoriske samarbejde, koordinering af den unges indsats og afklaring af den unges støttebehov. Det vil være relevant at undersøge nærmere, hvordan koordineringen af den unges indsats og kommunernes

eksisterende arbejde med KUI kan understøtte hinanden. Der kan med fordel arbejdes videre med at etablere procedurer for vidensdeling mellem grundskole, kommune og ungdomsuddannelser for at sikre, at den unge får den rette støtte ved overgange i livet og gennem hele uddannelsesforløbet. Derudover peger vi på, at det vil være relevant at arbejde videre med at iværksætte aktiviteter på ungdomsuddannelserne inden for skoletid, som kan styrke de unges deltagelse i fællesskaber.

Det organisatoriske samarbejde på tværs af aktører har været udfordrende

Det har været udfordrende at skabe et forpligtende organisatorisk samarbejde på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse, men det har vist sig at være essentielt for arbejdet med de øvrige fokusområder i indsatsen. Forskellige lovgivninger og målsætninger på tværs af KUI gør det vanskeligt at skabe engagement og opbakning hele vejen rundt blandt ledere og medarbejdere i social-, beskæftigelses- og uddannelsesforvaltningen. Samarbejdet mellem kommune og ungdomsuddannelser har været udfordret af, at ungdomsuddannelserne i to af projektkommunerne ikke har været tilstrækkeligt involveret fra starten af og ikke haft indflydelse samt ikke har fået økonomisk støtte. I Kommune A har samarbejdet mellem kommunen og ungdomsuddannelser fungeret godt, fordi ungdomsuddannelserne har været med til at forme og definere arbejdet med indsatsen og fået midler til at iværksætte tiltag. Det har vist sig at være en fordel først at etablere samarbejde med få ungdomsuddannelser og senere udvide det, da det er en omfattende opgave, der kræver tid og ressourcer.

En eller flere tovholdere har vist sig at være vigtigt i implementeringen af samarbejdet for at understøtte en fælles forståelse og prioritering på tværs af aktører, men det er uklart, om funktionen er nødvendig på længere sigt. Ledelsesopbakning og samarbejdsaftaler med en klar rolle- og ansvarsfordeling på tværs af KUI, grundskoler og ungdomsuddannelser er afgørende for at skabe et velfungerende samarbejde blandt medarbejderne. Beslutninger bør forankres på højeste ledelsesniveau og kommunikeres løbende til medarbejderne for at understøtte, at de vedvarende engagerer sig i samarbejdet.

Samarbejdsgrupper har vist sig at være et godt greb i opbygningen af det organisatoriske samarbejde, da de styrker medarbejdernes kendskab til hinanden. Samarbejdsgrupperne kan bestå af forskellige medarbejdere på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse og har forskellige formål, som vil blive uddybet i afsnittet *Organisatorisk samarbejde*. For at sikre at samarbejdsgrupperne er bæredygtige i drift, bør kun få medarbejdere, der aktivt arbejder med indsatsen, deltage. I grupperne skal der være et klart defineret formål, og det skal være tydeligt, hvilket mandat der er til at træffe beslutninger, da det styrker et målrettet og effektivt samarbejde. I Kommune A og B har de gode erfaringer med at forankre en samarbejdsgruppe på henholdsvis en ungdomsuddannelse og i KUI. Det har været en styrke, at formålet har været centeret om at koordinere den unges indsats og afklare støttebehov, og at der har været beslutningskompetencer tilstede.

Tværprofessionel sparring og en klar definition af funktionen er essentielt for koordineringen

Tværprofessionel sparring er afgørende for en helhedsorienteret og effektiv koordinering af den unges indsats. I Kommune A og B har de gode erfaringer med, at koordineringen varetages af flere medarbejdere med forskellige fagligheder i en samarbejdsgruppe. Medarbejdere fremhæver, at tværprofessionel sparring bidrager til en dybdegående afdækning af den unges udfordringer, bedre udnyttelse af kommunale tilbud og en hurtigere og nemmere koordinering. I Kommune C har det været en udfordring, at én enkelt medarbejder har haft ansvar for koordineringen, da manglende sparring og begrænset viden om uddannelsesområdet og støttemuligheder har vanskeliggjort koordineringen. Koordineringsfunktionen kan med fordel forankres i KUI, da arbejdet med koordineringen og KUI kan understøtte hinanden.

En klar definition af koordineringsfunktionen er centralt for en fælles forståelse på tværs af fagligheder, herunder hvordan den adskiller sig fra eller bygger ovenpå eksisterende praksis.

Systematiske arbejdsgange kan bidrage til en ensartet og grundig koordinering af den unges indsats. Projektkommunerne har erfaret, at et lettilgængeligt IT-system og simple procedurer for vidensdeling på tværs af kommune, grundskole og ungdomsuddannelsen kan understøtte, at den unge får den rette støtte ved overgange i den unges liv og gennem hele uddannelsesforløbet. I Kommune B har de gode erfaringer med en kommunalansat mentor, der tilbyder specialpædagogisk støtte (SPS), og som har adgang til kommunens IT-system. Det har styrket koordineringen med kommunale medarbejdere, men omvendt gjort vidensdelingen med medarbejdere på ungdomsuddannelsen vanskeligere.

En tryk og tillidsfuld relation er nødvendig for at afklare og følge op på støttebehov

Det er centralt at minimere antallet af medarbejdere i den unges liv for at skabe kontinuitet og gøre indsatsen mere overskuelig for den unge. Det er derfor en fordel, hvis den samme medarbejder både koordinerer den unges indsats og afklarer og følger op på støttebehov. En tryk og tillidsfuld relation er afgørende for at få indblik i og forstå de unges udfordringer og behov. I Kommune A og B har det været et godt afsæt for relationsdannelsen, når medarbejderen har forudgående kendskab til den unge og/eller har viden om målgruppen, da det har styrket kommunikationen og forståelsen af den unges behov. I Kommune C har det derfor været en udfordring, at medarbejderen var en ny, ekstra person i de unges liv, hvilket gjorde det sværere at opbygge en relation til de unge samt afklare og følge op på deres støttebehov.

Når der er en god relation til den unge, fungerer det godt, at opfølgningen på støttebehov tager afsæt i en samtale med den unge om deres trivsel, da det skaber en mere naturlig dialog. Erfaringerne viser desuden, at det er særligt vigtigt at følge op ved overgange i den unges liv både på og uden for ungdomsuddannelsen, fx ved flytning, i eksamensperioder og praktikforløb, hvor den unges støttebehov kan ændre sig.

Det har været vanskeligt at skabe fællesskaber for de unge på ungdomsuddannelserne

I to af projektkommunerne har de erfaret, at det for kommunerne er vanskeligt at understøtte ungdomsuddannelserne i at tilrettelægge sociale og faglige aktiviteter, når samarbejdet er udfordrende, og de ikke har mandat til at træffe beslutninger herom. Derfor har fokusområdet også ændret sig undervejs til at være ungdomsuddannelserne ansvar.

Det er vigtigt, at den unges kontaktperson og/eller SPS-mentor er nysgerrig på, om noget i rammerne på ungdomsuddannelserne kan justeres og hertil give de unge redskaber til for eksempel at aflæse sociale koder, som kan understøtte og gøre det lettere for de unge at deltage i både faglige og sociale fællesskaber på uddannelsen. Kommune A og B har gode erfaringer med, at SPS-mentoren deltager i sociale arrangementer på ungdomsuddannelsen for at kunne støtte og skabe tryk for de unge.

I Kommune A og C har de gode erfaringer med at tilbyde et særligt tilrettelagt grundforløb på en ungdomsuddannelse og et gruppetilbud til unge uden for uddannelse. Begge tiltag har ifølge medarbejderne givet de unge et tryk fællesskab med jævnaldrende unge med handicap, som kan give dem lyst og mod på at engagere sig i andre fællesskaber på sigt.

Sociale og faglige aktiviteter på ungdomsuddannelserne skal tilrettelægges inden for skoletid, da flere unge ikke har lyst eller overskud til at deltage efter undervisningen. I Kommune A har de på den ene ungdomsuddannelse iværksat tiltag med morgenmad og ny indretning af lokaler, som styrker det sociale fællesskab for unge med et lavt tilhørsforhold til uddannelsen.

Projektkommunerne har forskellige omkostninger forbundet med indsatsen

Vi har ikke foretaget en omkostningsvurdering af den samlede indsats. Omkostningerne er derimod opgjort for koordineringsfunktionen (jf. fokusområde 2) og udvalgte tiltag, som projektkommunerne har arbejdet med.

Projektkommunernes driftsomkostninger forbundet med koordineringsfunktionen varierer meget – både imellem projektkommuner, imellem unge og i løbet af den enkelte unges forløb – fra ca. 100 kr. til ca. 2.300 kr. pr. ung pr. uge. Omkostningerne er særligt høje for unge med et stort behov for koordinering og ved overgange i den unges liv.

For de konkrete tiltag i projektkommunerne ses ligeledes stor variation i driftsomkostningerne afhængigt af, hvor mange medarbejdere der er en del af tiltaget, antallet af unge og tidsforbruget forbundet med tiltaget. Samarbejdsgruppen på tværs af KUI i Kommune B har en gennemsnitlig omkostning på ca. 4.100 kr. pr. ung pr. møde. Elevgennemgang på det særligt tilrettelagte grundforløb i Kommune A koster ca. 3.200 kr. pr. ung i alt. Den kommunalansatte SPS-mentor i Kommune B medfører ingen øgede omkostninger, men indebærer en økonomisk risiko for kommunen, hvis SPS-timerne ikke anvendes fuldt ud. Driftsomkostningerne for det særligt tilrettelagte grundforløb i Kommune A er ca. 10.100 kr. pr. ung i alt. For gruppetilbuddet til unge uden for uddannelse i Kommune C beløber driftsomkostningerne sig til ca. 32.800 kr. pr. ung i alt, men varierer afhængigt af deltagerantal.

2. Indledning

Social- og Boligstyrelsen har i perioden 2021-2024 evalueret Styrket Uddannelsesindsats (SUI), som er udviklet i forbindelse med initiativet *Styrket overgang til og fastholdelse på ungdomsuddannelse for unge med handicap*. Initiativet er et modningsinitiativ, som er en del af Udviklings- og Investeringsprogrammet på børne- og ungeområdet og følger Social-, Ældre- og Boligministeriets strategi for udvikling af den sociale indsats (Social- og Ældreministeriet, 2022). Evalueringen undersøger tre kommuners erfaringer med at implementere og arbejde med SUI, resultater for de unge i indsatsen og omkostningerne forbundet med udvalgte tiltag. I evalueringen anvendes betegnelsen "vi" om Social- og Boligstyrelsens evalueringsenhed, som har udført og afrapporteret evalueringen.

2.1 Baggrund for initiativet

At gennemføre en ungdomsuddannelse er en del af overgangen til et mere selvstændigt unge- og voksenliv samt en stor del af unges identitetsskabelse. Inklusion på arbejdsmarkedet er desuden vigtigt for den unges fremtidige identitet og økonomiske muligheder, hvor uddannelse er en afgørende faktor for fremtidig beskæftigelse (COWI, 2021).

30 pct. af unge med handicap i alderen 14-29 år er ikke i gang med eller har ikke gennemført en ordinær ungdomsuddannelse, hvorimod det kun gælder for 16 pct. af jævnaldrende unge uden handicap³⁴. En ordinær ungdomsuddannelse er ikke det rette valg for alle unge, da det for nogle kan være et bedre match at tage en forberedende grunduddannelse (FGU) og/eller en særligt tilrettelagt uddannelse (STU). Dog peger tallene i retning af, at der er en gruppe af unge med handicap, der har de kognitive og intellektuelle forudsætninger for at tage en ordinær ungdomsuddannelse, men som ikke gør det i dag.

Denne udfordring er forsøgt imødekommet blandt andet gennem etableringen af Den kommunale ungeindsats (KUI) med målsætningen om, at flere unge får en ungdomsuddannelse (Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, 2024). KUI koordinerer den unges samlede forløb på tværs af uddannelse-, beskæftigelse- og socialindsatsen, og vil i mange tilfælde kunne hjælpe unge med handicap på vej i forhold til at tage en ungdomsuddannelse. Erfaringerne viser dog, at unge med handicap ikke altid opsøger hjælp til de udfordringer, de oplever i forbindelse med at tage en ordinær ungdomsuddannelse, af flere årsager (Danmarks Evalueringsinstitut, 2021). Derfor kan der i kommunerne være behov for at arbejde aktivt med at understøtte netop denne målgruppes overgang til og fastholdelse på en ordinær ungdomsuddannelse.

2.2 Formål med initiativet

Formålet med initiativet har været at udvikle en indsats i samarbejde med tre kommuner (Helsingør, Køge og Aalborg) og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), der kan understøtte KUI's arbejde med at få flere unge med handicap til at påbegynde og gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

³ Social- og Boligstyrelsens egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. Datatrækket er foretaget i januar 2024.

⁴ 'Handicap' dækker i denne opgørelse over fysiske funktionsnedsættelser, såsom hørenedsættelse, synsnedsættelse, bevægelseshandicap, samt kognitive og/eller psykiske funktionsnedsættelser, såsom autisme, ADHD og erhvervet hjerneskade. Opgørelsen dækker ikke over udviklingshæmning og ordblindhed på grund af indsatsens målgruppeafgrænsning.

Udviklingsarbejdet tog udgangspunkt i en første version af indsatsen, som byggede på en vidensafdækning, der peger på forskellige fokusområder, som vurderes at have væsentligt betydning for unge med handicaps muligheder for at starte på og gennemføre en ungdomsuddannelse (Pluss Leadership, VIA University College & Realize, 2020). De tre kommuner har gennem projektperioden haft til opgave at gøre sig erfaringer med, hvordan indsatsen kan omsættes og implementeres i deres praksis. Deres erfaringer har bidraget til løbende at justere og kvalificere indsatsen.

2.3 Indsatsen

Formålet med indsatsen er at få flere unge med handicap til at starte på og gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. På sigt skal indsatsen bidrage til at give unge med handicap bedre forudsætninger for videreuddannelse og/eller beskæftigelse. Indsatsens målgruppe er alle unge med handicap mellem 14-30 år, som har de kognitive og intellektuelle forudsætninger for at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte. Målgruppen dækker over unge med:

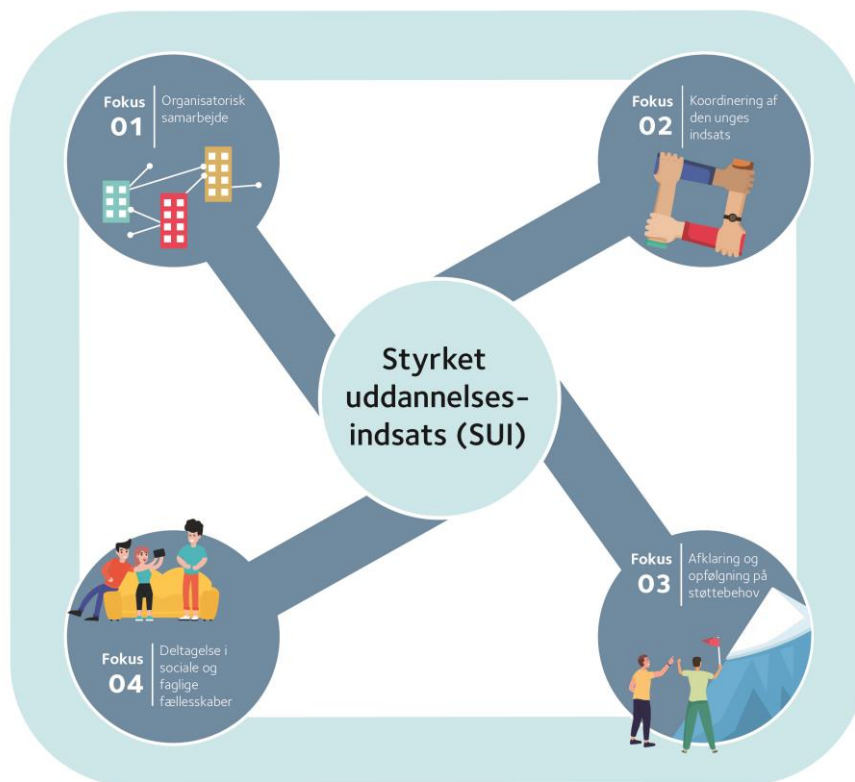
- Fysiske handicap fx syn-, høre- eller bevægelseshandicap
- Udviklingsforstyrrelser fx autismspektrumsforstyrrelse
- Opmærksomhedsforstyrrelser fx ADHD
- Øvrige handicap fx følger efter en erhvervet hjerneskade

Selvom indsatsen har til formål at understøtte KUI, adskiller den sig ved at tilbydes til alle unge med et handicap og ikke kun dem, hvor kommunen vurderer, at det er nødvendigt. Derudover ophører indsatsen først, når den unge fylder 30 år, uanset den unges uddannelses- og beskæftigelsesstatus for at sikre stabilitet og støtte for den unge.

Indsatsen henvender sig til medarbejdere og ledere i kommunen, grundskole og ungdomsuddannelsen, som ønsker at styrke den samlede uddannelsesindsats for unge med handicap. Den endelige indsats består af fire fokusområder, som er illustreret i Figur 2.3.1 og uddybet nedenfor.

Figur 2.3.1

Den samlede indsats med fire fokusområder

Kilde: Indsatsbeskrivelsen.

1. **Organisatorisk samarbejde:** styrk samarbejdet på tværs af kommunale forvaltninger og på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse for at kunne tilrettelægge den rette støtte for den unge, understøtte den unges overgang til ungdomsuddannelse og for at styrke det tværgående samarbejde omkring den unge, når den unge er i gang med ungdomsuddannelsen. Det er vigtigt at etablere det organisatoriske samarbejde for at kunne arbejde med de øvrige fokusområder.
2. **Koordinering af den unges indsats:** koordinér den unges indsats mellem medarbejdere på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse for at give den unge en helhedsorienteret indsats, som støtter den unge i at starte på og gennemføre en ungdomsuddannelse.
3. **Afklaring og opfølgning på støttebehov:** lav en helhedsorienteret og inddragende afklaring og opfølgning på den unges støttebehov, både på og uden for ungdomsuddannelsen, så støtten løbende justeres og svarer til den unges behov ved overgange til og på den unges ungdomsuddannelsesforløb, eller ved øvrige ændringer i den unges livssituation og funktionsniveau.
4. **Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber:** ungdomsuddannelserne skal arbejde aktivt med at tilrettelægge sociale og faglige aktiviteter, så alle elever har mulighed for at deltage, uanset om de har et handicap eller ej, da det at indgå i et inkluderende ungdomsmiljø har stor betydning for, om de unge fastholdes på og gennemfører en ungdomsuddannelse.

Indsatsen beror også på nogle faglige værdier for tilgangen til arbejdet med unge med handicap, som er vigtige for at sikre den faglige kvalitet og en fælles faglig retning i indsatsen på tværs af de fire fokusområder:

- Funktionsnedsættelsen skal ikke blive en udelukkende faktor for valg af ungdomsuddannelse.
- Den unge inddrages i formuleringen af målsætninger og beslutninger, og den unges familie/netværk inddrages, hvor det giver mening.
- Den unge bliver mødt med en ressourcefokuseret tilgang.
- Den unge oplever, at fagpersonerne har en helhedsorienteret tilgang til den unges liv, behov og ønsker, når støtten tilrettelægges
- Den unge oplever at høre til (sense of belonging).
- Den unge skal ikke forholde sig til flere kommunale fagpersoner end nødvendigt.

Indsatsen bygger også på en forandringsteori, der beskriver de forandringer, som indsatsen forventes at skabe. På lang sigt forventes indsatsen at skulle øge de unges mestringsevne og trivsel, give de unge forudsætninger for at kunne deltage i et aktivt ungeliv og etablere forudsætningerne for et begyndende voksenliv. Disse forandringer skal understøtte, at flere unge med handicap påbegynder, fastholdes på og gennemfører en ungdomsuddannelse.

Læs mere om indsatsen og indsatsens forandringsteori her: <https://www.sbst.dk/tvaergaende-omrader/boern-og-unge-med-funktionsnedsaettelser/uddannelsesindsats-for-unge-med-handicap>

2.4 Projektkommunernes tilgang til indsatsen

De tre projektkommuner har arbejdet meget forskelligt med indsatsen, både i forhold til organisering, målgruppe og hvilke tiltag, de har valgt at iværksætte. Disse forskelle er illustreret i

Tabel 2.4.1 **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** og vil blive uddybet i det følgende. Hver projektkommune har arbejdet med en række af tiltag, som de har gjort sig både gode og mindre gode erfaringer med. Disse erfaringer vil vi udfolde i kapitlet *Praksiserfaringer*. I samarbejde med projektkommunerne har vi udvalgt fem tiltag, som de har særligt gode erfaringer med. Disse fem tiltag vil vi have særligt fokus på i evalueringen.

Tabel 2.4.1

Projektkommunernes målgruppe, organisering og tiltag

	Kommune A	Kommune B	Kommune C
Hvad er den primære målgruppe?	Unge på ungdomsuddannelser og unge i grundskolen	Unge i KUI	Unge i grundskolen og unge uden for uddannelse
Hvor er indsatsen forankret?	Den kommunale uddannelsesvejledning (UU)	KUI	På tværs af kommunale afdelinger
Hvor mange ungdomsuddannelser er der indgået samarbejdsaftaler med?	To ungdomsuddannelser	En ungdomsuddannelse	Alle ungdomsuddannelser
Har ungdomsuddannelserne fået midler?	Ja	Nej	Nej
Hvilke tiltag er der særligt arbejdet med?	Særligt tilrettelagt grundforløb Månedlig elevgennemgang	Samarbejdsgruppe på tværs af KUI Kommunalansat SPS-mentor	Gruppetilbud for unge

Kilde: Interviews med de tre projektkommuner.

Projektkommunerne har i deres arbejde med indsatsen valgt at fokusere på forskellige submålgrupper og har derfor ikke tilbudt indsatsen til alle unge i målgruppen.

Kommune A har forankret indsatsen i den kommunale uddannelsesvejledning og har samarbejdet tæt med to ungdomsuddannelser, der har fået midler til at afprøve tiltag i forbindelse med indsatsen. Den primære målgruppe for indsatsen har været unge, som går på en ungdomsuddannelse, eller som er i overgangen fra grundskole til en ungdomsuddannelse.

De har haft særligt fokus på to tiltag på én af ungdomsuddannelserne, nemlig et særligt tilrettelagt grundforløb og en månedlig gennemgang af klassens elever.

Kommune B har forankret indsatsen i KUI. Den primære målgruppe for indsatsen har været unge, som har en sag i kommunen i forbindelse med KUI og derfor er længere væk fra uddannelse eller lige er startet på en ungdomsuddannelse. Kommunen har valgt at fokusere på et tiltag, der består af en samarbejdsgruppe på tværs af forvaltninger i KUI. Ungdomsuddannelserne har ikke været en del af projektansøgningen eller fået midler til arbejdet med indsatsen. Projektkommunen har dog samarbejdet med en ungdomsuddannelse omkring et tiltag, hvor de har ansat en SPS-mentor kommunalt, der tilbyder SPS til unge på ungdomsuddannelsen. SPS er en individuel kompensation, som har til formål at sikre, at unge med en funktionsnedsættelse har mulighed for at deltage i og gennemføre deres uddannelse på lige fod med andre.

Kommune C har forankret indsatsen som en del af kommunens ungeindsats på tværs af familieafdeling, socialafdeling, arbejdsmarkedsafdeling og uddannelsesvejledningen. Kommunen har valgt at anskue SUI som noget selvstændigt, der adskiller sig fra KUI. Målgruppen for indsatsen har været todelt. De har valgt at fokusere på unge, der er i overgangen fra grundskole til en ungdomsuddannelse eller lige er startet på en ungdomsuddannelse. Og de har valgt at fokusere på unge, som er længere væk fra at kunne starte på en ungdomsuddannelse, hvor de i den forbindelse har opstartet et gruppetilbud i kommunen, som fra start var tiltænkt unge på ungdomsuddannelserne. Projektkommunen har samarbejdet med alle ungdomsuddannelser, men ingen af disse har fået midler til arbejdet med indsatsen.

2.5 Evalueringens formål

Formålet med evalueringen er at uddrage læring om indsatsens implementering, resultater, omkostninger og forankring til inspiration for andre kommuner og bidrage til en vurdering af, hvilke elementer af SUI, der er grundlag for at arbejde videre med.

Eftersom de tre projektkommuner, jf. forrige afsnit, har arbejdet meget forskelligt med SUI, har vi i evalueringen valgt at fokusere på projektkommunernes forskellige erfaringer med at fortolke og arbejde med indsatsen, herunder hvilke drivkræfter og barrierer de har oplevet for implementeringen. Som nævnt i forrige afsnit vil vi særligt fokusere på fem udvalgte tiltag, som kan være til inspiration for andre kommuner, men vi vil også belyse en række øvrige tiltag, som projektkommunerne har gjort sig erfaringer med.

I evalueringen belyser vi omkostningerne forbundet med de udvalgte tiltag. Derudover vil vi i evalueringen belyse, hvad der kendetegner målgruppen i indsatsen, samt resultater for de unge i indsatsen. Vi undersøger, om indsatsen styrker de unges trivsel og mestringsevner, og om de unge oplever at være blevet bedre til at håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen og har fået et bedre tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen. Disse forandringer forventer vi vil give de unge bedre forudsætninger for at påbegynde, fastholdes på og gennemføre en ungdomsuddannelse. Da projektkommunerne ikke ønsker at arbejde videre med SUI i dens fulde form, men kun med de udvalgte tiltag, vil vi i evalueringen afdække, hvordan projektkommunerne vil forankre disse.

I evalueringen vil vi besvare følgende undersøgelsesspørgsmål:

- **Målgruppen:** Hvad kendetegner de unge i indsatsen i projektkommunerne?
- **Praksiserfaringer:** Hvilke erfaringer har projektkommunerne gjort sig i implementeringen og arbejdet med indsatsens fire fokusområder, herunder særligt de fem udvalgte tiltag?

- **Resultater:** Har de unge fået bedre forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse, herunder øget trivsel og mestringsevner, bedre håndtering af udfordringer på ungdomsuddannelsen og et bedre tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen?
- **Omkostninger:** Hvad koster det at etablere og drive udvalgte tiltag i indsatsen for projektkommunerne?
- **Forankring:** Hvordan vil projektkommunerne forankre udvalgte tiltag i indsatsen efter projektperioden?

For at afdække undersøgelsesspørgsmålene, tager vi i evalueringen afsæt i en kombination af kvantitative og kvalitative metoder, herunder registreringer af den unges stamoplysninger foretaget af medarbejdere i projektkommunerne, de unges spørgeskemabesvarelser, observationer af tiltag samt kvalitative interviews med udvalgte unge, medarbejdere og ledere i projektkommunerne. Dette er beskrevet nærmere i *Bilag 1: Metodebeskrivelse*.

2.6 Læsevejledning

Rapporten er opdelt i seks kapitler og seks bilag:

Kapitel 1,

Sammenfatning: beskriver kort baggrund for og formål med initiativet samt hovedfund for evalueringen. Kapitlet kan læses selvstændigt.

Kapitel 2, Indledning: beskriver baggrunden for og formålet med initiativet, projektkommunernes tilgang til indsatsen samt formålet med evalueringen.

Kapitel 3, De unge i indsatsen: beskriver, hvad der kendetegner de unge i indsatsen i projektkommunerne.

Kapitel 4, Praktiserfaringer: beskriver projektkommunernes erfaringer med implementering af og arbejdet med indsatsen med fokus på fem udvalgte tiltag, og hvordan de vil forankre disse.

Kapitel 5,

Boks 4.4.5

Anbefalinger til at implementere og arbejde med de unges deltagelse i sociale og faglige fællesskaber:

- Det bør undersøges, om rammerne på ungdomsuddannelsen kan justeres, så unge under uddannelse får mulighed for at deltage i fællesskaber på lige fod med andre.
- Den unges kontaktperson og/eller SPS-mentor kan med fordel fungere som en støtte og give de unge redskaber til at indgå i sociale sammenhænge, da det kan give de unge mod på at deltage i fællesskaber.
- Der kan med fordel etableres gruppetilbud eller uddannelsesforløb både på og uden for ungdomsuddannelserne, hvor unge med handicap kan spejle sig i jævnaldrende unge med handicap og indgå i et trygt fællesskab, som kan give dem lyst og mod på at deltage i andre fællesskaber.
- Der bør etableres sociale og faglige fællesskaber for unge under uddannelse inden for skoletid, fordi nogle unge, særligt med autisme, ikke har overskud til at deltage i aktiviteter og fællesskaber, når undervisningen er slut.

Guide til fokusområde 4: <https://www.sbst.dk/Media/638688134197085321/Guide%20Fokusomr%C3%A5de%204%20-%20Styrket%20uddannelsesindsats.pdf>

Resultater for de unge: belyser, om indsatsen styrker de unges trivsel og mestringsevner, samt om de unge oplever færre udfordringer på og et bedre tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen, som kan give dem bedre forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Kapitel 6, Omkostninger: belyser projektkommunernes meromkostninger forbundet med at etablere og drive udvalgte tiltag i indsatsen.

Bilag 1: Metodebilag

Bilag 2: Drøftelseskabelon

Bilag 3: Udvikling af fokusområder

Bilag 4: Følsomhedsanalyse af WHO-5

Bilag 5: Trivsel og tro på egen mestringsevne efter 12 måneder

Bilag 6: Forudsætninger og beregningsprincipper bag omkostningsvurderingen

3. De unge i indsatsen

I dette kapitel beskriver vi, hvad der kendetegner de unge, som har været en del af indsatsen i forhold til følgende karakteristika:

- Køn
- Alder
- Type af funktionsnedsættelse
- Angst og depression
- Tilknytning til uddannelse og beskæftigelse
- Modtagere af specialpædagogisk støtte

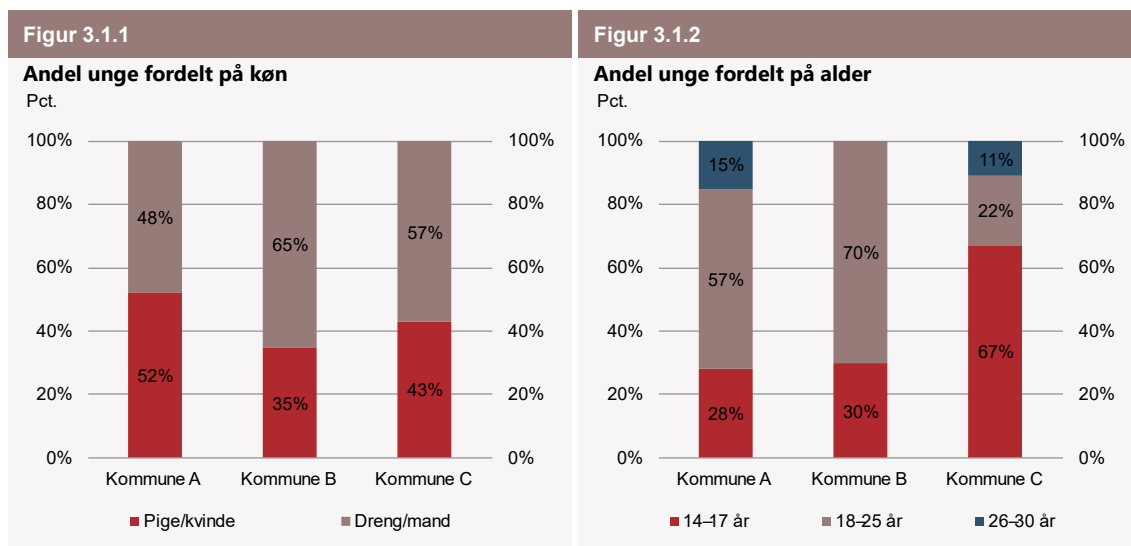
Som det fremgår af

Tabel 2.4.1 **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**, har Kommune C haft et gruppetilbud som et tiltag. Størstedelen af de unge, der har deltaget i gruppetilbuddet, har ikke indgået i kommunernes registreringer af stamoplysninger og fremgår derfor ikke af figurene.

3.1 Køn- og aldersfordeling

I Kommune A er der en nogenlunde ligelig fordeling af køn i indsatsen, mens der i Kommune B og C er en større andel af drenge/mænd end piger/kvinder, jf. Figur 3.1.1.

I Kommune A er mere end halvdelen af de unge i aldersgruppen 18-25 år, mens lidt mere end en fjerdedel er i den yngre aldersgruppe 14-17 år og kun 15 pct. er ældre end 25 år, jf. Figur 3.1.2. Dette afspejler, at en stor andel af de unge går på en af de to indskrevne ungdomsuddannelser eller går i grundskolen. I Kommune B er mere end to tredjedele af de unge 18-25 år, og der er ingen unge i den ældre aldersgruppe 26-30 år. Kommunen har valgt at fokusere særligt på unge i KUI, som er uden for uddannelse og beskæftigelse, hvorfor den ældre del af målgruppen ikke er blevet tilbudt indsatsen. I Kommune C er to tredjedele af de unge i den yngre aldersgruppe, 14-17 år, mens 22 pct. er 18-25 år, og 11 pct. er 26-30 år. Dette hænger sammen med, at kommunen særligt har valgt at fokusere på unge i grundskolen, som skal starte på en ungdomsuddannelse.

Anm.: N=95 for Kommune A, N=43 for Kommune B, N=28 for Kommune C. I Kommune A har 4 personer over 30 år modtaget indsatsen, men de indgår ikke i figurerne.

Kilde: Projektkommunernes registreringer af stamoplysninger.

3.2 Tilknytning til uddannelse og beskæftigelse

Det er forskelligt, hvordan de unge bliver en del af indsatsen, og der er fire forskellige indgange, som de unge kan have til indsatsen:

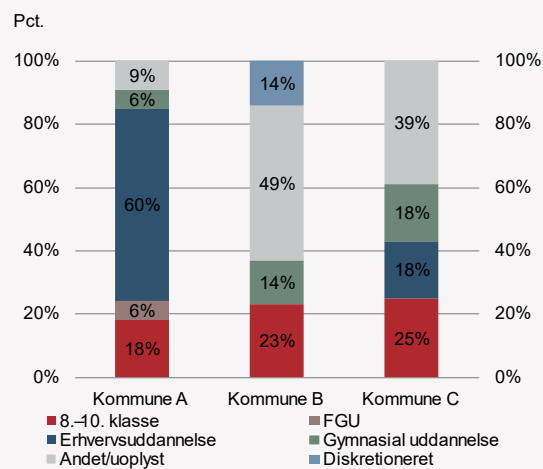
- Unge uden for uddannelse
- Unge i grundskole
- Unge på ordinær ungdomsuddannelse
- Unge i andre uddannelsesforløb som FGU og STU

Jf. Figur 3.2.1 går 60 pct. af de unge i Kommune A på en erhvervsuddannelse, men ca. en ud af fem unge går i 8.-10. klasse. Som tidligere nævnt har kommunen netop fokus på de to ungdomsuddannelser, som indgår i projektet samt overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. En mindre andel går på en gymnasial uddannelse, FGU eller har anden eller uoplyst beskæftigelse. Kommune B fokuserer på unge i KUI uden for uddannelse og beskæftigelse, hvorfor ca. halvdelen af de unge har registreret 'andet/uoplyst'. Næsten en fjerdedel går i grundskole, og 14 pct. på en gymnasial uddannelse. I Kommune C, som fokuserer på overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse, går en fjerdedel af de unge i grundskole, lidt over en tredjedel går på en ungdomsuddannelse, og de resterende har anden eller uoplyst beskæftigelse.

I Kommune A modtager 70 pct. af de unge specialpædagogisk støtte (SPS) jf. Figur 3.2.2, mens det i Kommune B er ca. en femtedel, og i Kommune C gør det sig gældende for lidt under halvdelen af de unge, 43 pct.

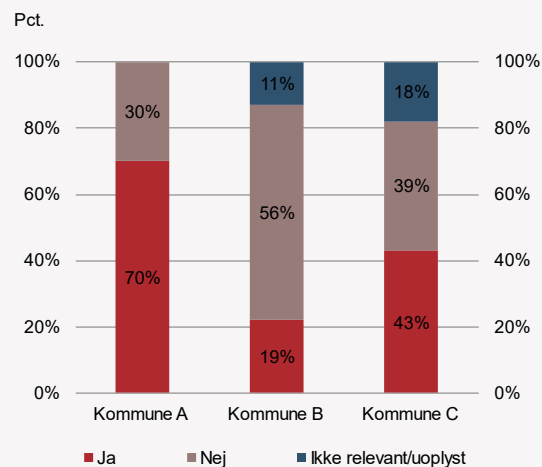
Figur 3.2.1

Andel unge fordelt på tilknytning til uddannelse og beskæftigelse

Figur 3.2.2

Andel unge fordelt på om de modtager SPS

Anm.: N=95 for Kommune A, N=43 for Kommune B, N=28 for Kommune C. I Kommune A har 4 personer over 30 år modtaget indsatsen, men de indgår ikke i figurene. 'Andet' udgør bl.a. beskæftigelse/fleksjob, LAB 6.4 Uddannelsesparat, LAB 6.5 Aktivitetsparat, LAB 6.8 Ressourceforløb og AB 6.12 Selvforsørgende. De skraverede felter angiver, at der er foretaget en diskretionering af data grundet for få observationer.

Kilde: Projektkommunernes registreringer af stamoplysninger.

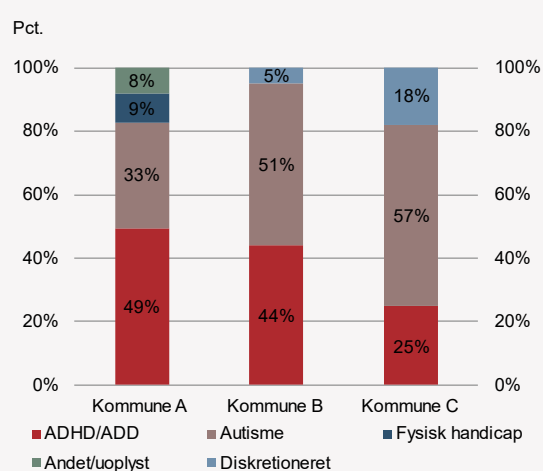
3.3 Typer af funktionsnedsættelser

I alle tre kommuner har størstedelen af de unge ADHD/ADD eller autismspektrumsforstyrrelse, mens en mindre andel har fysiske handicap eller andre funktionsnedsættelser, jf. Figur 3.3.1

Derudover er mellem 27 pct. i Kommune A, 21 pct. i Kommune C og 19 pct. i Kommune B kendt med angst og/eller depression jf. Figur 3.3.2

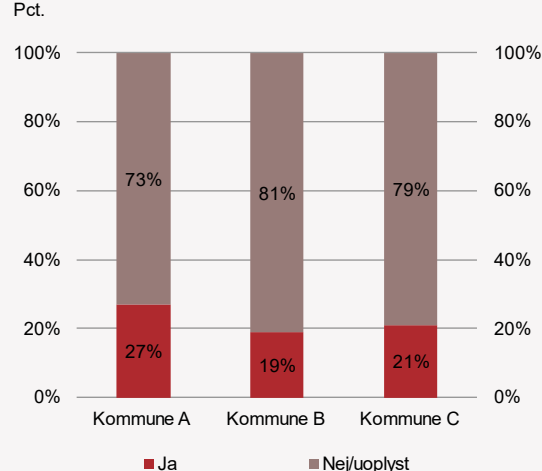
Figur 3.3.1

Andel unge fordelt på funktionsnedsættelse

Figur 3.3.2

Andel unge fordelt på angst/depression

Anm.: N=95 for Kommune A, N=43 for Kommune B, N=28 for Kommune C. I Kommune A har 4 personer over 30 år modtaget indsatsen, men de indgår ikke i figurene. De skraverede felter angiver, at der er foretaget en diskretionering af data grundet for få observationer.

Kilde: Projektkommunernes registreringer af stamoplysninger.

4. Praksiserfaringer

I kapitlet beskriver vi projektkommunernes erfaringer med at implementere og arbejde med indsatsens fire fokusområder:

1. Organisatorisk samarbejde
2. Koordinering af den unges indsats
3. Afklaring og opfølgning på støttebehov
4. Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber

Projektkommunerne er i varierende grad lykkedes med at implementere de fire fokusområder. Derfor vil vi beskrive projektkommunernes gode og mindre gode erfaringer med indsatsen, herunder hvilke drivkræfter og barrierer de har oplevet i implementeringen. Vi vil sætte fokus på fem tiltag, som projektkommunerne har særligt gode erfaringer med og forankringen af disse, som kan være til inspiration for andre kommuner. Termen projektkommunerne dækker over projektledere, ledere og medarbejdere i de tre kommuner, som har deltaget i projektet. Ved hvert fokusområde vil vi løbende opsummere projektkommunernes erfaringer, som er markeret med røde pile. Derudover vil vi komme med en række anbefalinger til implementeringen af og arbejdet med det enkelte fokusområde.

Boks 4.1

Hovedfund

Fokusområde 1 *Det organisatoriske samarbejde:*

- Projektkommunerne erfarer, at samarbejdsgrupper med et tydeligt defineret formål og mandat til at træffe beslutninger styrker et målrettet og effektivt samarbejde omkring indsatsen. Erfaringerne peger på, at hvis samarbejdsgrupperne skal være bæredygtige i drift, bør kun få relevante medarbejdere, der aktivt arbejder med indsatsen, deltage.
- Projektledere og ledere fremhæver, at det har været udfordrende at etablere et forpligtende samarbejde mellem kommune og ungdomsuddannelse, men det er essentielt for indsatsen. Forskellige lovgivninger og målsætninger på tværs af KUI har desuden vist sig at udfordre medarbejderen og lederes engagement. Erfaringerne tydeliggør, at ledelsesopbakning og samarbejdsaftaler på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelser er nødvendige for at sikre en vedvarende prioritering af samarbejdet.

Fokusområde 2 *Koordinering af den unges indsats:*

- Projektkommunerne oplever, at tværprofessionel sparring er afgørende for at sikre en effektiv og helhedsorienteret koordinering af den unges indsats. Koordineringsfunktionen kan med fordel forankres i KUI.
- Medarbejdere fremhæver, at en klar definition af koordineringen og systematiske arbejds gange understøtter en fælles forståelse og bidrager til en smidigere, ensartet og mere dybdegående koordinering. Det er vigtigt med et lettilgængeligt IT-system og simple procedurer for vidensdeling om de unge på tværs af kommune, grundskole og ungdomsuddannelse som kan understøtte, at den unge får den rette støtte ved overgange og gennem hele uddannelsesforløbet.

Fokusområde 3 *Afklaring og opfølgning på støttebehov:*

- Projektkommunerne erfarer, at det er vigtigt, at den unge primært har kontakt til kun én medarbejder. Derfor kan medarbejderen, der koordinerer den unges indsats med fordel også være den, som afklarer og følger op på den unges støttebehov. Medarbejdere fremhæver, at en tryk og tillidsfuld relation til den unge samt viden om målgruppen er nødvendig for at kunne afklare den unges støttebehov.
- Medarbejdere peger på, at det fungerer godt, når opfølgning på støttebehov tager afsæt i en samtale om den unges trivsel. Ved overgange i den unges liv bør der være ekstra fokus på opfølgning, fordi den unges støttebehov kan ændre sig her.

Fokusområde 4 *Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber:*

- Medarbejdere oplever, at det er vigtigt at være nysgerrig på, om noget i rammerne på ungdomsuddannelserne kan justeres og understøtte de unge med redskaber, fx til at aflæse sociale koder, da det kan gøre det lettere for dem at deltage i fællesskaber på uddannelsen.
- Projektkommunerne erfarer, at fællesskaber, hvor unge med handicap kan spejle sig i jævnaldrende unge med handicap, kan give dem lyst og mod på at engagere sig i andre fællesskaber på sigt. Dertil fremhæver medarbejdere, at det er vigtigt, at ungdomsuddannelserne tilbyder sociale aktiviteter i skoletiden, da flere unge ikke har overskud til at deltage efter undervisningen.

4.1 Organisatorisk samarbejde

Det første fokusområde er *Organisatorisk samarbejde*, der handler om at styrke samarbejdet på tværs af forvaltninger indenfor KUI, grundskole og ungdomsuddannelse for at sikre koordinering af den unges indsats, og for at kunne tilrettelægge den rette støtte for den enkelte unge. I

Tabel 4.1.1 beskriver vi kort, hvilke tiltag projektkommunerne har iværksat i arbejdet med det organisatoriske samarbejde.

Tabel 4.1.1

Projektkommunernes arbejde med fokusområde 1: Organisatorisk samarbejde

Kommune A	Kommune B	Kommune C
• Samarbejdsgruppe på den ene ungdomsuddannelse med SPS-mentor, undervisere, fagchef, psykolog og uddannelsesvejleder fra kommunen. • Samarbejdsgruppe på tværs af tovholdere på ungdomsuddannelserne og i kommunen. • Samarbejdsgruppe på tværs af ledere fra kommunen og ungdomsuddannelserne. • Tiltag med skiftende arbejdslokation.	• Samarbejdsgruppe med medarbejdere på tværs af forvaltninger i KUI. • Samarbejdsgruppe med ledere på tværs af forvaltninger i KUI. • Tiltag med skiftende arbejdslokation.	• Samarbejdsgruppe med medarbejdere på tværs af kommunen, grundskoler og ungdomsuddannelser. • Samarbejdsgruppe med ledere på tværs af kommune og ungdomsuddannelser. • Tiltag med skiftende arbejdslokation.

I det følgende vil vi beskrive seks faktorer, der har vist sig at have central betydning i implementeringen af og arbejdet med det organisatoriske samarbejde i indsatsen:

- *Samarbejdsgrupper*
- *Tovholdere*
- *Tæt fysisk placering*
- *Ejerskab blandt ungdomsuddannelser*
- *Forskellige lovgivninger og målsætninger*
- *Ledelsesopbakning på tværs og øverste ledelsesniveau*

4.1.1 Samarbejdsgrupper med et tydeligt formål gør samarbejdet mere effektivt

For at arbejde med det organisatoriske samarbejde har projektkommunerne etableret forskellige samarbejdsgrupper. Deltagerkredsen, forankringen af og formålet med samarbejdsgrupperne har set forskellig ud i projektkommunerne.

I Kommune B er samarbejdsgruppen forankret i KUI, jf. Boks 0.1. Her mødes udvalgte medarbejdere på tværs af beskæftigelses-, uddannelses- og socialområdet for at koordinere indsatsen for unge, som har en sag i KUI. Ifølge projektlederen skal samarbejdsgruppen understøtte, at kommunen arbejder mere målrettet med KUI og indsatsen.

I Kommune A har de to samarbejdsgrupper, som går på tværs af kommune og ungdomsuddannelse. Den ene samarbejdsgruppe foregår på én af de involverede ungdomsuddannelser med deltagelse af SPS-mentor, undervisere, fagchef, psykolog og en uddannelsesvejleder fra kommunen, jf. Boks 0.3. Samarbejdsgruppen har til formål at skabe en tættere koordinering af indsatsen for unge under uddannelse mellem kommunen og ungdomsuddannelsen. Den anden samarbejdsgruppe består af en tovholder fra hver af de to involverede ungdomsuddannelser og kommunen, hvor formålet er at sikre en fælles forståelse for og prioritering af arbejdet med indsatsen.

I Kommune C mødes udvalgte medarbejdere på tværs af kommune, grundskole og ungdomsuddannelse i en samarbejdsgruppe. Formålet med samarbejdsgruppen har været mere bredt og udviklingsorienteret med fokus på, hvordan de kan arbejde og implementere tiltag i indsatsen på tværs af kommune, grundskole og ungdomsuddannelse. Erfaringen er her,

at det for medarbejderne har været svært at finde et fælles ståsted at tale ud fra, fordi formålet med samarbejdsgruppen har været for løst defineret og uklart.

I Kommune A og B har medarbejderne oplevet, at det har fungeret godt at mødes om et specifikt formål i samarbejdsgrupperne, der har handlet om at koordinere den unges indsats og afklare støttebehov, jf. fokusområde 2 og 3. Medarbejderne fortæller, at det har gjort drøftelserne målrettede, at de har mødtes om noget konkret, hvor formålet har været tydeligt. I samarbejdsgruppen oplever medarbejderne, at det har været gavnligt med en fast struktur med en dagsorden under møderne, som har dannet rammerne for drøftelserne og arbejdsgangene. Medarbejderne i Kommune B fortæller derudover, at det har været en styrke, at der har været en mødeleder under møderne, som har styret dialogen efter en dagsorden, fordi snakken ellers kan gå i mange retninger og bevæge sig væk fra formålet.

” At have en tydelig mødeleder, der laver nogle strukturer for os [...] Vi skal gøre det her inden den dato for at have et møde, som bliver effektivt. Så det er vigtigt, at der er noget struktur på møderne. Ellers så bliver det jo bare en hønsesgård.

Medarbejder, Kommune B

Projektkommunernes erfaringer viser dermed, at det fra starten af er vigtigt at have afklaret, hvad det fælles formål er i samarbejdsgrupperne, da det skaber et fælles fundament og gør samarbejdet omkring indsatsen mere målrettet.

Nedenfor (i Boks 0.1 og Boks 0.3) præsenterer vi to forskellige tiltag med samarbejdsgrupper, som de har arbejdet med i Kommune B og A. I forlængelse heraf beskriver vi, hvordan de to projektkommuner vil forankre tiltagene på sigt (Boks 0.2 og

Boks 0.4

).

Boks 0.1

Tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI

Formål

Samarbejdsgruppen skal gennem fælles drøftelse bidrage til en effektiv og helhedsorienteret koordinering af indsatsen for unge, som har en sag i KUI på tværs af beskæftigelse-, uddannelses- og socialforvaltning.

Hvem deltager?

Samarbejdsgruppen består af én mødeleder og 15-20 medarbejdere fra beskæftigelses-, uddannelses- og socialforvaltningen. Øvrige medarbejdere i kommunen med relevant viden kan inviteres ind efter behov.

Praktisk

Møderne varer to timer og afholdes hver anden uge i et lokale i kommunen. Typisk foregår mødet over frokost, som bidrager til en mere uformel stemning, hvor medarbejderne kan lære hinanden at kende.

Tiltaget består af fire trin:

- 1. Den unges kontaktperson udfylder drøftelseskabelon**
Der bliver udarbejdet en drøftelseskabelon for de unge. Drøftelseskabelonen indeholder information om centrale medarbejdere omkring den unge, den unges indsats, aftaler indgået på sidste møde og status omkring forskellige forhold i den unges liv fx familie, sundhed, skole, fritid, udvikling og beskæftigelse. Kontaktpersonen orienterer mødelederen om, at den unge ønskes drøftet på mødet.
- 2. Medarbejdere orienterer sig i drøftelseskabelonen forud for møde**
Forud for mødet orienterer medarbejderne sig i drøftelseskabelonen, så de på mødet kan gå direkte til drøftelse af den unges situation. Drøftelseskabelonen kan tilgås via fagsystemet Uno Ung.
- 3. Under mødet koordinerer medarbejderne den unges indsats og afklarer støttebehov**
Mødelederen har forberedt dagsordenen, tidstyrrer, styrer ordet, samler op for hver ung og noterer aftaler i drøftelseskabelonen. Den unges kontaktperson starter med at give en status på den unge, og de øvrige medarbejdere byder ind med faglige perspektiver, som er relevante for koordineringen af den unges indsats og afklaring af støttebehov. Snakken tager afsæt i drøftelseskabelonen.
- 4. Medarbejderne aftaler næste skridt**
Medarbejderne aftaler, hvem der gør hvad i den unges indsats, og hvem der følger op med den unge. Medarbejderne aftaler også, hvornår den unge skal tages op på et møde i samarbejdsgruppen igen.

Gode råd fra Kommune B

Det er en god idé at have nogle indledende møder, hvor medarbejderne på tværs af forvaltninger præsenteres for hinandens fagområder, kompetencer og muligheder, så de fra starten af har kendskab til hinanden.

Samarbejdsgruppen skaber rum for sparring og gør, at medarbejderne ikke står alene

Medarbejderne fremhæver, at det har stor værdi at koordinere den unges indsats i en samarbejdsgruppe, fordi de oplever ikke længere at stå alene med ansvaret, men kan sparre og træffe beslutninger i fællesskab.

"Medarbejderne føler ikke, at de er alene om en sag [red. den unges indsats] mere [...] Der sker noget ved, at vi sparrer sammen og taler ind i, hvad er de realistiske og relevante tilbud på en anden måde, end hvis man selv skal sidde og nørde i vores system [...] SUI-projektet i sig selv gør jo, qua samarbejdsgruppen, at vi laver et reelt, koordineret og tværfagligt arbejde med den unge i fokus"

– Projektleder

Materialer: Drøftelseskabelonen er vedlagt i *Bilag 2: Drøftelseskabelonen*. Skabelonen kan frit bruges til inspiration.

Fokusområder: Tiltaget understøtter indsatsens fokusområde 1: Organisatorisk samarbejde, fokusområde 2: Koordinering af den unges indsats og fokusområde 3: Afklaring og opfølgning på støttebehov.

Boks 0.2

Forankring af tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI

Kommune B vil fortsat arbejde med at koordinere indsatsen for unge, der har en sag i KUI på tværs af beskæftigelses-, uddannelses og socialforvaltningen, men i et andet format. Formatet er ikke endeligt afklaret, men kommunen påtænker at arbejde videre med mindre teams med én medarbejder fra hver forvaltning i KUI, da de har erfaret, at det var for ressourcekrævende med én stor samarbejdsgruppe. Mødet skal være af kortere varighed, og kun medarbejdere, som har relevans for den unges indsats, skal deltage.

Der skal være en mødeleder for hvert team, som står for forberedelse og tager referat under møderne, da det er vigtigt for at komme hele vejen rundt og målrette drøftelserne.

Drøftelsesskabelonen skal fortsat være omdrejningspunktet for mødet. Øvrige medarbejdere skal kunne inviteres med på mødet, hvis det vurderes relevant for den unges indsats.

Boks 0.3

Tiltag 2: Elevgennemgang

Formål

Månedlig elevgennemgang af unge i et særligt tilrettelagt grundforløb på en ungdomsuddannelse, skal sikre helhedsorienteret og hurtigere koordinering og afklaring af de unges indsatser og støttebehov på tværs af ungdomsuddannelse og kommune.

Hvem deltager?

På elevgennemgangene deltager undervisere og SPS-mentorer, som er tilknyttet det særligt tilrettelagte grundforløb for elever med autisme og ADHD. Derudover deltager en fagchef fra ungdomsuddannelsen, en uddannelsesvejleder og en psykolog med viden om målgruppen.

Praktisk

Elevgennemgangen afholdes hver måned og varer to timer. Mødet foregår i et lokale på ungdomsuddannelsen. Tiltaget adskiller sig fra de almindelige elevgennemgange på ungdomsuddannelsen ved at have en bredere deltagerkreds og hyppigere mødesekvens.

Tiltaget består af tre trin:

1. Drøftelse af eleverne

På elevgennemgang drøftes hver enkelt elevs trivsel, udfordringer og støttebehov i det særligt tilrettelagte grundforløb.

2. Faglig sparring

Forskellige medarbejdere fra uddannelsen og kommunen bidrager med hver deres viden om og blik på de unges trivsel. Psykologen bidrager med faglig viden om, hvad medarbejderne skal være opmærksomme på i arbejdet med de unge. Fagchefens deltagelse muliggør, at der på møderne hurtigt kan træffes beslutninger. Uddannelsesvejlederen sikrer en nem indgang til kommunen, har viden om kommunale støttemuligheder og kan igangsætte relevant støtte for de unge.

3. Medarbejderne aftaler næste skridt

Det videre arbejde med den unge koordineres og eventuel støtte iværksættes.

Gode råd fra Kommune A

- Det er en fordel, at en psykolog med viden om målgruppen deltager, som kan bidrage med viden om, hvorfor de enkelte elever reagerer, som de gør, i forskellige situationer.
- Det er en god idé, at en uddannelsesvejleder deltager, da medarbejderen har kendskab til kommunale støttemuligheder og kan igangsætte relevant støtte.
- Det fungerer godt, at fagchefen på ungdomsuddannelsen deltager, fordi det gør det muligt at træffe beslutninger hurtigt.

De unges indsatser koordineres hurtigere

Medarbejderne fremhæver, at den unges indsats koordineres hurtigere på tværs af kommune og ungdomsuddannelse, når medarbejdere, en leder fra ungdomsuddannelsen og en uddannelsesvejleder sætter sig sammen, fordi de med det samme kan trække af på beslutninger og aftale, hvem der gør hvad.

"[...] der bliver inviteret en uddannelsesvejleder ind [...] Den her måde gør altså også kommunikationen inde i kommunen bliver meget hurtigere. Så dét der med kortere og hurtigere kommunikationsveje, det er simpelthen alfa og omega, ikke? For at vi kan gøre vores arbejde ordentligt"

- Medarbejder

Fokusområder: Tiltaget understøtter indsatsens fokusområde 1: Organisatorisk samarbejde, fokusområde 2: Koordinering af den unges indsats og fokusområde 3: Afklaring og opfølgning på støttebehov.

Boks 0.4

Forankring af tiltag 2: Elevgennemgang

I Kommune A ønsker de fortsat at have en månedlig elevgennemgang for unge i det særligt tilrettelagte grundforløb på den ene ungdomsuddannelse.

Ungdomsuddannelsen vil gerne fortsætte med at have en psykolog med specialiseret viden om autisme og ADHD med til elevgennemgangen, da det bidrager med nogle andre perspektiver, styrker medarbejdernes kompetencer og klæder dem på i arbejdet med de unge.

4.1.1.1 Klarhed om beslutningskompetencer er en forudsætning for samarbejdsgrupperne

I Kommune C var intentionen, at medarbejderne i samarbejdsgruppen på tværs af kommune, grundskole og ungdomsuddannelse havde mandat til at træffe beslutninger på vegne af deres ledere. Flere af medarbejderne på grundskolerne og i ungdomsuddannelserne fortæller dog, at de alligevel var usikre på, hvilke beslutninger de kunne træffe i samarbejdsgruppen. Medarbejderne fortæller, at det har hæmmet arbejdet med at finde løsninger i implementeringen af indsatsen og være handlingsorienteret i fællesskab. På baggrund af disse erfaringer fortæller lederen i kommunen, at der skulle have været et ledelsesophæng i samarbejdsgruppen, eller at samarbejdsgruppen udelukkende skulle have været på ledelsesniveau.

I Kommune A har en leder fra ungdomsuddannelsen været repræsenteret i en af samarbejdsgrupperne, som er forankret på ungdomsuddannelsen (jf. Boks 0.3). Medarbejderne oplever, at det har fungeret godt, fordi lederen har relevant viden om økonomi, og hvad der er muligt indenfor rammerne af ungdomsuddannelsen, som gør det muligt hurtigt at trække af på beslutninger.

I Kommune B har ledelsen været enige om at give medarbejderne i samarbejdsgruppen på tværs af KUI mandat til at kunne træffe beslutninger og har været tydelige om, hvilket råderum de har. Hvis der alligevel har været tvivl om, hvad medarbejderne har kunnet beslutte, har mødelederen afklaret med ledelsen, hvad der er muligt indenfor rammerne af KUI. For medarbejderne har det gjort det langt nemmere at træffe beslutninger i samarbejdsgruppen, fordi de ikke skal have det godkendt ved egen leder, hver gang der skal træffes en beslutning i samarbejdsgruppen.

Projektkommunernes erfaringer tydeliggør vigtigheden af, at ledelsen på forhånd har afklaret, hvilke beslutningskompetencer medarbejderen har i samarbejdsgrupperne, eller at ledelsen er repræsenteret, da det gør det nemmere og hurtigere at træffe beslutninger.

4.1.1.2 Prioritering af ressourcer er nødvendig for en bæredygtig samarbejdsgruppe

Det er forskelligt, hvor mange medarbejdere, der har været repræsenteret i samarbejdsgrupperne i projektkommunerne.

I Kommune B har der deltaget omkring 15-20 medarbejdere på tværs af KUI. Ikke alle medarbejderne har haft en specifik rolle i forhold til den unges indsats, men har deltaget, fordi deres faglige viden kunne være relevant for at koordinere den unges indsats og afdække støttebehov. Disse medarbejdere oplever, at det har været meningsfuldt at deltage, fordi det har styrket deres relation og kendskab til medarbejderne i øvrige forvaltninger, men pointerer, at de kunne have brugt deres tid mere effektivt.

” Lige her og nu, når man skal afsted til mødet, så tænker man, shit, nu går der lige to timer, som jeg kunne have brugt meget mere effektivt på mine mest akutte sager. Det er frustrerende, men altså... Så må man også kigge på, at man har fået et kæmpe netværk og en masse inspiration.

Medarbejder, Kommune B

I den forbindelse fremhæver projektleder og ledere i Kommune B også, at der har været et stort ressourcetræk i samarbejdsgruppen, som gør, at det format, gruppen har nu, ikke vil være muligt at forankre på sigt, jf. Boks 0.2.

I Kommune A har kun få medarbejdere deltaget i samarbejdsgruppen, som foregår på ungdomsuddannelsen, jf. Boks 0.3. Det har bidraget til, at alle medarbejderne i høj grad har prioriteret samarbejdet, og at samarbejdsgruppen ikke har været særlig ressourcetung. Dog har nogle kommunale medarbejdere, som arbejder med indsatsen men ikke deltager i samarbejdsgruppen, efterspurgt mere dialog og vidensudveksling med ungdomsuddannelserne for at kunne styrke kendskabet til hinanden og samarbejdet omkring indsatsen.

I Kommune C har en lang række medarbejdere deltaget fra både kommunen, grundskoler og ungdomsuddannelser. Lederen i projektkommunen fortæller, at det har været en udfordring med så mange deltagere, fordi det har været svært at imødekomme så mange forskellige og til tider modsatrettede ønsker og behov. Derudover har det været en udfordring med fremmøde i samarbejdsgruppen, fordi det har været forskelligt, hvor meget tid medarbejderne har fået allokeret af deres leder til at arbejde med indsatsen, og fordi medarbejdernes engagement omkring indsatsen har været meget svingende.

Projektkommunernes erfaringer peger på, at hvis samarbejdsgrupperne skal være bæredygtige i drift, så er det afgørende, at kun få relevante medarbejdere på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse deltager. Derudover viser erfaringerne, at samarbejdsgrupperne har fungeret bedst, når det kun er medarbejdere, der aktivt arbejder med indsatsen, som deltager.

4.1.2 Tovholdere er centrale for at sikre prioritering af samarbejdet

Projektkommunerne fremhæver, at det har været en drivkraft at have en tovholder i kommunen og på ungdomsuddannelserne, som understøtter en fælles forståelse og retning for arbejdet med indsatsen og prioritering af samarbejdet.

I Kommune A har de haft gode erfaringer med at have en tovholder for indsatsen både i kommunen og på de to ungdomsuddannelser. Projektlederen i kommunen og lederne på ungdomsuddannelserne fortæller, at det har været med til at sikre et vedvarende fokus på implementeringen af indsatsen, både internt i kommunen og på ungdomsuddannelserne, så indsatsen ikke bliver nedprioriteret eller glemt i en travl hverdag.

” Det vigtigste, det er, at der er en tovholder. Én, der sørger for at minde os om, at nu skal I lige huske, og nu skal vi have gjort sådan [...] Fordi projekter fylder en del i dagligdagen, men det gør de øvrige daglige aktiviteter også. Og så sker de altså tit det, at hvis man ikke lige bliver mindet om, husk nu lige, vi er i gang med et projekt sammen, og vi har faktisk nogle deadlines. Hvis man ikke lige får den påmindelse engang imellem, så glider projekter tit ud. Så man må ikke underkende, hvad en tovholder på et projekt faktisk betyder for projektets gennemførelse og succes i projektet.

Leder på ungdomsuddannelse, Kommune A

I Kommune B har de haft en tovholder internt i kommunen, som har været ansvarlig for deres samarbejdsgruppe på tværs af KUI. Medarbejderne oplever, at tovholderen har været bannerfører for at skabe en fælles forståelse for, hvordan indsatsen kan understøtte deres arbejde med KUI og vigtigheden heraf. Medarbejderne fortæller også, at det har været vigtigt med en tovholder, som har kunne oversætte, hvordan de har skullet arbejde med indsatsen, da det har været svært for dem at få hånd om.

I Kommune C har de haft en tovholder i kommunen, men oplever, at det har været en omfattende og vanskelig opgave at skabe et fælles fundament og engagement på tværs af forvaltninger, grundskoler og ungdomsuddannelser omkring indsatsen. Det skyldes som tidligere nævnt, at der har været mange forskellige ønsker og behov blandt medarbejderne, og at det ikke har været afstemt på ledelsesniveau, i hvor høj grad arbejdet med indsatsen skal prioriteres, hvilket vi vil komme nærmere ind på i afsnittet *Ledelsen på tværs af aktører skal gå forrest i samarbejdet*

Projektkommunernes erfaringer demonstrerer, at det kan være centralt at have én eller flere tovholdere i kommunen og på ungdomsuddannelserne for at opstarte og implementere det organisatoriske samarbejde omkring indsatsen. På baggrund af projektkommunernes erfaringer er det dog uklart, om en tovholderfunktion er nødvendig for på lang sigt at opretholde samarbejdet i driften af indsatsen, fx som tovholder for samarbejdet på tværs af KUI eller på tværs af kommune og ungdomsuddannelse.

4.1.3 Tæt fysisk placering styrker den relationelle koordinering

Projektkommunerne har gjort sig forskellige erfaringer med at skabe en tæt fysisk placering på tværs af forvaltninger, grundskole og ungdomsuddannelse, som kan understøtte det organisatoriske samarbejde.

I Kommune B og C sidder medarbejderne på tværs af forvaltninger tæt på hinanden i samme bygning, hvilket medarbejderne fortæller, gør det nemmere at gøre brug af hinanden, sparre og koordinere ad hoc i arbejdet med indsatsen.

” Det er godt, både fordi vi fysisk er tæt på hinanden, og vi kender hinanden [...] Og at man lige kan sige, hvis der er nogen, der har en eller anden plan eller drøm eller idé, så kan vi gå ind og høre fat og høre, hvordan kan det lade sig gøre i praksis. Hvornår, hvad er mulighederne, hvad skal vi være opmærksomme på. Så det får det til at gå lidt hurtigere og meget mere smooth [...] Altså, det er så tæt, når vi sidder sammen, og vi går sammen, og vi ses hver dag, at det er hen over frokostbordet lige så meget, som det er: 'jeg booker dig lige i kalenderen, så vi kan få et møde'.

Medarbejder, Kommune B

I Kommune A har det ikke været muligt at placere medarbejdere på tværs af forvaltninger tæt fysisk på hinanden. I den forbindelse fortæller projektlederen, at de har oplevet, at det har været vigtigt med nogle tydelige arbejdsgange for, hvordan og hvornår de kan kontakte hinanden i samarbejdet.

Alle tre kommuner har gjort sig erfaringer med, at én medarbejder fra kommunen fysisk sidder placeret i en anden forvaltning eller på ungdomsuddannelsen ugentligt eller hver anden uge. I Kommune C har en medarbejder fra kommunen, som var kontaktperson for unge i indsatsen, siddet en dag ugentligt på hver ungdomsuddannelse. Projektlederen fortæller dog, at de ikke havde gode erfaringer med det, da hverken unge i indsatsen eller medarbejdere fra ungdomsuddannelsen henvendte sig, som ellers var forhåbningen, hvorfor de stoppede tiltaget efter noget tid.

I Kommune A har de forud for projektet etableret en fremskudt vejledningsfunktion med medarbejdere fra uddannelsesvejledningen og jobcenter på ungdomsuddannelsen. Medarbejderne i projektkommunen og på ungdomsuddannelsen fortæller, at det har styrket deres kendskab til hinanden og gjort det nemmere at kontakte hinanden ved behov, hvilket de oplever også har understøttet deres samarbejde omkring indsatsen.

I Kommune B har en medarbejder fra socialområdet siddet i uddannelsesafdelingen én dag hver anden uge for at skabe tættere faglig sparring omkring de unge i indsatsen. Lederne fortæller, at den tætte fysiske placering har styrket den relationelle koordinering på tværs af forvaltninger, fordi medarbejderne er mere tilgængelige for hinanden, hvilket gør det nemmere at opbygge en forståelse for hinandens arbejde og sparre i arbejdet med indsatsen. På samme måde fortæller medarbejderne, at det har gjort dem mere fortrolige med at henvende sig til hinanden på tværs af forvaltninger.

Projektkommunerne oplever således, at en tæt fysisk placering kan være med til at styrke relationer i det organisatoriske samarbejde, men dér hvor det ikke er muligt, kan det være vigtigt at have øje for at skabe nogle tydelige arbejdsgange for samarbejdet.

4.1.4 Begrænset ejerskab blandt ungdomsuddannelser vanskeliggør samarbejdet

I Kommune B og C har de erfaret, at det har været vanskeligt at samarbejde med ungdomsuddannelserne omkring arbejdet med indsatsen, hvilket har været en væsentlig barriere, fordi store dele af indsatsen er tiltænkt til at skulle foregå på ungdomsuddannelsen, jf. afsnittet *Indsatsen*. Projektlederne i begge kommuner fortæller, at fokusområdet omkring at tilrettelægge sociale og faglige aktiviteter på ungdomsuddannelserne har været særligt vanskeligt, fordi de ikke har mandat til at træffe beslutninger herom.

Projektleder og leder i Kommune C peger på, at hovedårsagen til udfordringer i samarbejdet med ungdomsuddannelserne skal findes i, at de ikke har valgt at prioritere midler til ungdomsuddannelserne. Samtidig har det været en udfordring, at ungdomsuddannelsernes roller og ansvar ikke var skrevet tydeligt nok frem i de samarbejdsaftaler, der blev indgået. Fra ungdomsuddannelsernes perspektiv fortæller medarbejderne, at det har været svært, at kommunen i høj grad har defineret, hvordan de skal arbejde med indsatsen uden indgående kendskab til deres muligheder og rammer. Tilmed oplever medarbejderne, at de har haft en lav grad af medindflydelse på beslutningerne omkring indsatsen. Projektlederen fortæller, at ovenstående har skabt nogle svære forudsætninger for at skabe et ligeværdigt og forpligtende samarbejde med ungdomsuddannelserne. Set i bakspejlet fortæller projektlederen, at der skulle have været delt projektledelse mellem kommunen og ungdomsuddannelsen, og at de skulle have arbejdet mere med at styrke partnerskabet for at sikre, at begge parter tager tilstrækkeligt ejerskab over og engagerer sig i arbejdet med indsatsen.

” Det er helt klart, at de har følt, at der er en forskel. Det er derfor, at jeg også taler for det med en projektlederrolle derude [red. på ungdomsuddannelserne]. Så det faktisk var dem, der ligesom havde set for sig, at det her vil de gerne arbejde med på deres skole, og så var det deres projektleder, der sagde 'okay, hvad gør vi så hos os selv?' Fremfor, at det er os [red. kommunen], der kommer og efterspurgte det hele tiden: 'kan I ikke gøre noget mere, eller hvad kan vi nu finde på at gøre, ikke?' Så det tror jeg ville skabe en anden dynamik, fordi det så var dem selv, der drev det, og var nysgerrige på sig selv og egen praksis.

Projektleder, Kommune C

Projektlederen i Kommune C fortæller også, at de i projektperioden har forsøgt at involvere alle ungdomsuddannelser i kommunen i arbejdet med indsatsen, hvilket har været en for stor

opgave. Projektlederen fortæller, at det har været vanskeligt at finde et fælles udgangspunkt for arbejdet med indsatsen, fordi kommunen, grundskolerne og ungdomsuddannelserne har haft mange forskellige ønsker og behov, som vi berørte i afsnittet Prioritering af ressourcer er nødvendig for en bæredygtig samarbejdsgruppe. Set i bakspejlet fremhæver projektlederen, at de skulle have startet med at involvere et par enkelte ungdomsuddannelser.

I Kommune B har de også oplevet, at det har været svært at samarbejde med ungdomsuddannelserne. Projektlederen fortæller blandt andet, at det har været svært at engagere de gymnasiale ungdomsuddannelser i samarbejdet, fordi der har været en udpræget forestilling om, at mange unge med funktionsnedsættelser ikke vælger denne uddannelsesretning. Projektlederen fortæller dog, at de har haft gode erfaringer med at samarbejde med én ungdomsuddannelse, hvor kommunen har valgt at prioritere midler til at ansætte en SPS-mentor for unge under uddannelse, som vil blive uddybet i afsnittet *Manglende IT-system for deling af viden vanskeliggør koordineringen*.

I Kommune A har de haft gode erfaringer med at samarbejde med ungdomsuddannelserne, som de oplever i høj grad har taget ansvar og været engagerede i arbejdet med indsatsen, fordi de har kunne se en værdi i at indgå i samarbejdet. Både kommunen og ungdomsuddannelserne oplever, at det har været en drivkraft i samarbejdet, at ungdomsuddannelserne har fået økonomisk støtte og har haft en høj grad af medindflydelse. For eksempel har tovholdere på ungdomsuddannelserne fra starten af været med til at forme og definere, hvordan de skulle arbejde med indsatsen, og hvilke tiltag de ville iværksætte. Erfaringerne i Kommune A er, at det kan være en god idé at starte i det små med at involvere enkelte ungdomsuddannelser, som kan se potentialet ved indsatsen, og så på sigt brede indsatsen ud til flere ungdomsuddannelser, da det tager tid og mange ressourcer at etablere samarbejdet omkring indsatsen.

Projektkommunernes erfaringer peger dermed på, at det er svært at etablere et ligeværdigt og forpligtende samarbejde omkring indsatsen mellem kommunen og ungdomsuddannelserne, men det er centralt for at kunne arbejde med alle dele af indsatsen. Erfaringerne viser, at det er nødvendigt, at kommunen starter med at involvere få ungdomsuddannelser, prioriterer midler til dem, og giver dem en høj grad af medindflydelse. Spørgsmålet er, om det også vil være muligt for kommunerne at give økonomisk støtte til ungdomsuddannelserne efter projektets afslutning.

4.1.5 Forskellige lovgivninger og målsætninger på tværs af forvaltninger udfordrer engagementet

Det er ikke kun samarbejdet med ungdomsuddannelserne, som projektkommunerne har erfaret kan være vanskeligt, men også samarbejdet internt i kommunen på tværs af forvaltninger. Projektkommunerne har erfaret, at forskellige lovgivninger på tværs af forvaltninger kan udfordre samarbejdet, fordi ledelsen og medarbejdere arbejder mod forskellige mål, der gør, at ikke alle prioriterer samarbejdet omkring indsatsen lige højt.

” Det er rigtig svært at slå døren ind. Vi arbejder i søjler og i forvaltninger og det, der er mit behov er ikke dit behov. Det er helt klart her, vi har haft de største udfordringer, hvor det ikke har været nemt. Alle nikker og siger ja, ja, ja, ja det vil vi gerne. Men at blive konkret i en samarbejdsaftale, det er en svær opgave. Jeg var lige ved at sige noget nær umuligt.

Projektleder, Kommune A

I Kommune A og B fremhæver projektleder og ledelsen, at det har været vanskeligt at etablere samarbejdsaftaler og engagere familieafdelingen i kommunen i arbejdet med indsatsen. I begge kommuner bliver det fremhævet, at familieafdelingen arbejder under Barnets Lov, hvor KUI ikke

står øverst på dagsordenen, og de har et andet fokus end i uddannelses- og beskæftigelsesafdelingen i kommunen. Det har betydning for samarbejdet omkring indsatsen, fordi familieafdelingen ikke i samme grad prioriterer arbejdet med indsatsen, da de ikke kan se det samme behov og/eller har fokuset rettet mod deres kerneopgave, som de vægter højere qua målsætningerne i Barnets Lov. Samtidig udgør målgruppen i indsatsen også kun en mindre andel af familieafdelingens samlede målgruppe.

” Hvis man forestiller sig en medarbejder i [red. familieafdelingen], og han sidder med en tvangsfjernelse af et barn, så ringer vi og siger, at vi har brug for noget SPS-støtte [...] Jamen, jeg ved det også godt, hvad jeg ville bede mine medarbejdere om at prioritere. Så det er vores perspektiver på tingene, der er forskellige.

Leder, Kommune A

Projektkommunernes erfaringer tydeliggør, at det kan være en udfordring at skabe engagement på tværs af forvaltninger i KUI, når de arbejder med forskellige lovgivninger og målsætninger. Projektkommunerne er ikke lykkedes med at finde en løsning på denne udfordring, men det er et vigtigt opmærksomhedspunkt for at sikre, at alle aktører prioriterer samarbejdet omkring indsatsen på tværs af forvaltninger.

4.1.6 Ledelsen på tværs af aktører skal gå forrest i samarbejdet

Projektkommunerne beskriver, at det har været en udfordring at skabe ledelsesopbakning på tværs af forvaltninger, grundskole, ungdomsuddannelse og helt op på centerchef-niveau.

Projektkommunerne har på forskellig vis forsøgt at skabe ledelsesfora på tværs af kommunale forvaltninger, grundskole og ungdomsuddannelse, men oplever, at det har været svært at skabe opbakning til indsatsen blandt ledelsen hele vejen rundt. Eksempelvis har det i alle tre projektkommuner været en udfordring at skabe ledelsesopbakning i familieafdelingen, som vi berørte i forrige afsnit. I Kommune B og C har det også været svært at skabe opbakning blandt ledelsen på ungdomsuddannelserne. Projektkommunerne har erfaret, at det har været vanskeligt at afklare, hvilke roller og ansvar man har i samarbejdet og at forventningsafstemme, hvor meget man hver især vil gå ind i arbejdet om indsatsen.

Projektlederne i alle tre projektkommuner pointerer, at samarbejdet omkring indsatsen skulle have været besluttet på direktør-/centerchefniveau og skriftliggjort i form af samarbejdsaftaler, som kunne bane vej for, at ledelsen på tværs af kommunale forvaltninger, grundskole og ungdomsuddannelse i højere grad ville prioritere samarbejdet omkring indsatsen. Eksempelvis pointerer projektlederen i Kommune B, at det ville have været gavnligt, hvis den øverste ledelse tydeligere havde afstemt, hvordan medarbejdernes arbejde med indsatsen skulle understøtte KUI.

” Så det har været svært at få projektet ud at leve for andre end dem, der sidder i [red. samarbejdsgruppen]. Så hvis man vil det her, så skal man fra ledelsens side prioritere det og tale det op altid. Og endda også højere op end på afdelingslederniveau. Simpelthen at få det op på centerchefniveau, så man italesætter, at det her er måden, vi arbejder på. Fordi så arbejder vi også sammen, som er det, vi er forpligtet til jf. KUI.

Projektleder, Kommune B

Medarbejderne i alle tre projektkommuner fortæller også, at det ikke i tilstrækkelig grad har været afstemt fra ledelsens side på tværs af forvaltninger, grundskole og ungdomsuddannelse, hvad der forventes af dem i arbejdet med indsatsen, og hvor meget de skal prioritere samarbejdet. Flere medarbejdere fortæller, at det har vanskeliggjort samarbejdet, fordi det kun

er få medarbejdere, der reelt har engageret sig i arbejdet med indsatsen. Derfor efterspørger flere af medarbejderne, at ledelsen fra starten af havde udstukket nogle klare rammer og aftaler for samarbejdet – og gerne skriftlige -, så der ikke hersker tvivl om roller og ansvar. Derudover pointerer flere af medarbejderne på tværs af projektkommunerne, at ledelsen i højere grad løbende skulle italesætte vigtigheden af at prioritere samarbejdet omkring indsatsen, da det kan skabe motivation og fokus blandt medarbejderne.

Endelig oplever nogle af medarbejderne på tværs af projektkommunerne en diskrepans mellem deres egen og deres ledes opbakning til arbejdet med indsatsen. Eksempelvis fortæller nogle medarbejdere i Kommune B, at de rigtig gerne har ville prioritere arbejdet med indsatsen, men at deres leder ikke vægter dette højest, fordi arbejdet med driftsopgaver bliver prioriteret højere.

Derudover er der et omfattende tidsforbrug forbundet med deltagelse i samarbejdsgrupperne, som vi berørte i afsnittet *Prioritering af ressourcer er nødvendig for en bæredygtig samarbejdsgruppe*, hvilket gør det vanskeligt for medarbejderne at prioritere samarbejdet.

Projektkommunernes erfaringer demonstrerer vigtigheden af en understøttende og afstemt ledelse, der går på tværs af kommunale forvaltninger – herunder KUI -, grundskole og ungdomsuddannelser samt på centerchef-niveau, som går forrest i samarbejdet. Det er helt centralt, at ledelsen udstikker tydelige aftaler om medarbejdernes roller og ansvar, som kan bane vej for, at medarbejderne prioriterer samarbejdet omkring indsatsen.

Boks 0.5

Anbefalinger til at implementere og arbejde med organisatoriske samarbejde:

- Indgå klare aftaler om samarbejde mellem KUI, grundskole og ungdomsuddannelser for at skabe tydelige arbejdsgange og en klar rolle- og ansvarsfordeling. I kan fx lave et skriftligt aftalegrundlag eller etablere et beslutningsforum (styregruppe).
- Udvælg i starten enkelte ungdomsuddannelser til at indgå i samarbejdet og bred det ud til flere ungdomsuddannelser på sigt, da det kan være ressource- og tidskrævende.
- Hvis der opsættes en samarbejdsgruppe, bør der kun indgå få relevante medarbejdere, som aktivt arbejder med indsatsen, for at undgå et for stort ressourcetræk og gøre gruppen bæredygtig i drift.
- Udpeg en tovholder til at sikre prioritering og opretholdelse af samarbejdet i implementering af SUI. Tovholderfunktionen kan muligvis udfases, når indsatsen er i drift.
- Sørg for at medarbejderne i SUI har klart definerede beslutningskompetencer, så de kender deres mandat i det daglige samarbejde om indsatsen.

Guide til fokusområde 1: <https://www.sbst.dk/Media/638688134159773347/Guide%20Fokusomr%C3%A5de%201%20-%20Styrket%20uddannelsesindsats.pdf>

4.2 Koordinering af den unges indsats

Det andet fokusområde er *Koordinering af den unges indsats*, der handler om at koordinere den unges indsats på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse, så den unge får de bedste forudsætninger for at starte på og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Koordineringsfunktionen kan eksempelvis varetages af en eller flere kontaktpersoner i KUI. KUI-kontaktpersonsordningen er en lovpligtig ordning for unge, som kommunen vurderer har behov for støtte fra flere enheder i kommunen af personlige eller sociale årsager (Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, 2019). Som tidligere nævnt skal indsatsen tilbydes alle unge med et handicap, og ikke kun dem, hvor kommunen vurderer, at det er nødvendigt og først ophøre, når den unge fylder 30 år. Der skal derfor koordineres for flere unge end dem, der er en del af KUI og i længere tid.

Det er vigtigt forud for og sideløbende med denne koordinering at arbejde med det organisatoriske samarbejde (jf. fokusområde 1), da det i høj grad er en præmis for at kunne koordinere den unges indsats på tværs af aktører bedst muligt. I Tabel 4.2.1 beskriver vi kort, hvordan projektkommunerne har arbejdet med fokusområdet.

Tabel 4.2.1

Projektkommunernes arbejde med fokusområde 2: Koordinering af den unges indsats

Kommune A	Kommune B	Kommune C
- På den ene ungdomsuddannelse foregår koordineringen af indsatsen for unge under uddannelse i en samarbejdsgruppe med deltagelse af SPS-mentorer, undervisere, fagchef, psykolog og uddannelsesvejleder fra kommunen. - SPS-mentor eller uddannelsesvejleder fra kommunen varetager koordineringen af indsatsen for unge i overgangen til eller på en ungdomsuddannelse. - Procedurer for viderefremidling af viden om den unge i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse.	- Koordineringen af indsatsen for unge, der har en sag i KUI, foregår i en samarbejdsgruppe på tværs af forvaltninger. - Kommunalansat SPS-mentor, som tilbyder støtte til unge under uddannelse.	- Én kommunal medarbejder har ansvar for at koordinere indsatsen for unge i overgangen til eller på en ungdomsuddannelse. - Procedurer for viderefremidling af viden om unge i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse.

I det følgende vil vi beskrive fire faktorer, som har vist sig at have væsentlig betydning i implementeringen og arbejdet med koordinering af den unges indsats:

- *Tværfaglig sparring*

- *Fælles forståelse for koordineringen*
- *Systematiske arbejds gange*
- *It-system til deling af viden*

4.2.1 Tværprofessionel sparring bidrager til effektiv koordinering

I de tre projektkommuner fremhæver medarbejderne, at tværprofessionel sparring er en drivkraft for koordineringen af den unges indsats. Det har været forskelligt, hvordan koordineringen er blevet udført, hvem der har haft ansvaret for koordineringen, og om der har været mulighed for sparring. Tværprofessionelt samarbejde beskrives som en samarbejdsform, hvor fagpersoner med viden og kompetencer inden for forskellige fag- og lovgivningsområder sammentænker de forskellige perspektiver med henblik på

at matche den kompleksitet, som den unge befinder sig i (Kommunernes Landsforening og Dansk Socialrådgiverforening, 2024).

I Kommune B er koordineringen af indsatsen for unge, der har en sag i KUI, blevet varetaget i en samarbejdsgruppe, jf. Boks 0.1. Den unges kontaktperson sidder med i samarbejdsgruppen og er ansvarlig for at igangsætte dét, der bliver aftalt. Medarbejderne oplever, at samarbejdsgruppen giver mulighed for sparring på tværs af forvaltninger, som bidrager til en helhedsorienteret og smidig koordinering af den unges indsats. I opstarten af samarbejdsgruppen havde de afsat tid til, at medarbejderne kunne lære hinandens fagligheder, arbejdsopgaver og tilbud at kende. Medarbejdernes forskellige kompetencer, viden om målgruppen og de unges støttebehov gør, ifølge medarbejderne, at de i højere grad bruger kommunens samlede tilbudsvifte i koordineringen af den unges indsats. Det bidrager til, at medarbejderne oplever, at det bliver muligt nemmere og hurtigere at handle på den unges udfordringer og igangsætte den rette støtte fra start. Derudover oplever medarbejderne, at det er betydningsfuldt i deres arbejde, at de ikke længere står alene med ansvaret for koordinering af den unges indsats, fordi de nu kan få rygstøtte fra medarbejdere i samarbejdsgruppen til at træffe beslutninger.

” Medarbejderne føler ikke, at de er alene om en sag mere [...] Der sker noget ved, at vi sparer sammen og taler ind i, hvad er de realistiske og relevante tilbud på en anden måde, end hvis man selv skal sidde og nørde i vores system. Eller hvis man skal række ud til nogen, hvor man måske ikke ved, hvor man skal række ud henne [...] Ved at man starter en samarbejdsgruppe op, så får vi virkelig brug for vores tilbudsvifte i kommunen på en helt anden måde [...] SUI-projektet i sig selv gør jo, qua samarbejdsgruppen, at vi laver et reelt, koordineret og tværfagligt arbejde med den unge i fokus.

Projektleder, Kommune B

I Kommune A har de afprøvet forskellige konstellationer for koordineringen. Projektkommunen har gode erfaringer med at koordinere indsatsen for unge under uddannelse i en samarbejdsgruppe på én af ungdomsuddannelserne, jf. Boks 0.3. Her deltager medarbejdere og en leder fra ungdomsuddannelsen samt en uddannelsesvejleder og en ekstern psykolog. Medarbejdere omkring den unge og psykologen deler viden om de unge, hvilket de oplever bidrager til afdække de unges udfordringer og støttebehov fra flere perspektiver og i dybden. Medarbejderne oplever desuden, at det er en fordel, når en leder på ungdomsuddannelsen deltager, fordi der kan træffes beslutninger med det samme. Derudover har medarbejderne erfarer, at det er en styrke, at der deltager en uddannelsesvejleder, som har en viden om kommunale tilbud og støttemuligheder, som kan være relevante for den unge. Dermed kan uddannelsesvejlederen hurtigt handle og igangsætte støtte i kommunalt regi, fx hvis der skal søges bostøtte til en ung. Medarbejderne oplever, at koordineringen på tværs af

ungdomsuddannelse og kommune er blevet nemmere, fordi kommunikationsvejene er blevet tydeligere og kortere.

”Og så dét der med, at kommunikationen bliver meget hurtigere, fordi [red. uddannelsesvejlederen] tager det direkte med hjem [red. til egen forvaltning] med det samme. Så vi kan meget hurtigere hjælpe den her unge [...] Og det ved jeg i hvert fald, at der er et par stykker, der har fået bostøtte. Fordi det på den måde er gået meget stærkere, som de har brug for og har stor gavn af. Så der bliver en meget hurtigere og simplere kommunikation, fordi vi skal ikke først til at finde ud af, hvornår vi har tid til at snakke sammen.

Medarbejder, Kommune A

I Kommune C har én enkelt kommunal medarbejder varetaget koordineringen for alle unge, som går på en ungdomsuddannelse eller er i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse. Både medarbejdere og leder oplever, at det har været en for stor opgave at pålægge én enkelt medarbejder, og samtidig har det været for sårbart over for eventuelle opsigelser og sygemeldinger. Medarbejderen oplever, at det har været en udfordring at stå alene med ansvaret for koordineringen for de unge, fordi medarbejderen ikke har haft dybdegående viden om uddannelsesområdet og kendskab til alle støttemuligheder og tilbud. I den forbindelse har medarbejderen efterspurgt mere fast og kontinuerlig sparring omkring de unge med øvrige medarbejdere i kommunen og på ungdomsuddannelsen. Set i bakspejlet fortæller lederen i Kommune C også, at det ville have været en god ide at forankre koordineringen af den unges indsats i KUI, fordi der er en tæt sammenhæng til deres eksisterende arbejde med KUI. Samtidig fortæller lederen, at det ville have været muligt at placere ansvaret for koordineringen hos flere KUI-kontaktpersoner, som kunne give større mulighed for sparring i arbejdet med koordineringen.

Projektkommunernes erfaringer illustrerer, at det er vigtigt at være flere medarbejdere på tværs af forvaltninger og/eller ungdomsuddannelse omkring koordineringen af den unges indsats, fordi tværprofessionel sparring bidrager til at gøre koordineringen mere effektiv, så den unge kan hjælpes både bedre og hurtigere. Derudover peger erfaringerne på, at det kan være en god idé at forankre koordineringsfunktionen i KUI, fordi arbejdet med koordineringen kan understøtte projektkommunernes eksisterende arbejde med KUI.

4.2.2 Manglende fælles forståelse for koordineringsfunktionen udfordrer arbejdet i praksis

I alle tre projektkommuner fremhæver kommunale medarbejdere, at det har været udfordrende, at koordinering af den unges indsats minder meget om den funktion, de i forvejen varetager i deres arbejde. Det gælder både for medarbejdere som er mentorer, uddannelsesvejledere eller ungeguides i kommunen. Det har for medarbejderne ikke været tydeligt, hvordan koordineringen adskiller sig fra og/eller bygger ovenpå KUI. En del af forklaringen kan her også være, at KUI er blevet implementeret i kommunerne sideløbende med udviklingen af indsatsen, og at det derfor først er blevet skrevet frem, hvordan indsatsen er tiltænkt at skulle understøtte KUI midtvejs i projektperioden.

Blandt medarbejderne i projektkommunerne har der eksisteret forskellige forståelser af, hvad det vil sige at koordinere. For flere af medarbejderne gik der lang tid, før de forstod, hvordan de skulle arbejde med koordineringen i praksis, og derfor begyndte flere af dem først at arbejde med koordineringen efter noget tid. Derudover fortæller en række medarbejdere, at den manglende forståelse for koordineringen af den unges indsats har afholdt dem fra at påtage sig funktionen. Dertil har medarbejderne efterspurgt, at koordineringen af den unges indsats blev

mere konkret defineret med handlingsanvisende arbejdsopgaver, så de vidste, hvordan de skulle gribe det an.

” I starten, da det her projekt var nyt, og vi som mentorer skulle have en ny sag [red. ung], men det var ikke en mentorsag, det var en SUI-sag. Og hvad var så lige forskellen? Det var der rigtig meget tvivl om i starten. Og jeg ved ikke, om det egentlig nogensinde blev sådan helt oversigtsagtigt afklaret.

Medarbejder, Kommune B

I Kommune C kan de unge både have tilknyttet en KUI-kontaktperson og medarbejderen, som koordinerer deres indsats i SUI. Ifølge medarbejderen har det været svært at forstå og få greb om, hvad hendes rolle var, og hvad hun skulle koordinere for de unge. Det skyldes, at der har været usikkerhed og forvirring om, hvad medarbejderen skulle koordinere ud over det, som KUI-kontaktpersonen i forvejen koordinerer, og det har ikke været muligt at skabe en klar arbejdsfordeling, fordi de to funktioner er meget overlappende. Derudover fortæller medarbejdere på ungdomsuddannelserne også, at de har haft svært ved at forstå, hvad de unges kontaktperson skulle koordinere for de unge ud over det, KUI-kontaktpersonen og ungdomsuddannelsen i forvejen koordinerer.

I Kommune A forsøgte de at imødekomme udfordringerne med at skabe en fælles forståelse for koordineringen ved, at projektlederen og en projektmedarbejder tog på besøg i de forskellige forvaltninger i kommunen. Under besøgene holdt de oplæg og gav medarbejderne et skriv om, hvilke opgaver der er forbundet med koordineringen. Medarbejderne oplever, at det har været med til at skabe mere tydelighed om, hvad koordineringen af den unges indsats indebærer.

I Kommune B har de gode erfaringer med at afsætte tid til, at medarbejderne i samarbejdsgruppen på tværs af KUI har kunnet have en dialog om - og i fællesskab definere - hvad koordineringen af den unges indsats handler om og andre fagbegreber, hvilket ifølge medarbejderne har bidraget til en mere fælles forståelse på tværs af fagligheder. Projektlederen i Kommune B nævner eksempelvis, at et ord som *vejledning* har forskellig betydning afhængig af, om medarbejderen for eksempel er uddannelsesvejleder eller socialpædagogisk vejleder. Derfor har det i starten været vigtigt at give plads til, at medarbejderne i samarbejdsgruppen har kunnet drøfte hinandens forskellige forståelser af fagbegreber, så de i højere grad kunne finde et fælles ståsted i arbejdet med koordineringen af den unges indsats. Derudover har tovholderen også haft en vigtig rolle i at oversætte, hvad koordineringen indebærer, og hvordan den kan understøtte deres arbejde med KUI.

Projektkommunernes erfaringer indikerer, at det fra start af er vigtigt at definere, hvad koordineringen af den unges indsats indebærer med handlingsanvisende arbejdsopgaver, så det er tydeligt for medarbejderne, hvordan funktionen adskiller sig fra og/eller bygger oven på KUI, samt så det er muligt at skabe en fælles forståelse på tværs af fagligheder.

4.2.3 Systematiske arbejdsgange sikrer en ensartet og dybdegående koordinering

I Kommune A og B har det været en drivkraft for koordineringen, at medarbejderne mødes i samarbejdsgrupperne med en fast kadence, hvor der har været tydelige arbejdsgange med en fast struktur og temaer, som drøftes for hver ung. Ifølge medarbejderne sikrer det, at de kommer hele vejen rundt i koordineringen af den unges indsats på en helhedsorienteret og ensartet måde, hver gang de mødes.

” *Det gør, at vi får et større kendskab alle sammen til eleverne og til de udfordringer, de har. Sådan at vi kan gøre arbejdet ens over for dem. Sådan at de ikke oplever, at den ene behandler mig på den måde, og den anden behandler mig på den måde, fordi de ikke snakker sammen. Her har vi snakket sammen omkring eleverne.*

Medarbejder, Kommune A

Medarbejderne i Kommune A og B fortæller også, at de systematiske arbejdsgange i samarbejdsgrupperne har medført, at det nu er blevet hurtigere og nemmere at kontakte og gøre brug af hinanden på tværs af forvaltninger og/eller ungdomsuddannelser end førhen, hvor de ofte ikke vidste, hvem de skulle henvende sig til, hvis de stod over for en problematik i den unges indsats, som de havde brug for hjælp til.

I Kommune A og C er der dog nogle medarbejdere, der efterspørger mere systematiske arbejdsgange, da de oplever, at koordineringen foregår mere ad hoc, og det ofte er tilfældigt og personafhængigt, hvem de kontakter for at koordinere den unges indsats, og hvilken information de får. Eksempelvis fortæller nogle kommunale medarbejdere, at de ikke altid ved, hvem de skal kontakte på ungdomsuddannelsen og omvendt, når de står over for en udfordring i koordineringen af den unges indsats, som de har brug for hjælp til. Samtidig er det sårbart, når koordineringen er personafhængig, hvis medarbejderne skifter job, bliver sygemeldte eller lignende.

Projektkommunernes erfaringer eksemplificerer dermed vigtigheden af, at der fra starten af skabes nogle systematiske arbejdsgange for, hvordan koordineringen foregår, herunder hvem man som medarbejder skal kontakte og hvornår, for at sikre, at koordineringen bliver ensartet og dybdegående.

4.2.3.1 Procedurer kan styrke en god overgang for de unge

I Kommune A og C har de afprøvet nogle procedurer, der skal understøtte videregivelsen af relevante oplysninger om de unges udfordringer og støttebehov for unge, som er i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse eller mellem forløb på ungdomsuddannelser. Baggrunden for at igangsætte nogle procedurer var et ønske om, at den nødvendige støtte kunne effektueres hurtigst muligt inden den unges opstart på ungdomsuddannelsen eller et nyt forløb på ungdomsuddannelsen.

De to projektkommuner har haft udfordringer med at indhente skriftligt samtykke fra de unges forældre. Procedurene blev præsenteret mundtligt på forældremøder, men de fleste forældre vendte ikke tilbage med samtykke efterfølgende. Medarbejderne i Kommune C fortæller, at en årsag kan være, at forældrene er bekymrede for, at deres barn bliver stempet som én, der har et handicap, og at det kan have negative konsekvenser. Medarbejderne betragter dette som et misforstået hensyn til de unge, da de anser det som værende gavnligt for de unge, at de kan få den støtte, de har behov for, allerede når de starter på ungdomsuddannelsen.

I Kommune C har de haft mindre gode erfaringer med afholdelse af onlinemøder med en lærer fra grundskolen, en uddannelsesvejleder og evt. den unge og forældre med afsæt i en skriftlig skabelon, hvor viden om den unges udfordringer og støttebehov deles. Det skyldes ifølge medarbejderne, at det har været svært at finde et tidspunkt, hvor alle har kunne deltage inden den unges opstart på uddannelsen, så støtten var klar til den unge ved opstart, og samtidig har tilslutningen og engagementet til møderne været svingende.

I Kommune A har de haft gode erfaringer med, at lærerne på grundskolen har udviklet en skriftlig skabelon for hvilke informationer om de unges udfordringer og støttebehov, der skulle afdækkes og videregives fra grundskolen til ungdomsuddannelsen. Projektlederen fortæller, at

det har skabt ejerskab blandt lærerne på grundskolen og sikret, at de unge bliver stillet de rigtige spørgsmål om deres støttebehov. Derudover fortæller projektlederen, at det har fungeret godt, at lærerne selv udfylder skabelonen sammen med de unge og videresender det til den unge og den unges forældre samt uddannelsesvejleder i kommunen, fordi det har været simpelt og konkret.

På en af ungdomsuddannelserne i Kommune A er der også blevet udarbejdet en skriftlig procedure rettet mod unge, der går fra grundforløb til hovedforløb på uddannelsen og modtager SPS. Det skyldes, at det ikke er de samme medarbejdere, der tilbyder SPS på forløbene, da hovedforløbet i nogle tilfælde foregår på en anden ungdomsuddannelse. SPS-mentoren kontakter SPS-koordinatoren på hovedforløbsskolen og klæder på den måde ungdomsuddannelsen på til at tage imod den unge. Medarbejderne fortæller, at det har bidraget til en tryggere opstart for de unge, når de starter på et nyt forløb på uddannelsen, fordi den unge ved, at deres nye SPS-mentor kender til deres udfordringer og behov.

Projektkommunerne er i varierende grad lykkedes med at etablere en velfungerende procedure for videregivelse af viden om unge i overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse eller mellem forløb på ungdomsuddannelsen. Projektkommunernes erfaringer tydeliggør, at det er vigtigt at lave nogle simple procedurer med få arbejdsgange og aktører for at sikre, at den unge får den rette støtte fra starten i overgangen til ungdomsuddannelsen og nye forløb på ungdomsuddannelsen.

4.2.3.2 Manglende IT-system for deling af viden vanskeliggør koordineringen

I Kommune B og C fremhæver medarbejderne, at det er vigtigt ikke kun at dele viden om de unges støttebehov mundtligt, men også skriftligt i koordineringen af den unges indsats.

I Kommune B har de i samarbejdsgruppen haft gode erfaringer med, at alle medarbejdere på tværs af KUI har haft adgang til IT-systemet Uno Ung. Det har betydet, at medarbejderne har fået adgang til de samme oplysninger om de unge, hvilket ifølge medarbejderne har lettet koordineringen, da de har skulle bruge mindre tid på mundtlig overlevering af viden til hinanden.

” Altså det gør bare sagsgangen nemmere. Og hvis hun [red. medarbejder] har samtykket, kan hun selv gå ind på UNO Ung, og hente dokumenterne ned, så vores sagsbehandling i [red. min forvaltning] bliver nemmere, og jeg ikke skal ringe og spørge, og jeg ved ikke hvad. Og sende samtykkeerklæringer frem og tilbage. Det har hun været virkelig glad for, at der er blevet lavet sådan en adgang, hvor hun selv kan indhente de dokumenter, hun har brug for til at belyse en sag, fordi sagsgangen bliver meget hurtigere og nemmere.

Leder, Kommune B

I Kommune B har de ansat en SPS-mentor kommunalt i stedet for på ungdomsuddannelsen (jf. Boks 4.2.1), som har gjort det muligt for SPS-mentoren at tilgå et af kommunens IT-systemer. Ifølge både SPS-mentoren og de kommunale medarbejdere har det gjort det nemmere at koordinere indsatsen for de unge, som modtager SPS på uddannelsen. Omvendt fortæller SPS-mentoren, at det dog har gjort kommunikationen og koordineringen med for eksempel den unges lærere mere besværlig, da ungdomsuddannelsen bruger et andet IT-system, som SPS-mentoren ikke har adgang til. Eksempelvis har SPS-mentoren ikke haft mulighed for at tilgå de unges undervisningsskemaer.

I Kommune C har de også prøvet at dele viden på tværs af medarbejdere fra kommune, grundskole og ungdomsuddannelse i et IT-system, men det viste sig, at systemet var for

komplekst at anvende i praksis. Projektlederen fortæller dog, at kommunen fortsat oplever et behov for at finde en IT-løsning, der kan understøtte deling af viden om unge i overgangen fra grundskole til en ungdomsuddannelse, på tværs af aktører.

Projektkommunerne er ikke lykkedes med at stille et IT-system til rådighed, hvor aktører på tværs af forvaltninger, grundskole og ungdomsuddannelse kan dele viden om den unge. Deres erfaringer peger dog på, at der er et fortsat behov, men at det kræver et simpelt IT-system, som alle kan navigere i og tilgå.

I Boks 4.2.1 præsenterer vi tiltaget med en kommunalansat SPS-mentor, som de har arbejdet med i Kommune B. Derefter beskriver vi i Boks 4.2.2, hvordan de vil forankre tiltaget på sigt.

Boks 4.2.1

Tiltag 3: Kommunalansat SPS-mentor

Formål

SPS-mentoren tilbyder fleksibel faglig og social støtte til unge med funktionsnedsættelser på ungdomsuddannelsen, som kan understøtte, at de gennemfører uddannelsen. Ved at SPS-mentoren er ansat i kommunen, kan det føre til et styrket og tættere samarbejde med kommunen

Hvem deltager?

Elever med funktionsnedsættelser, som får bevilget SPS-støtte. 25 elever har modtaget støtte fra SPS-mentoren.

Praktisk

Støtten finder sted på ungdomsuddannelsen i et ledigt lokale eller i undervisningen. Mentoren er ansat i den kommunale ungeenhed, hvor ungdomsuddannelsen køber timerne, som mentoren bruger på at støtte de unge i løbet af uddannelsen.

Tiltaget består af fire elementer:

1. Fleksibel støtte

De unge har meget forskellige støttebehov. Derfor tilbyder mentoren både en-til-en samtaler, gruppesamtaler, og at sidde med i undervisningen. Mentoren har også tilbudt støtte over telefonen, hvis de unge har haft svært ved at møde fysisk op.

2. Støtte både fagligt og socialt

Mentoren hjælper de unge med at strukturere deres skolearbejde. Mentoren har også fokus på at styrke de unges sociale trivsel, da det kan øge de unges motivation for at gennemføre uddannelsen. Det kan mentoren fx gøre ved at tage med til arrangementer på ungdomsuddannelsen, som kan give de unge en tryghed.

3. Løbende tilgængelighed

Eftersom mentoren ikke har undervisning, er mentoren tilgængelig for de unge, når de har behov for støtte. Nogle unge har eksempelvis svært ved at komme afsted om morgenen, hvor mentoren kan tilbyde at tage en kort snak over telefonen og møde dem med en kop kaffe, når de ankommer til skolen. Noget, der ikke nødvendigvis ville være tid til, hvis mentoren også havde andre opgaver ud over støtten såsom undervisning.

4. Tæt samarbejde med kommunen

Da mentoren er ansat i kommunen giver det mentoren en let indgang til at samarbejde med den unges kontaktperson i kommunen og øvrige relevante medarbejdere i kommunen.

Gode råd fra Kommune B

Det er en god ide, hvis SPS-mentoren har adgang til ungdomsuddannelsens IT-systemer. På den måde kan mentoren søge SPS til eleverne, få adgang til elevernes skemaer, se hvilke lokaler, der er ledige og tidsregistrere på samme vis som andre ansatte.

En tryk relation er vigtig for de unge for at føle sig støttet

For de unge er det vigtigt med en tryk relation til SPS-mentoren, så de tør være åbne om, hvad de synes er svært, hvad der fylder i deres liv, og hvad de har brug for hjælp til.

"Vi plejer lidt at starte med sådan lidt small talk med, hvordan det går generelt og jeg snakker om forskellige ting. Og så finder vi ud af, hvordan skolen... Hvordan det går dernede. Om jeg føler, at jeg mangler noget. [...] Det er meget tit, hvor vi bare hygger os om forskellige temaer, og... jeg synes, det er bare hyggeligt og trygt, og sådan"

– Ung

Fokusområder: Tiltaget understøtter indsatsens fokusområde 2: Koordinering af den unges indsats. fokusområde 3:

Afklaring og opfølgning på støttebehov og fokusområde 4: Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber.

Boks 4.2.2

Forankring af tiltag 3: Kommunalansat SPS-mentor

Kommune B fortsætter tiltaget med en kommunalansat SPS-mentor, men kun med en ansættelse på deltid.

SPS-mentoren tilbyder fortsat støtte både individuelt og i undervisningen. Da mange unge ikke har overskud til at modtage SPS efter undervisningen, vil de have mere fokus på at tilbyde gruppe-SPS i undervisningstiden, hvor flere elever modtager støtte samtidig.

Boks 4.2.3

Anbefalinger til at implementere og arbejde med koordinering af den unges indsats:

- Koordineringsfunktionen bør defineres med handlingsanvisende arbejdsgange og rolle- og ansvarsfordeling, for at det er tydeligt for medarbejderne, hvad rollen indebærer.
- Afsæt tid til tværprofessionel sparring på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse, fx i en samarbejdsgruppe, for at sikre effektiv koordinering og hurtig iværksættelse af støtte for den unge.
- Koordineringsfunktionen kan med fordel integreres i den eksisterende organisering af KUI, da SUI og KUI bør understøtte hinanden.
- Der kan med fordel etableres et IT-system og procedurer for videreformidling af viden for at sikre overlevering af viden på tværs af KUI, grundskole og ungdomsuddannelse.

Guide til fokusområde 2: <https://www.sbst.dk/Media/638688134182657335/Guide%20Fokusomr%C3%A5de%202%20-%20Styrket%20uddannelsesindsats.pdf>

4.3 Afklaring og opfølgning på støttebehov

Det tredje fokusområde er *Afklaring og opfølgning på den unges støttebehov*, som handler om, at der skal foretages en helhedsorienteret og inddragende afklaring og opfølgning på den unges støttebehov, som sikrer, at den unge modtager den rette støtte til at kunne starte på og gennemføre en ungdomsuddannelse. I de fleste tilfælde vil den eller de personer, som koordinerer den unges indsats, også være den, der afklarer og følger op på den unges støttebehov. I **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** beskriver vi kort, hvordan projektkommunerne har arbejdet med fokusområdet.

Tabel 4.3.1

Projektkommunernes arbejde med fokusområde 3: Afklaring og opfølgning på støttebehov

Kommune A	Kommune B	Kommune C
- Afklaring og opfølgning på støttebehov foretages af den/de samme medarbejder(e), som koordinerer indsatsen for unge i overgangen til eller på en ungdomsuddannelse. - På den ene ungdomsuddannelse følges der op på unge under uddannelses støttebehov i en samarbejdsgruppe under en månedlig elevgennemgang.	En medarbejder fra samarbejdsgruppen på tværs af KUI, er kontaktperson for unge, som har en sag i KUI, og er ansvarlig for at afklare og følge op på deres støttebehov.	Afklaring og opfølgning på støttebehov foretages af den samme medarbejder, som koordinerer indsatsen for unge i overgangen til eller på en ungdomsuddannelse.

I det følgende vil vi dykke ned i seks faktorer, der har vist sig at have betydning i implementeringen af og arbejdet med at afklare og følge op på den unges støttebehov:

- *Antallet af medarbejdere som har kontakt med den unge*
- *En tryk og tillidsfuld relation*
- *Viden om målgruppen*
- *Inddragelse af de unges forældre*
- *Systematik for opfølgning på støttebehov*

- Fokus på overgange i den unges liv

4.3.1 Få medarbejdere med kontakt til de unge skaber overskuelighed og kontinuitet

I de tre projektkommuner er det forskelligt, hvilke medarbejdere og hvor mange medarbejdere, der har haft ansvaret for at afklare og følge op på den unges støttebehov. Projektkommunerne har på forskellig vis erfaret, at det kan være en god idé, hvis antallet af medarbejdere minimeres i den unges liv, da det kan være svært for de unge at overskue og holde styr på, hvem de skal kontakte for at få hjælp i forskellige situationer.

I Kommune B har de unge en kontaktperson, som er ansvarlig for at koordinere deres indsats og støttebehov i samarbejdsgruppen, der går på tværs af KUI. Rollen som kontaktperson er primært blevet varetaget af mentorer, jf. kapitel 26 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, eller socialpædagogiske kontakt-/støttepersoner, jf. § 32 i barnets lov eller § 85 i serviceloven. Medarbejderne fortæller, at det fungerer godt, når den unge kun har én kommunal medarbejder, de skal henvende sig til. Det gælder især for unge med autisme, hvor det kan være svært at forholde sig til flere medarbejdere af gangen.

I Kommune C er medarbejderen, som koordinerer de unges indsats i fokusområde 2, også den, der afklarer og følger op på den unges støttebehov. Rollen som kontaktperson er blevet varetaget af en uddannelsesvejleder. Flere af de unge har i forvejen kontakt til medarbejdere i kommunen, fx deres KUI-kontaktperson, hvorfor medarbejderen har oplevet, at det har været både overflødigt og uoverskueligt for de unge at skulle have en ekstra person tilknyttet. Som vi tidligere berørte i afsnittet *Manglende fælles forståelse for koordineringsfunktionen udfordrer arbejdet i praksis*, oplever medarbejderen, at hendes funktion ikke har været tydeligt afgrænset fra funktionen som KUI-kontaktperson, som varetages af andre medarbejdere. Det har derfor været svært for medarbejderen at være tydelig om, hvad hun kunne tilbyde de unge, som de ikke i forvejen får tilbudt af deres KUI-kontaktperson. Medarbejderen oplever, at de unge for eksempel har haft svært ved at forstå, hvad hun kunne hjælpe dem med, og hvornår de skulle gå til hende.

I Kommune A er rollen som kontaktperson blevet varetaget af uddannelsesvejledere og SPS-mentorer. De unge, som går på en ungdomsuddannelse, kan i princippet både have en uddannelsesvejleder og en SPS-mentor som kontaktperson, men der er gode erfaringer med, at uddannelsesvejlederen trækker sig tilbage, og SPS-mentoren fungerer som primær kontaktperson, når de unge starter på ungdomsuddannelsen. Medarbejderne oplever, at det fungerer godt, fordi den unge kun skal forholde sig til én medarbejder, som de i forvejen har hyppig kontakt med.

Projektkommunernes erfaringer peger på, at det kan være gavnligt at minimere antallet af medarbejdere i den unges liv ved at udvælge én medarbejder, som de unge skal henvende sig til, hvis de har brug for hjælp, da det gør indsatsen mere overskuelig og skaber kontinuitet for de unge. Erfaringerne viser, at medarbejderen, der koordinerer den unges indsats, med fordel også kan være den, der afklarer og følger op på den unges støttebehov for at undgå, at den unge skal være i kontakt med for mange medarbejdere.

4.3.2 En tryk og tillidsfuld relation er central for at afklare de unges støttebehov

I alle tre kommuner fremhæves det af medarbejderne, at det er væsentligt at etablere en tryk og tillidsfuld relation til de unge, så de unge tør åbne op og være ærlige om deres udfordringer og støttebehov.

I Kommune A og B har de gode erfaringer med, at den, der afklarer de unges støttebehov, er en medarbejder, som den unge i forvejen har været i kontakt med, fx en medarbejder fra

kommunen eller en SPS-mentor på ungdomsuddannelsen. På den måde er medarbejderen et kendt ansigt for den unge, hvilket kan skabe tryghed og danne et godt afsæt for relationsdannelsen. Det kan også understøtte, at den unge kun har kontakt med få medarbejdere, som kan gøre det nemmere at skabe kontinuitet i kontakten og opbygge en relation, som vi berørte i forrige afsnit. Medarbejderne fremhæver, at relationen til den unge også er vigtig for at kunne hjælpe den unge med at sætte ord på, hvad de ser af udfordringer, da det for nogle unge kan være svært at beskrive. I Kommune B har nogle medarbejdere, som er kontaktperson for unge under uddannelse, gode erfaringer med at deltage i samtaler med de unges SPS-mentor, så de kan hjælpe den unge med at formidle sine støttebehov.

I Kommune A har det fungeret godt, at en SPS-mentor afklarer og følger op på støttebehov for unge under uddannelse, fordi mentoren typisk er en gennemgående person under hele uddannelsen. Flere SPS-mentorer fortæller, at det har gjort det nemt løbende at følge op på de unges støttebehov, fordi de i forvejen er i jævnlig kontakt med de unge, og gennem støtten får indblik i de unges udfordringer og behov. Omvendt fortæller SPS-mentorerne, at det har været en udfordring, at de ikke har dybdegående kendskab til kommunale støttemuligheder, hvis den unge har støttebehov, som rækker ud over det, som ungdomsuddannelsen har mulighed for at tilbyde. Her fortæller SPS-mentorerne, at det er særligt vigtigt at koordinere med en medarbejder fra kommunen, jf. fokusområde 2, for at sikre, at den unges støttebehov bliver dækket både på og uden for ungdomsuddannelsen.

I Kommune B tydeliggør medarbejderne, at hvis relationen til den unge ikke eksisterer i forvejen, er det vigtigt at bruge tid på relationsdannelse som det første, inden der fokuseres på at afklare den unges støttebehov. Medarbejderne fortæller, at relationen ikke behøver at være tæt eller forbundet med hyppig kontakt med den unge. Derimod er det vigtigt, at der er opbygget et rum, hvor den unge bliver taget alvorligt og føler sig tryk til at italesætte sine udfordringer, og hvad de har brug for hjælp til.

” Når man får en ung, så er det allerførste dét, at man lærer den unge at kende. [...] Og så er det jo der man ligesom finder ud af, hvad der egentlig er vigtigt for dem? Og jo bedre man lærer dem at kende, jo bedre finder man også ud af, hvor meget af det, du siger, siger du, fordi du ved, det er det systemet og dine forældre og alle mulige andre gerne vil høre. Og hvornår kommer vi ind til det, du rent faktisk vil?

Medarbejder, Kommune B

Projektlederen i Kommune B fortæller, at de har gode erfaringer med at matche den unge med en medarbejder, som deler nogle interesser med den unge for eksempel inden for en særlig genre af musik, hvis relationen ikke eksisterer i forvejen. De fælles interesser kan være et godt afsæt for at opbygge en relation til den unge.

I Kommune C har det været en udfordring, at medarbejderen, der afklarer og følger op på de unges støttebehov, ikke har opbygget en relation til de fleste unge i indsatsen, fordi de unge ofte ikke svarer på hendes henvendelser, når hun for eksempel ringer eller sender en SMS. Medarbejderen fortæller, at det også har været en barriere at spørge ind til de unges trivsel, fordi det kan være et sårbart emne at snakke om, når man ikke har en tryk relation.

Projektkommunerne oplever det som en drivkraft, at medarbejderen, som har ansvar for afklaringen og opfølgningen på den unges støttebehov, har opbygget en relation til den unge. Relationen skal gerne være båret af tryghed og tillid, så de unge tør åbne op omkring deres udfordringer og støttebehov samt række ud ved behov for ændringer i støtten.

4.3.3 Viden om målgruppen skærper forståelsen for de unge

I alle tre projektkommunerne fremhæver flere medarbejdere og ledere, at det kan være vigtigt at have viden om målgruppen for at tilpasse kommunikationen til og afklare støttebehov for de unge.

I Kommune A og B har de gode erfaringer med at tilbyde kompetenceudvikling i handicapdiagnoser, særligt inden for autisme og ADHD, som er diagnoser mange af de unge i indsatsen har, jf. kapitlet *De unge i indsatsen*. Medarbejderne oplever at have fået en større forståelse for de udfordringer og behov, der kan være forbundet med de unges forskellige diagnoser, herunder hvad der kan være vigtigt at være opmærksom på i kommunikationen.

Ifølge projektlederen i Kommune B er det vigtigt at medarbejderne opbygger disse kompetencer, så de kan indgå i en meningsfuld dialog med de unge, som kan være med til at understøtte og styrke relationen. Samtidig bidrager det til, at medarbejderne oplever at være bedre rustet til hjælpe de unge med at sætte ord på de udfordringer og behov, de kan have, som vi var inde på i forrige afsnit.

I Kommune A har de gode erfaringer med kompetenceudvikling, som har særligt fokus på, hvordan rammerne i undervisningen på ungdomsuddannelsen kan tilrettelægges for unge med funktionsnedsættelser. Det har ifølge projektlederen bidraget til, at underviserne er blevet mere opmærksomme på, hvilke hensyn der kan tages for at imødekomme de unges behov. Det kan for eksempel være, at nogle unge vil have gavn af at have den samme plads hver dag, sidde med ryggen til vinduet for at få mest ud af undervisningen, eller have mulighed for at trække sig fra undervisningen enten fysisk til et andet lokale eller ved brug af støjreducerende høretelefoner.

I Kommune C har de også forsøgt at afholde kompetenceudvikling for medarbejdere fra både kommunen, ungdomsuddannelserne og grundskolen om, hvordan man kan skabe en rummelig kultur for unge med handicap på uddannelserne. På grund af utilfredshed blandt en række medarbejdere endte de dog med at aflyse dele af kompetenceudviklingen.

Projektkommunernes erfaringer tydeliggør, at det kan understøtte relationen til den unge og afklaring af støttebehov, hvis medarbejderne har viden om målgruppen, da det kan forbedre kommunikationen med den unge og styrke forståelsen af den unges udfordringer og behov.

4.3.4 Forældre kan være en vigtig medspiller til at identificere de unges støttebehov

I projektkommunerne har de gjort sig forskellige erfaringer med at inddrage de unges forældre i afklaringen af den unges støttebehov. I projektkommunerne oplever medarbejderne, at det eksempelvis fungerer godt at inddrage den unges forældre i opstarten på ungdomsuddannelsen, hvis den unge for nyligt har fået stillet deres diagnose, eller hvis den unge er sygemeldt.

I Kommune A og B oplever medarbejderne, at forældre kan være en vigtig medspiller, når den unges støttebehov skal afklares, fordi forældrene kan have viden om deres børns udfordringer og behov, som de unge selv kan have svært ved at sætte ord på. I Kommune B oplever medarbejderne også, at forældrene kan hjælpe med at danne et overblik over den unges udfordringer og hjælpe i afklaringen af støttebehov, hvis den unge ikke har så meget overskud.

I Kommune A og C oplever nogle medarbejdere, at det indimellem kan være en udfordring at inddrage forældrene, hvis der ikke er overensstemmelse mellem, hvad forældrene har af ønsker for deres barns uddannelse og dét, som den unge egentlig kan overkomme. I sådanne

situationer oplever medarbejderne, at forældrene kan komme for meget på banen i forhold til den unge selv, og her understreger de, at det er vigtigt at sikre, at den unge bliver hørt.

Projektkommunernes erfaringer tyder dermed på, at forældre i nogle tilfælde kan være en vigtig medspiller i afklaringen af den unges støttebehov, men at det er vigtigt at sikre, at det er den unges egne behov og ønsker, som er i fokus.

4.3.5 Opfølgning på støttebehov tager afsæt i drøftelser af den unges trivsel

I Kommune A og B fortæller medarbejderne, at afklaring af og opfølgning på den unges støttebehov indgår som en integreret del af deres faglighed. Derfor oplever medarbejderne, at det ikke har været nødvendigt med en fast systematik eller kadence for opfølgning på de unges støttebehov. Det skyldes, at de ofte har en god relation og hyppig kontakt med den unge. Medarbejderne fortæller, at det fungerer godt, når den løbende opfølgning med de unge tager afsæt i en snak om, hvorvidt den unge trives både fagligt og socialt, uden at de direkte spørger ind til de unges støttebehov hver gang. På den måde tages der udgangspunkt i det, der fylder mest for de unge i øjeblikket, hvilket skaber en mere naturlig dialog mellem medarbejderen og den unge.

” Men medarbejderne har jo samtaler med de unge ud fra dét, der er behov for [...] Medarbejderne kan godt have en dagsorden, og så kommer den unge ind til samtale, og så skal vi tale om noget andet. Men det [red. samtalen] er med fokus på den unges samlede trivsel. Og det er støttebehov, og det er uddannelsesvejledning, og det er uddannelse, og det er beskæftigelse. Det er alt dét, medarbejderne taler om. Altid. I en stor pærevælling. Men ikke nødvendigvis hver gang, man mødes.

Projektleder, Kommune B

I Kommune C har medarbejderen haft en fast kadence for at følge op på de unges støttebehov, men har alligevel oplevet, at det har været svært, da der ikke har været en tæt relation til de unge, og det for eksempel har været svært at få fat på de unge, som vi berørte tidligere.

Projektkommunernes erfaringer peger på, at det kan være nemmere at følge op på de unge løbende, når der er en god relation. Derudover viser projektkommunernes erfaringer, at det fungerer godt, når opfølgningen tager afsæt i en mere generel snak om de unges trivsel, fordi det bidrager til en mere naturlig dialog.

4.3.6 Opfølgning på den unge er særligt vigtigt ved overgange i den unges liv

Medarbejderne i projektkommunerne fremhæver, at det er særligt vigtigt at være opmærksom på, om der behov for ændringer i den unges støttebehov ved overgange i den unges liv, så de unge får den rigtige støtte, når deres livsomstændigheder ændrer sig.

I Kommune A og B har de gode erfaringer med at følge unge under uddannelse lidt tættere, når deres uddannelsessituation ændrer sig, for eksempel når den unge går fra grundforløb til hovedforløb eller skal starte i praktik. Her fortæller medarbejderne, at der kan være behov for flere opfølgninger med den unge og justering af støtten, så det sikres, at den unge får den rette støtte i overgangen. Derudover fortæller medarbejderne, at det også kan være vigtigt at have en øget opmærksomhed på den unge op til eksamensperioder, hvor der kan være behov for at justere støtten og for eksempel øge antallet af SPS-timer.

I Kommune B og C nævner medarbejderne også, at unge både under og uden for uddannelse kan have brug for ekstra støtte, for eksempel i forbindelse med at de flytter hjemmefra eller flytter fra botilbud til egen bolig. Her kan der være brug for opmærksomhed på, at den unges støttebehov kan ændre sig væsentligt, når den unge skal klare flere ting selv i hverdagen.

” Og så overgangen med at flytte i sin egen lejlighed. Og når det så bliver presset, så er man alene i en lille lejlighed. Man har ikke nogen ved siden af. [...] Og så ændrer hele fladen sig jo for livet i denne overgang. [...] Når hun boede hjemme hos sine forældre og fik sørget for det hele, fik vasket, lavet mad og købt ind til fryseren, alt det der, det bliver lige pludseligt noget, som tager hele dagens energi og opmærksomhed.

Medarbejder, Kommune B

Projektkommunernes erfaringer eksemplificerer, at det kan være nødvendigt med et ekstra fokus på opfølgninger i forbindelse med overgange i den unges liv, hvor støttebehovene kan ændre sig.

Boks 4.3.1

Anbefalinger til at implementere og arbejde med at afklare og følge op på den unges støttebehov:

- Medarbejderen bør have viden om forskellige funktionsnedsættelser, fx ADHD og autisme, for at kunne forstå og afdække de unges behov og udfordringer.
- Medarbejderen bør starte med at opbygge en tryk og tillidsfuld relation til den unge, så den unge tør åbne op omkring sine støttebehov. Det kan være en fordel i relationsdannelsen, hvis medarbejderen har et forudgående kendskab til den unge.
- Kun få medarbejdere bør være i kontakt med den unge, så den unge ved, hvem de kan henvende sig til for at få hjælp.
- Medarbejderen bør have ekstra fokus på at følge op på trivsel og støttebehov ved overgange i den unges liv, så den unge får den rette støtte i pressede perioder og ved forandringer i den unges liv.

Guide til fokusområde 3: <https://www.sbst.dk/Media/638688134189395512/Guide%20Fokusomr%C3%A5de%203%20-%20Styrket%20uddannelsesindsats.pdf>

4.4 Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber

Det sidste fokusområde er *Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber*. Fokusområdet handler om, at ungdomsuddannelserne skal arbejde aktivt med at tilrettelægge sociale og faglige aktiviteter på uddannelsen, så alle elever har mulighed for at deltage, uanset om de har et handicap eller ej.

Fokusområdet har ændret form undervejs i projektperioden. Til at starte med var det kommunernes opgave at understøtte ungdomsuddannelserne i at skabe sociale og faglige fællesskaber på uddannelsen (se *Bilag 3: Udvikling af fokusområder* for tidligere versioner af indsatsen). På baggrund af projektkommunernes erfaringer er det i den nyeste version af indsatsen blevet ungdomsuddannelsernes ansvar at arbejde med fokusområdet, jf. afsnit *Begrænset ejerskab blandt ungdomsuddannelser vanskeliggør samarbejdet*. Ændringen i indsatsen afspejler sig også i de tiltag, som projektkommunerne har iværksat, som kort præsenteres i **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** Kommune B og C har særligt haft fokus på, hvordan kommunen har kunne understøtte unge uden for uddannelse i at deltage i sociale og faglige fællesskaber, mens Kommune A i højere grad har haft fokus på, hvordan ungdomsuddannelserne har kunne skabe fællesskaber for unge under uddannelse.

Tabel 4.4.1

Projektkommunernes arbejde med fokusområde 4: Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber

Kommune A	Kommune B	Kommune C
- Særligt tilrettelagt grundforløb på en ungdomsuddannelse for unge med autisme og ADHD. - Tiltag som fælles morgenmad, faglige oplæg og bedre indretning af lokaler på en ungdomsuddannelse.	- Visitere unge til eksisterende gruppetilbud i kommunen. - Kommunalansat SPS-mentor, som støtter de unge i at deltage i sociale og faglige fællesskaber på ungdomsuddannelsen.	Gruppetilbud til unge uden for uddannelse.

I det følgende vil vi komme ind på tre faktorer, der har vist sig at have betydning implementeringen af og arbejdet med deltagelse i sociale og faglige fællesskaber:

- *En nysgerrig tilgang og redskaber*
- *Trykke fællesskaber*
- *De unges overskud*

4.4.1 En nysgerrig tilgang og redskaber kan styrke de unges deltagelse i fællesskaber

I projektkommunerne har de gode erfaringer med, at den unges kontaktperson og eventuelt SPS-mentor snakker med unge under uddannelse om deres sociale trivsel på ungdomsuddannelsen. Medarbejderne fortæller, at det fungerer godt, når de er nysgerrige på, om den unge har nogle udfordringer eller behov, som kan spænde ben for, at de har lyst til at deltage i sociale og faglige fællesskaber på uddannelsen. Nogle kommunale medarbejdere fortæller, at de spørger den unge, om de selv vil tage kontakt, eller om de skal kontakte studievejledningen eller den unges lærer for at finde ud af, om der er nogle rammer på ungdomsuddannelsen, der kan justeres, så det kan blive lettere for den unge at deltage. Eksempelvis om der kan laves faste grupper i undervisningen, om den unge kan trække sig hen i et roligt lokale ved behov, eller om den unge kan sove med kun én klassekammerat på studieture.

” Kunne vi i en periode sige, at vi laver faste grupper for eksempel? Fordi så er det noget lettere at komme ind i et fagligt fællesskab. Så det har nok mere været mit fokus, på hvordan er det, at vi kan lave nogle rammer, der gør, at du ikke oplever, at det er helt så vanskeligt at komme ind i de her fællesskaber.

Medarbejder i Kommune A

I Kommune A og B har de gode erfaringer med, at den unges kontaktperson og/eller SPS-mentor understøtter både unge uden for og under uddannelse med redskaber til, hvordan de kan indgå i fællesskaber på en god måde. Det kan handle om at hjælpe den unge med at forstå og aflæse sociale koder blandt jævnaldrende. Det kan også handle om at hjælpe den unge med at indgå i fællesskaber på en måde, der giver mening for dem, og hvor de passer på sig selv. Medarbejderne snakker også med de unge om, hvordan de kan de trække sig, hvis de har brug for en pause til sociale arrangementer. I begge projektkommuner har de derudover gode erfaringer med, at SPS-mentoren tager med de unge til arrangementer, såsom en gallafest på ungdomsuddannelsen. SPS-mentorerne oplever, at det kan skabe tryghed for de unge, så de får lyst til at deltage, fordi de altid ved, at de har en, de kan gå til, hvis de har brug for det.

” Jeg har lige været med dem [red. de unge] til gallafesten. Det er jo ikke fagligt. Men det er fordi, jeg spørger mine elever: 'kommer I?', ej det gør de ikke. Og så sagde jeg: 'ej det gør jeg ellers. Det synes jeg jo kunne være hyggeligt'. Og så begyndte de at gå ned og købe billetter. [...] Der blev jeg jo sådan en social støtte og ikke en faglig støtte.

Og det synes jeg er lige så vigtigt. Men noget af grunden til, at jeg synes det er vigtigt, det er fordi, hvis de får det sociale, så har de også nogle gange lyst til at fastholdes [red. på uddannelsen].

SPS-mentor, Kommune B

Projektkommunernes erfaringer viser, at det er vigtigt for unge under uddannelse, at deres kontaktperson og/eller SPS-mentor er nysgerrig på, om noget i rammerne på ungdomsuddannelsen kan justeres, for at gøre det lettere for den unge at deltage i fællesskaber på uddannelsen. Derudover peger erfaringerne på, at redskaber til at aflæse sociale koder og at passe på sig selv kan hjælpe den unge til at indgå i fællesskaber på en god måde, både på og uden for ungdomsuddannelsen.

4.4.2 Trygge fællesskaber giver de unge lyst til det sociale

Projektkommunerne har på forskellig vis erfaret, at fællesskaber med andre jævnaldrende, som har et handicap, kan være et godt greb i arbejdet med at styrke unge med handicaps deltagelse i sociale og faglige fællesskaber både på og uden for uddannelsen.

Kommune A har gode erfaringer med et særligt tilrettelagt grundforløb på en ungdomsuddannelse for unge med autisme og ADHD. Medarbejderne oplever, at de fleksible rammer i forløbet giver de unge mulighed for at tage en ungdomsuddannelse, hvor der bliver taget højde for og er forståelse for deres udfordringer og behov. Derudover fortæller medarbejderne, at forløbet giver de unge et fællesskab med andre unge, der har lignende funktionsnedsættelser, som de kan spejle sig i. Medarbejderne har erfaret, at det fungerer godt, når de unge ikke skal forholde sig til for mange nye mennesker ad gangen og kan indgå i et mindre fællesskab, hvor de har mulighed for støtte og kan trække sig, hvis de har behov for det. Derudover fortæller medarbejderne, at de unge får mulighed for at øve sig i at deltage i et fællesskab inden for nogle trygge rammer, som kan give dem mod og lyst på at deltage i andre fællesskaber på og uden for uddannelsen. Læs mere om tiltaget og hvordan Kommune A vil forankre det på sigt i Boks 4.4.1 og Boks 4.4.2.

Boks 4.4.1

Tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb

Formål

Det særligt tilrettelagte grundforløb er en klasse på en ungdomsuddannelse, som skal give unge med handicap mulighed for at gennemføre en uddannelse inden for nogle fleksible rammer, som tager højde for deres udfordringer og behov. Derudover skal klassen give de unge et fagligt og socialt fællesskab med andre unge, som har et handicap.

Hvem deltager?

Klassen består af 12-16 elever. Ungdomsuddannelsen har reklameret omkring det særligt tilrettelagte grundforløb til uddannelsesvejledere og jobcentre, der kan henvise de unge til klassen via flyers og informationsmøder. De unge har deltaget i et informationsmøde, hvor rammerne for grundforløbet bliver præsenteret. Der er tilknyttet en kontaktlærer, faglærere, en trivselsmentor og to SPS-medarbejdere, som giver støtte i undervisningen.

Praktisk

Forløbet afholdes i to sammenhængende lokaler, så det er muligt for de unge at trække sig, hvis de har brug for ro. I lokalene er der en hyggelokrog med en sofagruppe, tyngdetæpper, støjreducerende høretelefoner og en kasse med dimseting, som de unge kan tage i brug for at få ro i hovedet og kroppen. På væggen er der billeder af medarbejderne tilknyttet klassen, så det skaber genkendelighed for de unge. Uddannelsesvejledere og beskæftigelsesrådgivere udleverer flyers til unge og henviser dem til informationsmøder, hvis det har interesse. På informationsmødet præsenteres rammerne for forløbet.

Tiltaget består af fire elementer:

- 1. Fleksibelt grundforløb**
Grundforløbet varer 30 uger fremfor 20 uger, som er det normale på ungdomsuddannelsen. Undervisningsdagene er kortere i begyndelsen, men bliver længere senere i forløbet. Det giver de unge mulighed for at vænne sig til at gå i skole, uden de bliver overvældet i starten. Derudover deltager de unge i et ekstra praktikforløb og har flere dage til at gennemføre certifikater til fx truck.
- 2. Støtte i undervisningen**
I klassen er der tilknyttet to faste SPS-mentorer, der giver de unge støtte i undervisningen. Der er også en trivselsmentor tilknyttet klassen, som følger op på de unges trivsel.
- 3. Tydelig struktur**
De unge har som udgangspunkt det samme fag en hel skoledag, så de ikke skal skifte fokus i løbet af dagen. De unge får udleveret et skema for forløbet, som skaber forudsigelighed over forløbets indhold og struktur.
- 4. Sociale aktiviteter i skoletiden**
I skoletiden er der planlagt sociale aktiviteter, for at styrke fællesskabet i klassen fx ture ud af huset eller at grille.

Gode råd fra Kommune A

Det er en god idé, at medarbejderne får kompetenceudvikling i målgruppens behov og udfordringer, så de kan tilpasse undervisningen derefter.

De unge udvikler sig fagligt og socialt

De unge fortæller, at forløbet har skabt nogle trygge rammer for, at de har kunne udvikle sig fagligt og socialt, og de oplever at have fået mere gåpåmod på uddannelsen og i hverdagen.

"Havde jeg spurgt mig selv for et halvt år siden, så tror jeg ikke, at jeg ville have sagt, at jeg ville kunne gennemføre sådan noget her [red. forløbet]. Men sådan som det er gået indtil videre, så er jeg meget positivt overrasket over, hvordan det egentlig foregår dernede. Og hvordan jeg selv også udvikler mig"

– Ung

"Jeg synes, at mit sociale, udadtil, det bliver meget bedre. Hvis man kigger tilbage på, ja, nok et halvt år siden, et års tid siden, så ville jeg jo ikke snakke med andre end mine undervisere og min mor"

– Ung

Fokusområder: Tiltaget understøtter indsatsens fokusområde 4: Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber.

Boks 4.4.2

Forankring af tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb

I Kommune A vil ungdomsuddannelsen fortsat tilbyde et særligt tilrettelagt grundforløb for elever med autisme og ADHD.

På det nye forløb vil der ikke være tilknyttet en trivselsmentor, men rollen vil dels overtages af de to SPS-mentorer, der er tilknyttet klassen og deltager i undervisningen.

Ungdomsuddannelsen vil fremover have et større fokus på at sikre, at de unge på det særligt tilrettelagte grundforløb har en læreplads, når forløbet afsluttes. Det vil de gøre ved at inddrage en virksomhedskonsulent tidligt i forløbet, så konsulenten hurtigt kan lære de unge at kende og matche med relevante virksomheder. Derudover har de valgt at placere det særligt tilrettelagte grundforløb forskudt med de øvrige klasser, så konkurrencen om lærepladser ikke er for stor.

Kommune C ville oprindeligt igangsætte et gruppetilbud for unge på ungdomsuddannelserne, som skulle foregå i skoletiden, men det var ikke muligt for de unge at få fri til det. Derfor valgte de i stedet at opstarte et gruppetilbud internt i kommunen for unge, som er udenfor uddannelse og har en funktionsnedsættelse. I gruppetilbuddet får de unge mulighed for at træne fremmøde og opbygge nye relationer i et forventningsfrit rum som forberedelse til på sigt at kunne starte på en ungdomsuddannelse og deltage i fællesskaber dér. Medarbejderne oplever, at gruppetilbuddet giver de unge nogle succesoplevelser med at deltage i et fællesskab, som kan styrke deres selvtillid og give dem håb og drømme for fremtiden. Medarbejderne fortæller dog, at det kan være vanskeligt for de unge at starte på en ungdomsuddannelse, samtidig med de går i gruppetilbuddet, fordi det igen er en udfordring, at de unge ikke kan få skema fri fra uddannelsen til at deltage.

” Men det er jo så dér hvor vi har tænkt gruppetilbuddet på en eller anden måde blev en træningsbane for et socialt og fagligt fællesskab, inden man måske altså stod på ungdomsuddannelsen [...] For dem er målet at møde op og at øve at være i en social sammenhæng. Altså, så det er ligesom, før man overhovedet tænker, at man er på en ungdomsuddannelse, at man træner det og får forhåbentlig nogle positive erfaringer med det.

Medarbejder i Kommune C

Læs mere om tiltaget og hvordan Kommune C vil forankre det på sigt i Boks 4.4.3 og Boks 4.4.4.

Boks 4.4.3

Tiltag 5: Gruppetilbud til unge uden for uddannelse

Formål

Gruppetilbuddet skal træne unge uden for uddannelse i fremmøde og styrke deres sociale relationer, som kan give dem lyst og mod på at starte på en ungdomsuddannelse og deltage i andre fællesskaber.

Hvem deltager?

Der kan maksimalt deltage ni unge i gruppetilbuddet. Fælles for de unge er, at de har været væk fra ungdomsfællesskaber i længere tid, at de har en funktionsnedsættelse, og at de har lysten til at tage en ungdomsuddannelse på sigt. Unge med udadreagerende adfærd kan ikke deltage i tilbuddet, da det ikke er hensigtsmæssigt for dynamikken mellem deltagerne. De unge kan blive i forløbet, så længe de oplever et behov. To medarbejdere er tovholdere for tilbuddet.

Praktisk

I gruppetilbuddet mødes de to gange om ugen á 2,5 time.

Tiltaget består af fire trin:

1. Morgenmad, tjek ind og øvelse

Tilbuddet starter med morgenbrød og hyggesnak. Tovholderne skaber rum for, at de unge kan fortælle om, hvordan de har det. Tovholderne fortæller også om, hvordan de selv har det, for at normalisere og øve de unges selvrefleksion og egenomsorg og for at motivere de unge til at dele deres følelser. Det kan eksempelvis være med afsæt i, hvor meget og hvordan de unge har sovet. Eller det kunne være med afsæt i samtalekort med billeder og øvelser, som kan fungere som samtalestartere.

2. Gåtur

Gruppen går en tur sammen. Gruppefacilitatorerne er opmærksomme på, at alle unge skal have mulighed for at deltage i nogle snakke under gåturen, hvis de har lyst, og at ingen unge skal fylde for meget. Men de unge må også gerne gå og høre noget musik eller bare nyde naturen, hvis de har lyst til det.

3. Fagligt indslag

Gåturen efterfølges af fagligt indslag, hvor gruppefacilitatorerne snakker med de unge, om øvelsen fik dem til at reflektere over noget i deres eget liv. Indslaget kunne fx være en video om mindfulness, øvelser om søvn og energiforvaltning eller om fremtidsplaner og drømme.

4. Afrunding og tjek ud

Dagen afsluttes med, at gruppefacilitatorerne snakker med de unge om, hvordan det har været i gruppetilbuddet i dag.

Gode råd fra Kommune C

Det er en fordel at skabe et rum, hvor der ikke fokuseres på de unges mål og resultater, men hvor der er plads til bare at være til, mens de unge udforsker og udvikler sig selv i deres eget tempo.

De unge finder fællesskab og støtte i gruppen

De unge oplever at blive mødt med rummelighed og forståelse for deres behov og udfordringer. De unge oplever at være en del af et fællesskab, hvilket mange af dem førhen har haft svært ved. De unge fortæller også, at de lærer sig selv bedre at kende, og at de har fået nogle værktøjer til at håndtere deres udfordringer i hverdagen.

"Man prøver at gøre det let og... Sjovt. At være der. Så man faktisk får lyst til at være der og får lyst til at komme tilbage. Hvilket jo bare hjælper på at give os de her redskaber"

- Ung

"Det er dejligt bare at få lavet noget småsnak. Hvilket det jo bare er. En måde at komme i gang. Så kommer vi så stille og roligt dybere ind i de emner, vi skal igennem. For det er jo noget selvhjælpsprogram det her. Og de prøver på at give os de her værktøjer til at komme igennem det"

- Ung

Fokusområder: Tiltaget understøtter indsatsens fokusområde 4: Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber.

Boks 4.4.4

Forankring af tiltag 5: Gruppetilbud til unge uden for uddannelse

Kommune C kan af økonomiske årsager ikke videreføre gruppetilbuddet, selvom gruppefacilitatorerne og lederen i kommunen gerne ville fortsætte tiltaget.

Hvis tiltaget skulle fortsætte, ville kommunen forsøge at lave aftaler med ungdomsuddannelserne om, at de unge kunne få skemafri fra undervisningen til at deltage i gruppetilbuddet, så de unge kan deltage, selvom de går på en ungdomsuddannelse.

I Kommune B, hvor mere end halvdelen af de unge ikke går på en ungdomsuddannelse ved opstart i indsatsen, har de haft fokus på at henvise de unge til eksisterende gruppetilbud i kommunen, fx tilbud hvor de unge laver mad og spiller spil sammen. En medarbejder nævner, at det er en barriere, at den unge skal visiteres til tilbuddene, fordi der kan være ventetid eller specifikke krav til for eksempel alder eller forsørgelsesgrundlag, som de unge ikke kan opfylde. Projektkommunen har gode erfaringer med, at de i arbejdsgruppen har fokus på at afdække, hvad der er af tilbud i de unges nærområde, enten i kommunalt regi eller på frivillighedsområdet, som kan understøtte, at de unge har et fællesskab, uanset om de går på en ungdomsuddannelse eller ej. Medarbejderne drøfter eksempelvis, hvilke fritidstilbud og sportsklubber, som kunne være gode, og som tager højde for nogle af de behov unge i målgruppen har. Derudover har Kommune B forsøgt at tilbyde SPS i mindre grupper á to-tre unge for unge, som går på en ungdomsuddannelse, hvor en SPS-mentor støtter dem i at samarbejde omkring noget fagligt (jf. Boks 4.2.1). For de unge, der har deltaget, har SPS-mentoren oplevet, at det har styrket de unges relationer til hinanden, for eksempel er nogle af dem blevet venner og ses udenfor uddannelsen. SPS-mentoren fortæller dog, at kun få unge har haft lyst til at få SPS i en gruppesammenhæng, og tilmed har de unge forskellige skemaer, som har gjort det vanskeligt at sammensætte SPS-grupper.

Projektkommunernes erfaringer eksemplificerer, at gruppetilbud og uddannelsesforløb både på og uden for ungdomsuddannelserne, hvor unge kan spejle sig i jævnaldrende unge med handicap og indgå i et trygt fællesskab, kan give dem lyst og mod på at deltage i andre fællesskaber på sigt.

4.4.3 Flere unge har ikke overskud til at deltage i fællesskaber efter skoletid

På tværs af projektkommunerne fortæller medarbejdere og ledere, at flere unge, som går på en ungdomsuddannelse, ikke har mentalt overskud til at deltage i fællesskaber efter skoletid.

” [...] de [red. medarbejdere på ungdomsuddannelserne] siger, at de har prøvet at invitere de unge til så mange ting, eller få nogle af de unge til at starte en masse ting op. Men de er bare ikke der. De er trætte, når de er færdige med skole. Og særligt den her målgruppe er helt udmattet, fordi de måske bruger sig selv for meget. Så det er svært at finde de aktiviteter, der giver mening.

Leder, Kommune C

I Kommune B oplever en række medarbejdere, at nogle unge får dækket deres sociale behov ved at indgå i en klasse på ungdomsuddannelsen og ikke har energien til og/eller ønsker at deltage i flere fællesskaber uden for skoletid. Eksempelvis nævner nogle medarbejdere, at flere af de unge ikke har lyst til at deltage i gallafest på uddannelsen. Derfor har flere af medarbejderne haft fokus på at støtte de unge i, hvordan de på en tryk måde kan indgå i klassefællesskabet, som vi også berørte i første afsnit.

” Og jeg synes, jeg har nogen, hvor man kan sige, at det er urealistisk, at de også vil kunne deltage i noget socialt i skolen, udover klassen. Så der er et stort fokus på at

sige, okay, men hvordan kan du føle dig tryk til at deltage i det, du gerne vil i klassen? [...] de tænker: 'det er fint, jeg vil gerne i skole, jeg vil gerne have den her uddannelse, men jeg skal ikke sidde og spise frokost med de andre'. Hvor jeg siger: 'men det er også okay. Hvor kan du så gå hen? Kan du gå en tur? For du skal jo have noget mad' [...] og hvor de så har en oplevelse af, at det er okay.

Medarbejder, Kommune B

I Kommune A har begge de involverede ungdomsuddannelser gode erfaringer med at skabe faglige og sociale fællesskaber for de unge inden for skoletid, fordi medarbejderne oplever, at det har været svært at understøtte de unges deltagelse efter undervisningen. På den ene ungdomsuddannelse har de unge et begrænset socialt tilhørsforhold til uddannelsen, fordi de har mange skift mellem forløb, ingen fast klasse og fjernundervisning. Tovholderen på ungdomsuddannelsen fortæller, at de derfor har igangsat to tiltag for at styrke de unges deltagelse i fællesskaber. De har iværksat morgenmad for unge, som venter på en læreplads og er i skoleoplæring, hvilket de oplever har været med til, at udvide de unges sociale omgangskreds på uddannelsen. Derudover har de gode erfaringer med at indrette lokaler, så unge, der har onlineundervisning, kan sidde ved siden af hinanden, da det bidrager til faglig dialog blandt de unge. På den anden ungdomsuddannelse har de som nævnt igangsat et særligt tilrettelagt grundforløb (Boks 4.4.1). Som en del af forløbet afholder de forskellige sociale aktiviteter såsom at spille spil, spise kage eller grille. Medarbejderne oplever, at det bidrager til, at de unge får et socialt fællesskab og knytter venskaber på uddannelsen.

Projektkommunernes erfaringer viser, at det er vigtigt, at ungdomsuddannelserne tilbyder sociale aktiviteter til unge under uddannelse i skoletiden, fordi flere unge ikke har overskud til at deltage efter undervisningen.

Boks 4.4.5

Anbefalinger til at implementere og arbejde med de unges deltagelse i sociale og faglige fællesskaber:

- Det bør undersøges, om rammerne på ungdomsuddannelsen kan justeres, så unge under uddannelse får mulighed for at deltage i fællesskaber på lige fod med andre.
- Den unges kontaktperson og/eller SPS-mentor kan med fordel fungere som en støtte og give de unge redskaber til at indgå i sociale sammenhænge, da det kan give de unge mod på at deltage i fællesskaber.
- Der kan med fordel etableres gruppetilbud eller uddannelsesforløb både på og uden for ungdomsuddannelserne, hvor unge med handicap kan spejle sig i jævnaldrende unge med handicap og indgå i et trygt fællesskab, som kan give dem lyst og mod på at deltage i andre fællesskaber.
- Der bør etableres sociale og faglige fællesskaber for unge under uddannelse inden for skoletid, fordi nogle unge, særligt med autisme, ikke har overskud til at deltage i aktiviteter og fællesskaber, når undervisningen er slut.

Guide til fokusområde 4: <https://www.sbst.dk/Media/638688134197085321/Guide%20Fokusomr%C3%A5de%204%20-%20Styrket%20uddannelsesindsats.pdf>

5. Resultater for de unge

I kapitlet beskriver vi de unges oplevede virkninger og udbytte af SUI. Resultaterne bygger på spørgeskemabesvarelser og interviews med de unge, jf. *Bilag 1: Metodebeskrivelse*. Inden for den treårige projektperiode har det ikke været muligt at belyse, om indsatsen har bidraget til, at flere unge med handicap påbegynder, fastholdes på og gennemfører en ungdomsuddannelse, men derimod om de unge har fået bedre forudsætninger for dette, jf. indsatsens forandringsteori. I kapitlet undersøger vi derfor, om indsatsen har styrket de unges forudsætninger ved at belyse udvikling i deres trivsel og tro på egen mestringsevne, og om de unge oplever at være blevet bedre til at håndtere udfordringer på og har fået et bedre tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen.

Projektkommunerne har implementeret indsatsen meget forskelligt og iværksat forskellige tiltag for de unge, jf. kapitlet *Praksiserfaringer*. I kapitlet præsenterer vi dog spørgeskemaresultaterne for de unge på tværs af projektkommunerne, da det af hensyn til anonymisering ikke er muligt at vise resultater for de unge i hver projektkommune eller for de forskellige tiltag. På baggrund af interviewene vil vi dog komme med eksempler på, hvad de unge oplever at have fået ud af at være en del af de forskellige tiltag.

Boks 5.1

Hovedfund

- Inden for projektperioden har det ikke været muligt at belyse, om indsatsen har bidraget til, at flere unge med handicap påbegynder, fastholdes på og gennemfører en ungdomsuddannelse. Derimod kan vi se, at de unge i indsatsen på nogle parametre har fået bedre forudsætninger herfor.
- De unge oplever generelt ikke en fremgang i trivsel eller tro på egne mestringsevner, som muligvis først vil kunne ses, når de unge er længere i deres uddannelsesforløb. Omtrent halvdelen af de unge har et lavt niveau af trivsel og er i risiko eller stor risiko for depression eller stressbelastning både ved opstart og efter seks måneder i indsatsen. Tilmed oplever ca. to tredjedele af de unge enten tilbagegang eller status quo i tro på egen mestringsevne efter seks måneder i indsatsen, og den gennemsnitlige score for tro på egen mestringsevne falder i perioden.

For de unge under uddannelse har indsatsen bidraget til at:

- Nogle unge oplever forbedret mental trivsel gennem individuel tilpasning af deres uddannelsesforløb og støtte fra deres SPS-mentor, hvilket har givet dem større overskud og bedre forudsætninger for at håndtere skolearbejdet.
- Nogle unge oplever, at fleksible uddannelsesrammer og individuel støtte har givet dem øget motivation, større selvtillid og mere gåpåmod til at gennemføre deres ungdomsuddannelse og planlægge deres fremtid.
- Nogle unge oplever, at indsatsen har styrket deres sociale liv ved at skabe trygge fællesskaber, hvor de kan deltage aktivt, opbygge relationer og finde motivation i sociale sammenhænge.

5.4 De unges trivsel er uændret

I afsnittet afdækker vi, om SUI har styrket de unges trivsel. Trivsel forstås her som de unges oplevelse af deres mentale helbred. Vi måler de unges trivsel ved brug af måleredskabet WHO-5, jf. Boks 5.4.1. Vi supplerer trivselsmålingen med en analyse af interviews med unge, der har deltaget i indsatsen.

Ved en fejl manglede én af de seks svarmuligheder i spørgeskemaet – nemlig "Lidt mindre end halvdelen af tiden". En følsomhedsanalyse (jf. *Bilag 4: Følsomhedsanalyse af WHO-5*.) viser, at dette kan have påvirket antallet af unge, der befinder sig i risiko depression eller stressbelastning. Det ændrer dog ikke ved, hvor mange unge der oplever fremgang, tilbagegang eller status quo i deres trivsel efter seks måneder i indsatsen.

Boks 5.4.1

Måling af trivsel via WHO-5

De unges trivsel er kortlagt via måleredskabet WHO-5, der består af fem udsagn til at måle selvoplevet trivsel. De unge skal på en skala fra 0-5 (fra 'på intet tidspunkt' til 'hele tiden') vurdere, hvorvidt de har følt sig tilpas de seneste to uger ved de følgende udsagn:

I de sidste to uger...

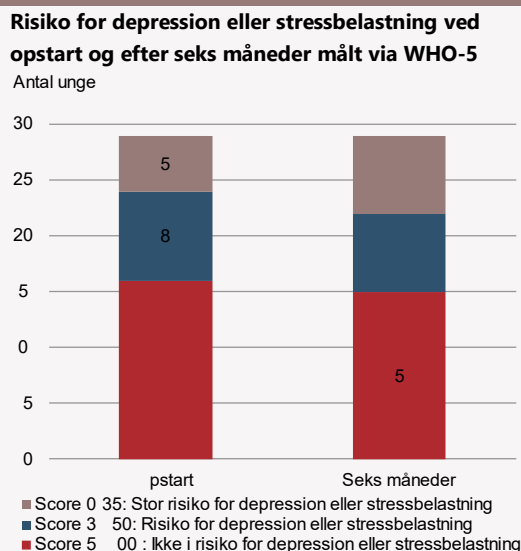
- 1) ... har jeg været glad og i godt humør
- 2) ... har jeg følt mig rolig og afslappet
- 3) ... har jeg følt mig aktiv og energisk
- 4) ... er jeg vågnet frisk og udhvilet
- 5) ... har min dagligdag været fyldt med ting, der interesserer mig

De unges svar omsættes til en score mellem 0-100, hvor en højere score indikerer bedre trivsel. Ved en score mellem 0-35 kan der være stor risiko for depression eller stressbelastning. Er scoren mellem 36-50 kan der være risiko for depression eller stressbelastning. Ved en score på over 50 er der umiddelbart ikke risiko for depression eller stressbelastning.

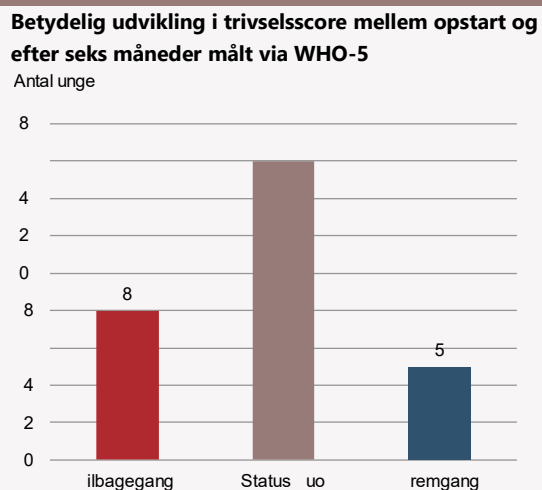
Antallet af unge, som er i risiko eller *stor* risiko for depression eller stressbelastning, ændrer sig ikke markant fra de unge starter i indsatsen til seks måneder efter opstart, jf. Figur 5.4.1. Ved opstart i indsatsen har otte unge en trivselsscore på 36-50 point og er derfor i risiko for depression eller stressbelastning, mens fem unge har en score på 35 point eller derunder og er i *stor* risiko for depression eller stressbelastning. De resterende 16 unge er uden for risiko. Efter seks måneder i indsatsen er henholdsvis syv unge i risiko, syv unge er i *stor* risiko og 15 unge er uden for risiko. Det er dermed fortsat ca. halvdelen, som ikke er i risiko.

Sundhedsstyrelsen betegner i forbindelse med kliniske indsatser en ændring på 10 point i trivsel som en forskel i trivsel, der kan tilskrives indsatsen (Sundhedsstyrelsen, 2017). Selvom SUI ikke er en klinisk indsats, og en eventuel forbedring eller tilbagegang i trivsel ikke direkte kan tilskrives indsatsen, bruger vi grænsen på ti point til at undersøge, hvor mange unge, der oplever en betydelig udvikling i trivsel. Over halvdelen, 16 ud af de 29 unge, oplever hverken en betydelig fremgang eller tilbagegang i trivsel fra de starter i indsatsen til efter seks måneder i indsatsen, jf. Figur 5.4.2. Fem unge oplever en betydelig forbedret trivsel, mens otte unge oplever en betydelig tilbagegang i trivsel.

Figur 5.4.1

Figur 5.4.2

Anm.: N=29.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

At de unges trivsel er status quo, og at ca. halvdelen af de unge befinder sig uden for risikoområdet for depression eller stressbelastning, kan indikere, at vi har at gøre med en målgruppe, som ikke er så belastet.

Lidt mindre end halvdelen af de unge har en trivselsscore på 50 eller derunder, hvilket er væsentligt lavere end gennemsnittet for den danske befolkning, som er på 68 point. Unge mellem 16-20 år har dog typisk en lavere trivsel end personer mellem 20-80 år (Sundhedsstyrelsen, 2017). Af de 71 unge, som har deltaget i SUI og har besvaret spørgeskemaet minimum én gang, er ca. halvdelen af de unge (55 pct.) mellem 16-20 år. De unge ville derfor ikke forventes at have en trivselsscore på niveau med gennemsnittet for den samlede danske befolkning.

Vi har formentlig målt de unges trivsel i starten af deres uddannelsesforløb, men vi forventer først at kunne se en forandring i de unges trivsel på længere sigt, jf. indsatsens forandringsteori. Det kan være en af forklaringerne på, hvorfor de unge ikke oplever en fremgang i deres trivsel.

Vi har også forsøgt at måle på udviklingen i de unges trivsel efter 12 måneders deltagelse i indsatsen, men grundet få besvarelser, hvor kun 14 unge har svaret på spørgeskemaet, har vi valgt at udelade disse resultater. Resultaterne indikerer dog, at udviklingen i de unges trivsel fortsat er uændret efter 12 måneder i indsatsen (se *Bilag 5: Trivsel og tro på egen mestringssevne efter 12 måneder*).

5.4.3 Nogle unge oplever forbedret mentalt helbred

Selvom vi ikke ser den store udvikling i de unges trivsel, fortæller nogle af de unge, som går på ungdomsuddannelse, at de har fået det bedre mentalt. De oplever eksempelvis, at de er blevet mere positive og sover bedre om natten. De unge fortæller også, at de har fået mere overskud i hverdagen til for eksempel at tage flere fag på ungdomsuddannelsen, være mere aktiv i fritiden og have mere kontakt med venner, familie og kæreste.

” [Red. Min hverdag] fungerer meget bedre. Der er stadig ting, der skal arbejdes på. Men jeg har mere overskud. Jeg når flere ting, synes jeg. Jeg har noget mere frihed, på en eller anden måde.

Ung, Kommune B

De unge fremhæver forskellige dele af indsatsen som særligt betydningsfulde for, at de har fået det bedre mentalt. Eksempelvis oplever nogle unge, som er en del af det særligt tilrettelagte grundforløb i Kommune A, at deres uddannelsesforløb er blevet tilpasset deres individuelle behov. Det har skabt trygge rammer for deres deltagelse i det faglige og sociale miljø på ungdomsuddannelsen.

” Jeg føler faktisk bare generelt, at jeg har fået det meget bedre. Dét der med at komme i gang med noget et sted, hvor der bliver taget lidt højde for hvilke ting, man kæmper med individuelt. Så at man ikke hele tiden skal gå og tænke over, om man kan finde ud af det. Dét der med, at der er taget højde for, at det ikke er så lange dage som normalt. Det er sådan noget, der gør en stor forskel for mig, fordi jeg bliver hurtigt træt mentalt.

Ung, Kommune A

Nogle unge oplever, at de igennem indsatsen har fået den rette støtte fra deres kontaktperson og/eller SPS-mentor, hvilket har styrket deres overskud og trivsel. Eksempelvis fremhæver nogle unge, at faglig støtte som hjælp til lektieplanlægning og eksamensskrivning har understøttet trivslen på ungdomsuddannelsen og givet dem et overblik over skolearbejdet. Nogle unge oplever derudover, at de har haft en god relation til deres kontaktperson og/eller SPS-mentor, og at de har udvist en oprigtig interesse for deres individuelle udfordringer.

” [Red. SPS-mentorerne] går op i, at vi har det godt. Sådan en følelse af, at der faktisk er nogen, der tager hånd om os og hjælper os på den måde, der er bedst for os. Og spørger ind til, hvad der fungerer bedst for os. [...] Det der med at komme i gang med noget et sted, hvor der bliver taget lidt højde for hvilke ting, man kæmper med individuelt.

Ung, Kommune A

5.5 Få unge oplever styrket tro på egne mestringsevner

I afsnittet undersøger vi, om SUI har været med til at styrke de unges tro på egen mestringsevne. De unges tro på egen mestringsevne måles ved brug af måleredskabet Generel Self Efficacy Scale (GSES), jf. Boks 5.5.1. GSES måler, hvor godt de unge tror, at de kan håndtere uforudsete og svære situationer eller hindringer i livet. GSES er et generisk måleredskab og er ikke tilpasset de unges specifikke uddannelsessituation, men tro på egen mestringsevne kan eksempelvis afspejles i øget selvtillid eller mere mod på nuværende og videre uddannelse.

Boks 5.5.1

Måling af tro på egen mestringsevne via GSES

De unges tro på egen mestringsevne er kortlagt via General Self-Efficacy Scale (GSES), som er et valideret måleredskab med 10 udsagn. På en skala fra 1-4 ('Passer præcist', 'Passer nogenlunde', 'Passer en smule', 'Passer slet ikke' og 'Ved ikke') bliver de unge bedt om at vurdere følgende udsagn:

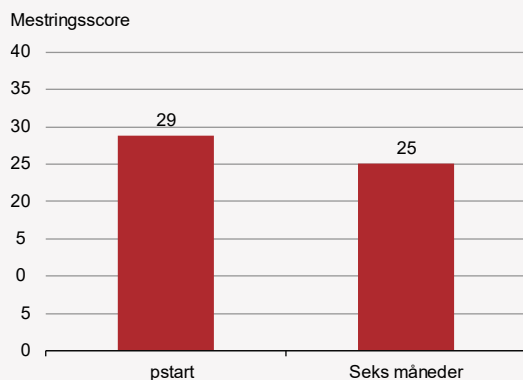
- 1) Jeg kan altid løse vanskelige problemer, hvis jeg prøver ihærdigt nok
- 2) Hvis nogen modarbejder mig, finder jeg en måde, at opnå det jeg vil
- 3) Det er let for mig at holde fast ved mine planer og realisere mine mål
- 4) Jeg er sikker på, jeg kan håndtere uventede hændelser
- 5) Takket være mine personlige ressourcer, ved jeg, hvordan jeg skal klare uforudsete situationer
- 6) Jeg kan løse de fleste problemer, hvis jeg yder den nødvendige indsats
- 7) Jeg bevarer roen, når der er problemer, da jeg stoler på mine evner til at løse dem
- 8) Når jeg støder på et problem, kan jeg som regel finde flere løsninger
- 9) Hvis jeg er i vanskeligheder, kan jeg som regel finde en udvej
- 10) Lige meget hvad der sker, kan jeg som regel finde en udvej

Besvarelsen af spørgsmålene omsættes til et pointtal mellem 0-40. Jo større pointtal, jo højere tro på egen mestringsevne. Spørgeskemaet er oversat fra den engelske version af Schwarzer & Jerusalem (1995). Begrebet "mestringsscore" vil bruges til at beskrive de unges GSES-score.

De unge oplever et mindre fald i tro på egen mestringsevne under deres deltagelse i SUI. Efter seks måneders deltagelse i indsatsen er de unges mestringsscore faldet fra 29 point ved opstart til 25 point, jf. Figur 5.5.1. 67 pct. af de unge oplever en tilbagegang på ét point eller mere eller ingen ændring i deres mestringsscore, mens 33 pct. af de unge oplever en fremgang på ét point eller mere i deres mestringsscore, jf. Figur 5.5.2.

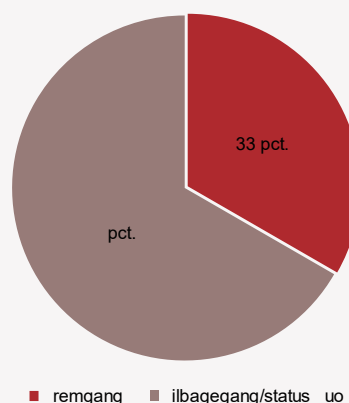
Figur 5.5.1

Gennemsnitlig mestringsscore ved opstart og efter seks måneder målt via GSES

Figur 5.5.2

Udvikling i mestringsscoren mellem opstart og efter seks måneder målt via GSES

Anm.: N=21. Parret t-test: M=29, SD=5,03; M=25, SD=6,18. p=0,886. Kun fuldstændige besvarelser, hvor de unge har besvaret alle 10 udsagn, er medtaget i figurene. Grundet få besvarelser er 'tilbagegang' og 'status quo' slået sammen til én kategori.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

Ved brug af måleredskabet GSES er der ingen normalscore til at vurdere, om en person har høj eller lav tro på egen mestringsevne, og vi kan derfor ikke vurdere, om mestringsscoren er høj eller lav, hverken ved opstart eller efter seks måneder. En anden undersøgelse med en sammenlignelig målgruppe (VIVE, 2023) viser dog, at de unges mestringsscore ligger på omtrent samme niveau, hvilket indikerer, at deres udgangspunkt og tro på egne mestringsevner er på linje med andre unge, som har en funktionsnedsættelse. Ifølge forfatterne til måleredskabet kan mestringsscoren påvirkes negativt af faktorer som stress, angst og

depression (Schwarzer & Jerusalem, 1995). En forklaring på, hvorfor der sker et fald i tro på egen mestringsevne efter seks måneder i indsatsen, kan derfor være, at de unge oplever øget stress eller usikkerhed, når de starter på en ungdomsuddannelse eller i forbindelse med eksamen. Som det fremgår af kapitlet *De unge i indsatsen* har 19-27 pct. af de unge angst og/eller depression, hvilket kan påvirke de unges tro på egne mestringsevner, hvis deres angst- eller depressionssymptomer forværres over tid.

Vi har også forsøgt at måle på udviklingen i de unges tro på egen mestringsevne efter 12 måneders deltagelse i indsatsen, men grundet få besvarelser, hvor kun ti unge har svaret på spørgeskemaet, har vi valgt at udelade disse resultater. Resultaterne indikerer dog, at den gennemsnitlige mestringsscore ligger på samme niveau ved opstart og efter 12 måneder i indsatsen, og mere end halvdelen af de unge oplever fremgang efter 12 måneder i indsatsen (se *Bilag 5: Trivsel og tro på egen mestringsevne efter 12 måneder*).

5.5.3 Nogle unge oplever øget motivation for at gennemføre en ungdomsuddannelse

Selvom vi ikke kan se nogen positiv udvikling i de unges tro på egen mestringsevne, fortæller en række af de unge, som går på en ungdomsuddannelse, at de har fået mere motivation for at gennemføre deres uddannelse, efter de har været en del af SUI. Nogle af de unge nævner, at de ikke tidligere har kunne se for sig, hvordan de skulle passe ind i en uddannelses- eller arbejdskontekst. Dertil fremhæver nogle unge, at de fleksible rammer på uddannelsen har bidraget til, at de i højere grad tror på, at de kan gennemføre en ungdomsuddannelse på trods af de udfordringer, de har. Samtidig fortæller nogle unge, at det har givet dem håb og drømme for fremtiden, fx i forhold til videreuddannelse og arbejde.

” Det er blevet meget mere tydeligt, hvilken vej jeg gerne vil gå [...] Det her med, at man har fundet et sted, hvor man føler, at man kan stå op mandag morgen og tænke ‘Det er træls’, men jeg tager afsted alligevel, og så er det med et smil på. Det er rart [...] Også altså uddannelsesmæssigt, så kan jeg læse videre. Og det er første gang jeg har mod på at læse videre på noget. Så det har skolen og klassen jo også været med til at flytte.

Ung, Kommune A

Nogle af de unge fortæller, at de er blevet mere selvstændige end førhen og har fået mere selvtillid og mere gåpåmod. Eksempelvis har nogle unge fået mere mod på at søge praktikpladser. De unge har oplevet, at de godt kan klare både faglige og sociale udfordringer på ungdomsuddannelsen, når de får den rette støtte og hjælp. Denne oplevelse af støttet mestring har styrket deres selvtillid og gjort dem mere selvstændige.

” Jeg vil nok sige, at jeg blev lidt mere selvstændig. Og sådan, har nogle, sådan flere måder at kunne gribe ting an. At have lidt mere styr på ting, og hvis jeg ikke ved det, så ved jeg nu måske, hvordan jeg skal finde ud af de ting.

Ung, Kommune B

5.6 Nogle unge oplever bedre at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen

Unge som ved besvarelsen af spørgeskemaet angiver, at de går på en ungdomsuddannelse, bliver stillet nogle spørgsmål herom. Til at undersøge om de unge oplever bedre at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen, har vi udviklet et spørgebatteri bestående af fem spørgsmål. Spørgebatteriet er beskrevet i Boks 5.6.1.

Boks 5.6.1

Måling af hvor godt de unge oplever at håndtere udfordringerne på ungdomsuddannelsen

De unges oplevelse af at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen er målt ved brug af fem udsagn om deres skolegang, som er udviklet af Social- og Boligstyrelsen. De unge bedes tage stilling til, hvor ofte de oplever udsagnet på en skala fra 1-5: 'Aldrig eller næsten aldrig', 'Sjældent', 'Sommetider', 'Ofte' og 'Altid'.

Hvor ofte oplever du at...

1. Du kan blive i skolen hele dagen, når du først er kommet i skole?
2. Du kan spørge læreren om noget?
3. Du kan sige noget foran din klasse (fx holde et oplæg eller stille et spørgsmål)?
4. Du kan lave de lektier, som læreren har givet dig for?
5. Du kan klare prøverne i skolen?

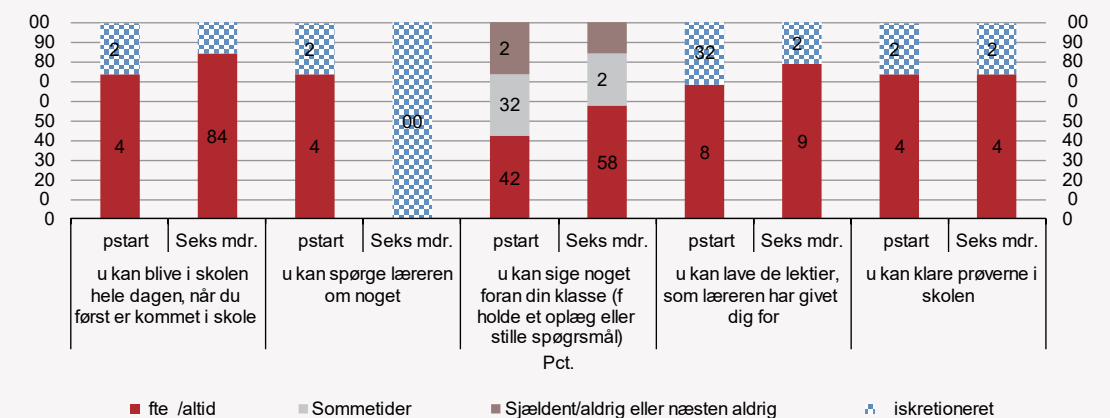
Efter at være en del af SUI i seks måneder, oplever de unge generelt, at de bedre kan deltage aktivt i og uden for undervisningen. De unge oplever i højere grad at kunne blive i skole en hel dag, spørge læreren om noget, sige noget foran klassen og lave deres lektier, jf. Figur 5.6.1. På disse spørgsmål, er andelen af unge, som svarer 'ofte' eller 'altid' steget med 10-16 pct.-point siden de startede i SUI. Vi ser ingen ændring i andelen af unge, som oplever, at de kan klare prøverne i skolen.

Figur 5.6.1

De unges oplevelse af at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen ved opstart og efter seks måneder

Hvor ofte oplever du, at...

Pct.

Anm.: N=19. Opgjort i pct. Nogle tal er diskretioneret af hensyn til anonymisering. Besvarelserne 'Aldrig eller næsten aldrig' og 'Sjældent' samt besvarelserne 'Ofte' og 'Altid' præsenteres i figurene under én overskrift grundet få besvarelser. Udelukkende unge, som går på en ungdomsuddannelse, har fået spørgsmålene.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

5.6.3 Nogle unge har fået værktøjer, der hjælper dem i hverdagen og undervisningen

Nogle unge, som går på en ungdomsuddannelse, fortæller, at de bedre kan deltage i undervisningen, i højere grad kan blive en hel dag i skole, kan overskue flere fag, og at de bedre kan klare deres skolearbejde samt strukturere deres lektier og eksamenslæsning.

” *Jeg har mere overskud til sådan flere fag for eksempel [...] jeg havde et helt semester, hvor jeg havde tre fag, som var mere end det, jeg havde før. Ja, jeg kunne ikke have håndteret det før. Men nu kunne jeg godt.*

Ung, Kommune B

I de unges fortællinger går det igen, at de gennem deres SPS-mentor har fået nogle værktøjer og støtte, der hjælper dem med at skabe struktur i hverdagen og på deres ungdomsuddannelse. De unge tilknyttet det særligt tilrettelagte grundforløb i Kommune A oplever eksempelvis, at rammerne i undervisningen med en fast primær SPS-mentor, dét at de kun har ét fag om dagen og har friheden til at trække sig fra undervisningen, understøtter dem i bedre at kunne klare undervisningen.

” *Det er så dejligt, at du bare skal række hånden op, og så kommer der en [red. SPS-mentor] over, eller at du bare lige kan gå ind og prikke dem på skulderen og sige 'jeg har lige brug for noget hjælp', eller 'jeg går lige' eller 'det hele det koger lige lidt'.*

Ung, Kommune A

5.7 Nogle unge oplever et forbedret tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen

I afsnittet undersøger vi, om SUI har styrket de unges tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen, herunder oplevelsen af at være en del af et socialt og fagligt fællesskab. Med udgangspunkt i elevtrivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne (Bekendtgørelse om måling af elevers og lærlinges trivsel i erhvervsuddannelser, 2023) har vi udviklet et spørgebatteri for at kortlægge de unges tilhørsforhold til uddannelsen, jf. Boks 5.7.1. Igen er det udelukkende unge, som ved besvarelsen af spørgeskemaet angiver, at de går på en ungdomsuddannelse, der er blevet stillet spørgsmålene.

Boks 5.7.1

Måling af de unges oplevelse af tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen

De unges oplevelse af tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen er målt ved brug af seks udsagn om deres skolegang. Flere af udsagnene er inspireret af elevtrivselsmålingerne på erhvervsuddannelserne, som er udviklet af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (Bekendtgørelse om måling af elevers og lærlinges trivsel i erhvervsuddannelser, 2023), hvorefter vi har suppleret med et par spørgsmål. De unge, som er under uddannelse, bedes i de første fire spørgsmål tage stilling til, hvor ofte de oplever udsagnene på en skala fra 1-5: 'Aldrig eller næsten aldrig', 'Sjældent', 'Sommetider', 'Ofte' eller 'Altid'.

Hvor ofte oplever du at...?

1. Jeg trives i skolen.
2. Jeg har nogen at snakke med i skolen.
3. Jeg er glad for at gå på skolen.
4. Jeg er god til at arbejde sammen med andre.

Udsagn fem og seks har kun fire svarmuligheder for at gøre udsagnene lettere at tage stilling til. De unge bedes tage stilling til, hvor ofte de oplever udsagnene på en skala fra 1-4: 'Aldrig', 'Sjældent', 'Ofte' eller 'Altid'.

Hvor ofte synes du at...?

5. Lærerne respekterer mig.
6. De andre elever respekterer mig.

Da de unge starter i SUI har de fleste på forhånd en positiv oplevelse af have et tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen og at kunne deltage i sociale og faglige fællesskaber på uddannelsen. Lidt flere unge har efter seks måneders deltagelse i indsatsen en oplevelse af at kunne deltage i

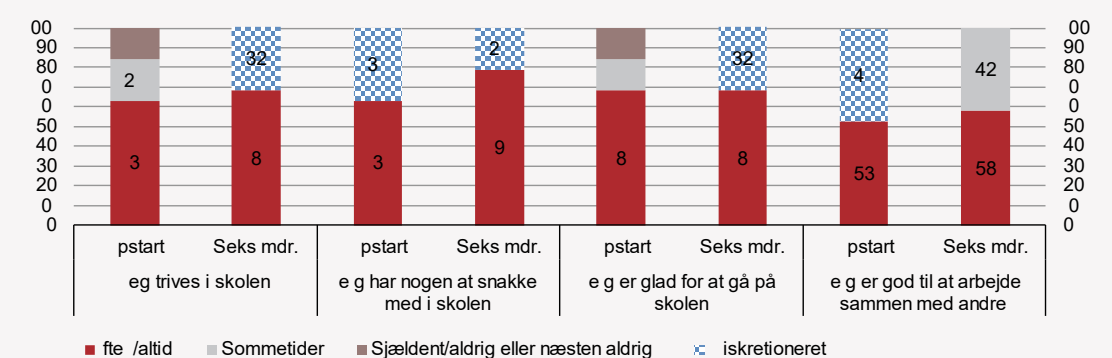
de sociale og faglige fællesskaber på ungdomsuddannelsen. Flere unge oplever ofte eller altid, at de trives på skolen, og at de kan snakke og arbejde sammen med andre på skolen, efter de har været en del af indsatsen i seks måneder, jf. Figur 5.7.1. Vi ser særligt en stigning i andelen af unge, som ofte eller altid oplever at have nogen at snakke med på skolen.

Figur 5.7.1

De unges oplevelse af skolemiljøet på ungdomsuddannelsen ved opstart og efter seks måneder

Hvor ofte oplever du, at...

Pct.

Anm.: N=19. Opgjort i pct. Nogle tal er diskretioneret af hensyn til anonymisering. Besvarelserne 'Aldrig eller næsten aldrig' og 'Sjældent' samt besvarelserne 'Ofte' og 'Altid' præsenteres i figurene under én overskrift grundet få besvarelser. Udelukkende unge, som går på en ungdomsuddannelse, har fået spørgsmålene.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

5.7.3 Nogle unge oplever et forbedret socialt liv

Nogle af de unge, som går på en ungdomsuddannelse, fortæller, at de gennem indsatsen er blevet bedre til at deltage i fællesskaber og møde andre unge på deres ungdomsuddannelse. Eksempelvis fortæller nogle unge, at de i højere grad er en del af det sociale fællesskab på ungdomsuddannelsen og i deres praktik. De fremhæver særligt samarbejde med enkelte klassekammerater eller i mindre grupper som noget positivt, da nogle af dem oplever, at det er nemmere at bidrage til de faglige drøftelser i mindre grupper.

Nogle af de unge, som er tilknyttet det særligt tilrettelagte grundforløb i Kommune A, oplever, at de har fået flere sociale relationer i deres liv, som også giver dem motivation for at møde op til undervisningen. De unge fremhæver, at det har været positivt, at der er blevet afsat tid til, at de kunne blive trygge med de andre unge i klassen. De unge oplever det som en fordel, at de er færre elever i klassen end på de øvrige grundforløb, og at de har kortere skoledage i starten af grundforløbet. De unge fremhæver, at de har en rummelighed over for hinanden, som hjælper fællesskabet på vej og giver dem lyst til at indgå i fællesskabet.

” Men jeg synes jo det er fedt nok, at man så lidt kan sige, at i den her klasse, der har vi alle sammen et eller andet [red. udfordringer]. Så der er jo ingen grund til at tænke over noget der. Alle sammen har et eller andet, vi har med at gøre. Så der er jo ikke nogen af os, der ser skævt til hinanden eller noget.

Ung, Kommune A

6. Omkostninger

I dette kapitel belyses omkostninger forbundet med udvalgte tiltag i SUI:

- Koordineringsfunktionen, på tværs af alle kommuner
- Tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI, Kommune B
- Tiltag 2: Månedlig elevgennemgang, Kommune A
- Tiltag 3: Kommunalansat SPS-mentor, Kommune B
- Tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb, Kommune A
- Tiltag 5: Gruppetilbud til unge uden for uddannelse, Kommune C

Der er ikke foretaget en omkostningsvurdering af den samlede indsats, da projektkommunerne har arbejdet med tre meget forskellige målgrupper og har implementeret fokusområderne på forskellig vis.

Analysen tager udgangspunkt i oplysninger fra projektkommunerne, men har så vidt muligt fokus på, at beregningerne skal være anvendelige for andre kommuner, der ønsker at implementere lignende tiltag.

Alle omkostninger er opgjort som mer(/netto-) omkostninger, dvs. at der er taget højde for eventuelle tiltag eller indsatser, der bortfalder som følge af, at de beskrevne tiltag sættes i værk. Der er så vidt muligt foretaget beregninger af gennemsnitlige samt lave og høje omkostninger, der kan være forbundet med tiltaget under forskellige forudsætninger. Forudsætningerne for omkostningsvurderingerne fremgår af *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Boks 6.1

Hovedfund

- Der er stor variation i driftsomkostninger til **koordineringsfunktionen** – både imellem projektkommuner, imellem unge og i løbet af den enkelte unges forløb. Omkostninger til koordineringsfunktionen kan variere imellem alt fra ca. 100 kr. til ca. 2.300 kr. pr. ung pr. uge og særligt være høje for unge med stort behov for koordination og særligt i overgangsperioder.
- Der er gennemsnitlige driftsomkostninger til **samarbejdsgruppen på tværs af KUI** på ca. 4.100 kr. pr. ung pr. samarbejdsgruppemøde, der dog afhænger af samarbejdsgruppens sammensætning.
- Der er gennemsnitlige driftsomkostninger til **elevgennemgangen på det særligt tilrettelagt grundforløb** på ca. 3.200 kr. pr. ung i alt.
- Der er ikke øgede omkostninger forbundet med en **kommunalansat SPS-mentor**, men der er en økonomisk risiko for kommunen, hvis de bevilligede understøttelse-timer i SPS-ordningen ikke benyttes af den unge.
- Etableringsomkostninger til det **særligt tilrettelagte grundforløb på ungdomsuddannelsen** beløber sig til ca. 198.400 kr. i alt, mens de gennemsnitlige driftsomkostningerne beløber sig til ca. 10.100 kr. pr. ung i alt.
- De gennemsnitlige etableringsomkostninger til **gruppetilbuddet til unge uden for uddannelse** beløber sig til ca. 65.900 kr. i alt, mens de gennemsnitlige driftsomkostningerne beløber sig til ca. 32.800 kr. pr. ung i alt. Driftsomkostningerne varierer særligt i forhold til antallet af deltagere pr. gruppetilbud.

6.4 Koordineringsfunktionen

Alle tre projektkommuner har arbejdet med en koordineringsfunktion for unge med funktionsnedsættelser og behov for støtte til at koordinere den unges forløb mod påbegyndelse eller fastholdelse af ordinær ungdomsuddannelse, jf. afsnittet *Koordinering af den unges indsats*. I alle projektkommunerne har koordineringsfunktionens rolle ligget ud over, hvad der kræves af en kontaktperson i den koordinerende ungeindsats (KUI).

Både målgruppen for koordineringsfunktionen samt tilrettelæggelsen af koordineringsfunktionens rolle har dog varieret på tværs af projektkommunerne.

6.4.1 Koordineringsfunktionen i Kommune A

I Kommune A har målgruppen for koordineringsfunktionen primært været unge i ordinær ungdomsuddannelse. Formålet har derfor primært været at fastholde den unge på ungdomsuddannelsen.

Der har været stor variation i behovet for koordineringsfunktionen på tværs af de unge og også inden den enkelte unges forløb mod påbegyndelse og fastholdelse af ungdomsuddannelse. Generelt har behovet været størst i overgange, fx overgang til ungdomsuddannelse eller fra grundforløb til praktik. Koordineringsfunktionen har gennemsnitligt ydet støtte én time om ugen – med en variation på én time hvert kvartal til to timer om ugen.

Omkostningerne til etablering af koordineringsfunktionen i Kommune A udgør løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv., jf. Tabel 6.4.1, der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af koordineringsfunktionen i Kommune A beløber sig i gennemsnit til ca. 500 kr. pr. ung pr. uge med en variation på mellem ca. 100 kr. og ca. 1.200 kr. pr. ung pr. uge afhængig af antallet af timer, koordineringsfunktionen har med den unge pr. uge, jf. Tabel 6.4.1.

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af koordineringsfunktionen i Kommune A er beskrevet i *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.4.1

Omkostninger til koordineringsfunktionen i Kommune A

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	500 kr. pr. ung pr. uge	100 kr. pr. ung. pr. uge	1.200 kr. pr. ung pr. uge

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

6.4.2 Koordineringsfunktionen i Kommune B

I Kommune B har målgruppen for koordineringsfunktionen primært været unge med funktionsnedsættelse uden job eller ordinær ungdomsuddannelse. Koordineringsfunktionen har været den unges talerør, men har ikke haft det egentlige koordinerende ansvar – det har derimod samarbejdsgruppen på tværs af KUI, jf. afsnit *Tværfaglig sparring bidrager til effektiv koordinering*, som koordineringsfunktionen også har deltaget i for at bidrage med relevante oplysninger om den unges behov og ønsker.

Der har været stor variation i behovet for koordineringsfunktionen på tværs af de unge og også inden den enkelte unges forløb mod påbegyndelse og fastholdelse af ungdomsuddannelse. Generelt har behovet for koordineringsfunktionen været størst i forhold til unge med svære og komplekse funktionsnedsættelser samt i overgangsperioder, fx overgang til ungdomsuddannelse eller fra grundforløb til praktik. Gennemsnitligt set har unge modtaget støtte fra koordineringsfunktionen i to timer pr. uger – med en variation på én time hvert kvartal til fire timer om ugen.

Omkostningerne til etablering af koordineringsfunktionen i Kommune B udgør løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv., jf. Tabel 6.4.2, der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af koordineringsfunktionen i Kommune B beløber sig i gennemsnit til ca. 900 kr. pr. ung pr. uge med en variation på mellem ca. 100 kr. og ca. 1.800 kr. pr. ung pr. uge, afhængig af antallet af timer koordineringsfunktionen har med den unge pr. uge, jf. Tabel 6.4.2.

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af koordineringsfunktionen i Kommune B er beskrevet i afsnit *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.4.2

Omkostninger til koordineringsfunktionen i Kommune B

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	900 kr. pr. ung pr. uge	100 kr. pr. ung. pr. uge	1.800 kr. pr. ung pr. uge

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

6.4.3 Koordineringsfunktionen i Kommune C

I Kommune C har målgruppen for koordineringsfunktionen primært være unge, der er i gang med ungdomsuddannelse. Kun en mindre andel har været uden for job og uddannelse. Koordineringsfunktionen har været at støtte den unge i forhold til at koordinere relevant hjælp fra kommunen, såvel som fra ungdomsuddannelsen.

Der har været stor variation i behovet for koordineringsfunktionen på tværs af de unge og også indenfor den enkelte unges forløb mod påbegyndelse og fastholdelse af ungdomsuddannelse. Generelt har behovet for koordineringsfunktionen været størst i forbindelse med opstart af forløbet med den unge, mens behovet bliver mindre desto længere den unge er fastholdt i ordinær ungdomsuddannelse. Gennemsnitligt set har unge modtaget støtte fra koordineringsfunktionen i to timer pr. uger – med en variation på én time hvert kvartal til fem timer om ugen.

Omkostningerne til etablering af koordineringsfunktionen i Kommune C udgør løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv., jf. Tabel 6.4.3, der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af koordineringsfunktionen i Kommune C beløber sig i gennemsnit til ca. 900 kr. pr. ung pr. uge med en variation på mellem ca. 100 kr. og ca. 2.300 kr. pr. ung pr. uge afhængig af antallet af timer koordineringsfunktionen har med den unge pr. uge, jf. Tabel 6.4.3.

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af koordineringsfunktionen i Kommune C er beskrevet i afsnit *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.4.3

Omkostninger til koordineringsfunktionen i Kommune C

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	900 kr. pr. ung pr. uge	100 kr. pr. ung. pr. uge	2.300 kr. pr. ung pr. uge

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

6.5 Tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI

I Kommune B har de nedsat en samarbejdsgruppe på tværs af KUI for at koordinere den unges indsats, jf. Boks 0.1.

Samarbejdsgruppen på tværs af KUI vil variere i forhold til kommunens organisering, men har i Kommune B bestået af én mødeleder, medarbejdere fra Ungdommens Uddannelsesvejledning, Jobcenteret (ungeområdet – både myndighed og udfører), det specialiserede børne- og ungeområdet (både myndighed og udfører) og det specialiserede voksenområde (både myndighed og udfører). Det vurderes, at der også kan være behov for deltagelse af myndighedssagsbehandler fra sundhedsområdet (fx i forbindelse med at den unge har behov for hjemmehjælp) samt medarbejdere fra sygedagpengeområdet i Jobcenteret (både myndighed og udfører).

I forbindelse med etablering af samarbejdsgruppen har der været omkostninger forbundet med den ledelsesmæssige afklaring heraf og mandattildeling, samt i forbindelse med udarbejdelse af konceptet for samarbejdsgruppemøderne - herunder udarbejdelse af drøftelsesskabelonen.

Samarbejdsgruppemøderne afvikles hver 14. dag og har to timers varighed. Der drøftes ca. ti unge pr. samarbejdsgruppemøde. Hver sag kræver en forberedelse af alle mødedeltagere på ca. 20 min. til både udfyldelse og gennemlæsning af sagen. Mødelederen står for indkaldelse og oprettelse af drøftelsesskabeloner og anvender ca. én time på dette pr. mødegang.

Der kan være en tidsbesparelse på efterfølgende indtastninger i fagsystemer, da sagsbehandleren kan kopiere direkte fra drøftelsesskabelonen. Denne er dog ikke medregnet i omkostningerne, da den vurderes at være for usikker.

Omkostningerne til etablering af samarbejdsgruppen på tværs af KUI udgør løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af samarbejdsgruppen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv., jf. Tabel 6.5.1, der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af samarbejdsgruppen beløber sig i gennemsnit til ca. 4.100 kr. pr. ung pr. samarbejdsgruppemøde med en variation på mellem ca. 2.600 kr. og ca. 5.300 kr. pr. ung afhængig af samarbejdsgruppens sammensætning, jf. Tabel 6.5.1.

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af samarbejdsgruppen er beskrevet i afsnit *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.5.1

Omkostninger til samarbejdsgruppen på tværs af KUI

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af en samarbejdsgruppen på tværs af KUI, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	4.100 kr. pr. ung pr. samarbejdsgruppemøde	2.600 kr. pr. ung pr. samarbejdsgruppemøde	5.300 kr. pr. ung pr. samarbejdsgruppemøde

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

6.6 Tiltag 2: Månedlig elevgennemgang

På én af ungdomsuddannelserne i Kommune A har de arbejdet med en månedlig gennemgang af alle elevers trivsel, udfordringer og støttebehov på et særligt tilrettelagt grundforløb for unge med funktionsnedsættelser. Formålet med elevgennemgangen har været at sikre en helhedsorienteret og hurtigere koordinering af den unges indsats og afklaring af støttebehov med inddragelse af fagpersoner fra både ungdomsuddannelsen og kommunen, jf. Boks 0.3.

Der er foretaget elevgennemgang af de unge fem gange i løbet af de 30 uger, som grundforløbet varer. På elevgennemgangen gennemgås behovet for de unge med henblik på at sikre at de unge fastholdes og gennemfører grundforløbets anden del og overgår til hovedforløbet. Der er ca. 15 unge tilknyttet hvert særligt tilrettelagt grundforløbshold.

Elevgennemgangen har varighed af to timer pr. gang. På elevgennemgangen deltager grundforløbets tre undervisere, de to SPS-mentorer, en trivselsperson, fagchefen for uddannelse, en psykolog og en uddannelsesvejleder fra kommunen, jf. Boks 0.3.

Omkostningerne til etablering af elevgennemgang på særlig tilrettelagt grundforløbshold på ungdomsuddannelsen udgør løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af elevgennemgangen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv., jf. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**, der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af den månedlige elevgennemgang beløber sig i gennemsnit til ca. 3.200 kr. pr. ung med en variation på mellem ca. 2.200 kr. og ca. 3.600 kr. pr. ung afhængig af hvilke medarbejdere, der deltager i elevgennemgangen, jf. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af elevgennemgang på særlig tilrettelagt grundforløb på ungdomsuddannelsen er beskrevet i afsnit *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.6.1

Omkostninger til månedlig elevgennemgang på særligt tilrettelagt grundforløb

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af elevgennemgang på særligt tilrettelagt grundforløb, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	3.200 kr. pr. ung	2.200 kr. pr. ung	3.600 kr. pr. ung

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

6.7 Tiltag 3: Kommunalansat SPS-mentor

I Kommune B har de, af hensyn til at reducere usikkerheden om finansiering af lønnen til SPS-mentorer på fuld tid, ansat én fuldtids SPS-mentor i kommunen, der står for specialpædagogisk støtte i form af studiestøttetimer til unge på ungdomsuddannelsen, jf. Boks 4.2.1.

Når en uddannelsesinstitution modtager tilskud til støtte via SPS-ordningen, kan uddannelsesinstitutionen lade en ekstern leverandør levere den bevilgede støtte. Uddannelsesinstitutionen skal blot sikre, at den unge modtager det antal timer, som er bevilget. Det er ungdomsuddannelsens ansvar at søge SPS ved STUK for de enkelte unge med behov for studiestøttetimer, hvorefter ungdomsuddannelsen kontakter SPS-mentoren med en kort beskrivelse af de unge samt information om, hvor mange timer den unge er bevilget SPS. Den unge aftaler selv med SPS-mentoren, hvordan timerne ønskes udmøntet, og hvilken støtte der er behov for i forhold til den unges konkrete udfordringer på ungdomsuddannelsen.

Den utraditionelle ansættelse af en fuldtids SPS-mentor i kommunalt regi medfører ikke øgede omkostninger, da det forventes, at unge, der har behov for SPS-vejledning, ville modtage denne uafhængigt af SPS-mentorens ansættelsesforhold.

I forbindelse med ansættelsen er der dog en økonomisk risiko for Kommune B, da SPS-mentoren er ansat ud fra en beregning af og formodning om, at der vil kunne finansieres en fuldtidsstilling på SPS-midler. Der vil være øgede omkostninger til aflønning af medarbejderen i tilfælde af, at de bevilligede timer ikke benyttes, hvis de unge for eksempel ikke dukker op som aftalt eller der ikke er ligeså mange unge som forventet, der har behov for SPS. Den økonomiske risiko er almindeligvis placeret hos ungdomsuddannelsen, hvis SPS-mentoren er ansat dér.

6.8 Tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb

På én af ungdomsuddannelserne i Kommune A har de arbejdet med et særligt tilrettelagt grundforløb for unge med funktionsnedsættelser jf. Boks 4.4.1.

Til etablering af det særligt tilrettelagte grundforløb er der indrettet et særskilt klasselokale med fokus på de unges behov. Bl.a. indeholder klasselokalet et ekstra rum, fysisk og lydmæssig afskærmning, ekstra tavle til visualisering mv. Udgifterne til indretning af klasselokalet beløber sig til 97.300 kr. (2025-priser).

Alle undervisere og SPS-mentorer, der underviser og vejleder unge på det særlige tilrettelagte grundforløb, samt en fast gennemgående trivselsperson, har modtaget kompetenceudvikling fra konsulenter med særligt kendskab til autismeområdet. Kompetenceudviklingen har foregået over tre dage og har i alt kostet 23.000 kr. Efter påbegyndelsen af det første særligt tilrettelagte grundforløb har underviserne og SPS-mentorerne modtaget supervision á to gange to timer til en pris på 2.700 kr. pr. gang. Underviserne, SPS-mentorerne og trivselspersonen har modtaget løn i forbindelse med kompetenceudviklingen og supervisionen (alt i 2025-priser).

Inden optag af unge på det særligt tilrettelagte grundforløb afholdes to informationsmøder á 1-2 timers varighed. En lærer står for afvikling og forberedelse heraf, mens en leder på ungdomsuddannelsen deltager med oplæg på mødet.

For at undersøge, om de unge er i målgruppen for det særligt tilrettelagte grundforløb, herunder om de har en funktionsnedsættelse og er i målgruppen for at modtage SPS, foretages en indledende telefonsamtale med unge, der har ansøgt om optag på grundforløbet af én fast gennemgående trivselsperson. Der anvendes samlet ca. tre timer hertil. Derudover afvikler trivselspersonen en ekstra opstartssamtale pr. ung á én times varighed.

Det særlige tilrettelagte grundforløb på ungdomsuddannelserne består dels i at forlænge grundforløbets anden del med ti uger. Konkret er undervisningen de første ti uger reduceret med to timer ugentligt, mens undervisningen de næste ti uger er reduceret med én time ugentligt. De sidste ti uger er undervisningen det samme antal timer som på et almindeligt grundforløbsholds anden del. Det reducerede antal timer de første 20 uger erstattes af tid til bl.a. lektiehjælp, der ikke er obligatorisk for de unge at deltage i.

I det omfang den enkelte unge profiterer af det, kan dele af SPS tilrettelægges på hold eller i undervisningen. Alle unge på det særligt tilrettelagte grundforløb, som har behov herfor, er blevet bevilget studiestøttetimer i SPS-ordningen. Der er tilknyttet to faste SPS-mentorer, der varetager studiestøttetimer i undervisningen. I det daglige er de to SPS-mentorer tilstede i klassen, og giver de unge SPS i løbet af undervisningen. Den enkelte unge tildeles en primær SPS-mentor, som de kan modtage individuel studiestøtte af. Da støtten er individuel, må de bevilgede støttetimer ikke anvendes til finansiering af en to-lærer-ordning. Afregningen for bevilgede og leverede støttetimer forgår ved en refusionsanmodning til STUK for den enkelte elev.

SPS-mentorenes tidsforbrug på deltagelse i undervisning og øvrige SPS-timer er ikke en øget omkostning, da de unge med behov herfor ville være bevilliget SPS uafhængigt af, om det foregår på det særligt tilrettelagte grundforløb eller på et almindeligt grundforløb.

Undervisningen varetages af tre faste undervisere. Der er ikke øgede omkostninger til lærernes tidsforbrug forbundet med undervisning, da undervisningen udelukkende er spredt ud over flere uger, men samlet set udgør det samme antal undervisningstimer som på et traditionelt grundforløb. Dog er der i forbindelse med tilegnelsen af certifikater, som fx truckcertifikat, afsat flere dage til de unge på det særligt tilrettelagte grundforløb, men der er ikke taget højde for disse omkostninger i omkostningsvurderingen.

Alle unge på det særligt tilrettelagte grundforløb har adgang til grundbøger elektronisk, hvilke har en værdi af 10.000 kr. (2025-priser), hvilket ikke er tilfældet på et traditionelt grundforløb, medmindre en ung har behov herfor.

Omkostningerne til etablering af det særligt tilrettelagte grundforløb beløber sig gennemsnitligt til ca. 198.400 kr. i alt, jf. Tabel 6.8.1. Derudover er der løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af særligt tilrettelagte grundforløb, herunder til møder mv., der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af det særligt tilrettelagte grundforløb beløber sig i gennemsnit til ca. 10.100 kr. pr. ung med en variation på mellem ca. 8.400 kr. og ca. 12.600 kr. pr. ung afhængig af antallet af deltagere pr. grundforløbshold, jf. Tabel 6.8.1. Derudover er der omkostninger til lokaler, der ikke er opgjort kvantitativt.

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af det særligt tilrettelagte grundforløb er beskrevet i afsnit *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.8.1

Omkostninger til særlig tilrettelagt grundforløb på ungdomsuddannelsen

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	198.400 kr. i alt Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering og etablering af særligt tilrettelagt grundforløbshold, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	10.100 kr. pr. ung Omkostninger til leje af lokale.	8.400 kr. pr. ung	12.600 kr. pr. ung

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

6.9 Tiltag 5: Gruppetilbud for unge uden for uddannelse

I Kommune C har de iværksat et gruppetilbud for at understøtte unge i at træne fremmøde og opbygge nye relationer for derigennem at blive klar til uddannelse eller job, jf. Boks 4.4.3. Gruppetilbuddet bygger videre på et allerede afprøvet koncept.

I forbindelse med udvikling af gruppetilbuddene har der været afholdt ca. 3-5 hele dages workshop med deltagelse af en uddannelsesvejleder og en socialpædagog, der også står for afvikling af gruppetilbuddene. Desuden har de to medarbejdere deltaget i kompetenceudvikling i gruppefacilitering, der samlet set har kostet 20.000 kr. (2025-priser). Medarbejderne har anvendt 2,5 dag på kompetenceudviklingen.

Gruppetilbuddene afvikles to gange om ugen á 2,5 time. De to gruppefacilitatorer anvender hver 2,5 time på forberedelse samt debriefing til hver session. Der er ikke begrænsning på, hvor længe den unge kan være i forløbet, men de foreløbige erfaringer peger på, at de unge er der ca. seks måneder. Ud over omkostninger til løn til gruppefacilitatorerne har der været øvrige udgifter på 45.000 kr. til ture ud af huset, forplejning ifm. sessionerne samt kontorartikler og materialer (2025-priser). Desuden skal der anvendes lokaler ifm. afvikling af sessionerne.

Gruppefacilitatorerne har modtaget supervision ved en psykolog tre gange á to timer til en samlet pris på 6.000 kr. (2025-priser).

Omkostningerne til etablering af gruppetilbuddet beløber sig gennemsnitligt til ca. 65.900 kr. i alt pr. team med en potentiel variation på mellem ca. 59.100 kr. og ca. 72.700 kr. afhængig af varigheden af kompetenceudviklingen for medarbejderne, jf. Tabel 6.9.1. Derudover er der løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af gruppetilbud, herunder til møder mv., der ikke er opgjort kvantitativt.

Omkostninger til drift af gruppetilbuddene beløber sig i gennemsnit til ca. 32.800 kr. pr. ung med en variation på mellem ca. 25.500 kr. og ca. 45.900 kr. pr. ung afhængig af antallet af deltagere pr. gruppetilbud, jf. Tabel 6.9.1. Derudover er der omkostninger til lokaler i forbindelse med afvikling af gruppetilbuddene, der ikke er opgjort kvantitativt.

De detaljerede forudsætninger bag omkostningsvurderingen af gruppetilbuddene er beskrevet i afsnit *Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger*.

Tabel 6.9.1

Omkostninger til gruppetilbud for unge uden for uddannelse

	Gennemsnitlige omkostninger	Lave omkostninger	Høje omkostninger
Etablering	65.900 kr. i alt Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering og etablering af gruppetilbud, herunder til møder mv.	59.100 kr. i alt	72.700 kr. i alt
Drift	32.800 kr. pr. ung Omkostninger til leje af lokale ifm. afvikling af gruppetilbud.	25.500 kr. pr. ung	45.900 kr. pr. ung

Anm.: Alle omkostninger er opgjort i 2025-priser.

Kilde: Omkostningsinterviews med projektkommunerne samt gennemsnitslønninger fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor.

7. Litteratur

Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år (2024, LBK nr 953 af 12/08/2024). Børne- og Undervisningsministeriet.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/953>

Bekendtgørelse om måling af elevers og lærlinges trivsel i erhvervsuddannelser (2023, BEK nr 1259 af 27/10/2023) Børne- og Undervisningsministeriet.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/1259>

COWI for det centrale handicapråd (2021). *Samfundsøkonomiske gevinster ved højet uddannelsesniveau hos personer med psykiske handicap*.

Dahler-Larsen, P. (2008). *Displaying Qualitative Data*. Odense: University Press of Southern Denmark.

Danmarks Evalueringsinstitut (2021). *Evaluering af specialpædagogisk støtte på ungdomsuddannelserne - Hovedrapport*.

Kommunernes Landsforening og Dansk Socialrådgiverforening (2024). *En sammenhængende ungeindsats - til gavn for den unge*.

KRL (2023). Kommunernes og Regionernes Løndatakontors (KRL) Overenskomststatistik.
<https://krl.dk/#/sirka/ovk>

Lønoverblik (2023). Lønoverblik til lokale lønforhandlinger i staten.
<https://www.loenoverblik.dk/>

Pluss Leadership, Realize & VIA University (2020). *Vidensafdækning af overgange ifm. ungdomsuddannelser for unge med handicap*.

Schwarzer & Jerusalem (1995). *Self-efficacy measurement: Generalized Self-Efficacy Scale (GSES)*.
https://www.researchgate.net/publication/311570532_The_general_self-efficacy_scale_GSE

Socialstyrelsen (2021). *Omkostningsvurdering af sociale indsatser. Vejledning til omkostningsvurdering samt til Socialstyrelsens omkostningsmodel*.

Social- og Ældreministeriet (2022). *Strategi for Udvikling af den Sociale Indsats*.

Sundhedsstyrelsen (2017). *Guide til trivselsindekset: WHO-5*
<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2017/Styrket-sundhedsindsats-for-socialt-udsatte-og-saarbare-grupper/Ans%C3%B8gningsmateriale/Guide-WHO-5.ashx?la=da&hash=570F8CAE8013977379E1BC24D663D8FDB186DB76>

VIVE (2023). *Evaluering af læringsforløb for unge med autisme – Slutevaluering*.

8. Bilag

8.1 Bilag 1: Metodebeskrivelse

I dette bilag præsenterer vi de datakilder og metodiske valg, som evalueringen tager afsæt i. Vi har i evalueringen anvendt både kvantitative og kvalitative datakilder, som er indsamlet i perioden medio 2022 til ultimo 2024. De kvantitative datakilder består af stamdata på ungeniveau, som projektkommunen har registreret, og data fra spørgeskemabesvarelser fra unge i indsatsen, jf. Tabel 8.1.1. De kvalitative datakilder består af interviews med unge, medarbejdere, projektledere og ledere i de tre projektkommuner.

I Tabel 8.1.1 giver vi et overblik over de forskellige datakilder, som vi har anvendt i evalueringen, herunder en kort beskrivelse, antal personer samt i hvilke kapitler datakilden benyttes:

Tabel 8.1.1			
Evalueringens datakilder			
	Beskrivelse	Antal (N)	Anvendelse (kapitler)
Stamdata	Baggrundsoplysninger om den unge, fx funktionsnedsættelse, angst/depression uddannelsesstatus, SPS mm.	166 unge	De unge i indsatsen Resultater for de unge
Spørgeskemadata	Spørgsmål om tilknytning til ungdomsuddannelse, trivsel, tro på egne evner samt uddannelsesmiljø og udfordringer.	Opstart: 71 unge Seks måneder: 38 unge 12 måneder: 16 unge	Resultater for de unge
Interviews med unge	Kvalitative interviews med unge med fokus på oplevelser, virkninger og udbytte i forbindelse med indsatsen og særligt de inspirerende tiltag.	2022: syv unge 2023: seks unge 2024: seks unge	Praksiserfaringer Resultater for de unge
Interviews med medarbejdere, projektledere og ledere	Kvalitative interviews med medarbejdere, projektledere og ledere med fokus på de relevante tiltag, og hvordan de relaterer sig til fokusområderne samt ledelsesopbakning, motivation, kompetencer, læring, udbytte og forankring.	Medarbejdere: 2022: syv medarbejdere 2023: 15 medarbejdere 2024: 34 medarbejdere Projektledere: 2022: fire projektledere 2023: fem projektledere 2024: fem projektledere Ledere: 2022: to ledere 2023: tre ledere 2024: ni ledere	Praksiserfaringer Resultater for de unge
Omkostningsinterviews	Kvalitative interviews med ledere, projektledere og medarbejdere med fokus på aktiviteter og omkostninger forbundet med de udvalgte tiltag.	2023: tre interviews 2024: tre interviews	Omkostninger

8.1.1 Stamdata

Projektkommunerne har i perioden juni 2022 til august 2024 indsamlet og registreret stamoplysninger om de unge. På tværs af de tre projektkommuner har vi i alt stamoplysninger for 166 unge. De 166 unge fordeler sig på tværs af de tre projektkommuner som vist i Tabel 8.1.2:

Tabel 8.1.2

Unge i indsatsen fordelt på projektkommuner

	Antal deltagende unge	Andel af alle deltagende unge
Kommune A	43	26 pct.
Kommune B	28	17 pct.
Kommune C	95	57 pct.
I alt	166	100 pct.

Kilde: Projektkommunernes registreringer.

Beskrivelser af de registrerede stamdata præsenteres i Boks 8.1.1:

Boks 8.1.1

Oversigt over registrerede stamdata

Stamoplysninger ved opstart i indsatsen:

- De unges køn
- De unges alder ved opstart i indsatsen
- Startdato for indsatsen
- De unges projektkommune
- De unges funktionsnedsættelse, fx ADD, ADHD, anden adfærds- eller opmærksomhedsforstyrrelse, autismespektrumsforstyrrelse, bevægelseshandicap, synshandicap, andet fysisk handicap o.a.
- Status for udredning
- De unges uddannelses/beskæftigelsesstatus ved opstart af indsatsen
- Hvorvidt de unge har en diagnose for angst og/eller depression
- Hvorvidt de unge tidligere har afbrudt en ungdomsuddannelse
- Hvorvidt de unge modtager SPS
- Hvorvidt de unge har haft en periode med langvarig ledighed op til påbegyndelse i indsatsen
- Eventuelle sociale serviceydelser de unge modtager

Stamoplysninger ved afslutning af indsatsen:

- Slutdato for indsatsen
- Årsag til afslutning af indsats
- De unges uddannelses/beskæftigelsesstatus ved afslutning af indsatsen

8.1.2 Spørgeskemadata

Fra august 2022 har vi udsendt spørgeskemaer til de unge gennem softwareprogrammet Defgo. Spørgeskemaerne er udsendt ved opstart i indsatsen og derefter efter seks, 12 og 18 måneder. De unge modtog et link på mail, hvor de kunne tilgå spørgeskemaet. Vi har løbende udsendt reminders til projektlederne i projektkommunerne om, hvilke unge, der manglede at besvare spørgeskemaet. Indsamlingen af opstartsspørgeskemaer blev afsluttet i april 2024, mens indsamlingen af opfølgningsspørgeskemaer blev afsluttet i august 2024.

Ud af de 166 deltagende unge, besvarede 71 unge, svarende til 43 pct. af de deltagende unge, helt eller delvist spørgeskemaet ved opstart i indsatsen. Efter seks måneders deltagelse i indsatsen besvarede 38 af de unge (23 pct.) spørgeskemaet helt eller delvist, og efter 12 måneders deltagelse besvarede 14 af de unge (8 pct.) helt eller delvist spørgeskemaet. Den fulde oversigt over både antal og andel spørgeskemabesvarelser kan ses i Tabel 8.1.3.

Tabel 8.1.3

Spørgeskemabesvarelser ved opstart, efter seks måneder og efter 12 måneder i indsatsen

	Ved opstart		Efter 6 mdr.		Efter 12 mdr.	
	N	Pct.	N	Pct.	N	Pct.
Trivsel (WHO-5)	71	43	38	23	14	8
Tro på egen mestringsevne (GSES)	55	33	29	17	11	7
Oplevelse af tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen	46	28	31	19	9	5
Oplevelse af at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen	46	28	31	19	9	5

Anm.: N = 166. Kun unge, som går på en ungdomsuddannelse, er blevet spurgt ind deres tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen og deres oplevelse af at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser.

Ikke alle 38 unge, som besvarede trivselsspørgsmålene efter seks måneder, havde besvaret spørgeskemaundersøgelsen ved opstart, og derfor har vi ikke kunne undersøge progressionen for alle de 38 unge. Når vi ved spørgeskemabesvarelserne efter seks og 12 måneder kun inkluderer de unge, som også besvarede spørgeskemaet ved opstart, ser fordelingen i stedet ud som i **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** Det er disse unge, som resultaterne i kapitlet *Resultater for de unge* er baseret på.

Tabel 8.1.4

Antal spørgeskemabesvarelser som kan kobles ved opstart og efter seks eller 12 måneder i indsatsen

	Ved opstart	Efter seks mdr.	Efter 12 mdr.
Trivsel (WHO-5)	71	29	14
Tro på egen mestringsevne (GSES)	55	21	10
Oplevelse af tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen	46	19	6
Oplevelse af at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen	46	19	6

Anm.: Tabellen angiver antallet af spørgeskemabesvarelser, som kan kobles enten efter seks måneder eller efter 12 måneder. Kun unge som går på en ungdomsuddannelse, er blevet spurgt ind deres tilhørsforhold til ungdomsuddannelsen og deres oplevelse af at kunne håndtere udfordringer på ungdomsuddannelsen.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser.

8.1.2.1 Bortfaldsanalyse

For at vurdere, om de unge, der har besvaret spørgeskemaet både ved opstart og efter seks måneder, adskiller sig systematisk fra de resterende unge i indsatsen, har vi foretaget en bortfaldsanalyse. Med bortfaldsanalysen undersøger vi, om der er forskelle mellem de unge, der har besvaret begge spørgeskemaer helt eller delvist (N=29), og den resterende gruppe af registrerede unge i indsatsen (N=137). Vi har undersøgt, om der er systematiske forskelle i alder mellem de to grupper ved hjælp af en Wilcoxon rank-sum test. Resultatet viser, at der ikke er en statistisk signifikant forskel, hvilket indikerer, at aldersfordelingen blandt respondenterne og den resterende gruppe er sammenlignelig. Derudover har vi anvendt Fisher's Exact Test for de kategoriske variable køn, funktionsnedsættelse, kommune samt uddannelse/beskæftigelse, da den er velegnet til små stikprøver. Resultaterne viser, at der ikke er statistisk signifikante forskelle mellem de to grupper for variablene køn, funktionsnedsættelse og kommune. Derimod er der en statistisk signifikant forskel på uddannelse og beskæftigelse, hvilket indikerer, at frafaldet ikke er tilfældigt. Særligt ses en markant forskel i frafaldet blandt unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse, hvor en stor andel ikke har besvaret spørgeskemaerne.

8.1.3 Interviews med unge

I løbet af projektperioden har vi i alt afholdt interviews med 19 unge, som har deltaget i indsatsen. Der har været afholdt tre interviewrunder i henholdsvis 2022, 2023 og 2024, men det er hovedsageligt fund fra interviewene i 2024, som indgår i rapporten.

Rekrutteringen til interviews er foregået ved, at vi har bedt projektlederen i de enkelte projektkommuner forhøre sig om, hvilke unge der kunne have lyst til at deltage, men med fokus på at finde nogle unge fra hvert af de udvalgte tiltag, som blev præsenteret i afsnittet *Praksiserfaringer*.

Formålet med interviewene har været at supplere spørgeskemaundersøgelsen med dybdegående og detaljerede perspektiver på de unges oplevelser og udbytte af indsatsen. Interviewene har fulgt en semistruktureret interviewguide. Spørgsmålene har hovedsageligt været deduktivt formuleret med afsæt i indsatsens fokusområder og forandringsteori, men vi har også forsøgt at stille åbne spørgsmål og understreget over for de unge, at det var dem der bestemte, hvad de ville indvie os i.

Forud for interviewene briefede vi de unge om, at vi til enhver tid kunne holde en pause, og at det var helt okay, hvis de ikke ville dele ting med os eller ville afbryde interviewet.

8.1.4 Interviews med medarbejdere, projektledere og ledere

Vi har afholdt 45 interviews med medarbejdere, projektledere og ledere i løbet af de tre interviewrunder i henholdsvis 2022, 2023 og 2024, men det er hovedsageligt fund fra interviewene i 2024, som indgår i rapporten. Vi har både afholdt individuelle interviews og gruppeinterviews. I interviewene har vi fokuseret på at afdække de gode og mindre gode erfaringer med arbejdet og implementeringen af indsatsen. Interviewene har fulgt en semistruktureret interviewguide, som vi har udformet deduktivt med afsæt i indsatsens fokusområder.

8.1.5 Observation af tiltag

I forlængelse af interviews med medarbejdere, har vi observeret ét tiltag i hver projektkommune for at få en dybere forståelse for tiltagene. Vi har anvendt en observationsguide, som har hjulpet med at fokusere blikket på; deltagere, aktiviteter, det sociale samspil, de fysiske rammer, relation til fokusområderne og oplevede virkninger for de unge.

8.1.6 Transskribering, kodning og analyse af interviews

Alle interviews er blevet lydoptaget og dernæst transskriberet ved hjælp af softwareprogrammet Whisper. Efterfølgende er transskriberingerne blevet gennemlæst og redigeret af en medarbejder i Social- og Boligstyrelsen. Interviewene blev kodet ved hjælp af softwareprogrammet NVivo. Kodningen har primært været deduktiv og taget afsæt i kodebøger udviklet med udgangspunkt i fokusområderne. Kodningen har også haft en eksplorativ tilgang, hvor der har været plads til at være åbne og nysgerrige overfor nye perspektiver i empirien, hvilket har dannet afsæt for at udvikle mere empirisk baserede koder. Efter kodningen blev empirien analyseret ved brug af kvalitative displays (Dahler-Larsen, 2008) og tematisk analyse med Framework-metoden, som var med til at skabe overblik over de fremtrædende mønstre i empirien.

8.1.7 Omkostningsinterviews

Vi har foretaget to omkostningsinterviews i hver projektkommune med projektledere, ledere og øvrige medarbejdere. Formålet med omkostningsinterviewene har været at afdække, hvilke yderligere omkostninger i projektkommunerne som kan tilskrives de fem udvalgte tiltag i SUI.

Interviewene baserer sig på Social- og Boligstyrelsens generelle spørgeguide til at foretage omkostningsvurderinger (Socialstyrelsen, 2021).

8.2 Bilag 2: Drøftelseskabelonen

Dato for drøftelse:	
Navn og cpr. nummer:	
Fagpersoner om den unge: Ungeguide: Familierådgivningen, rådgiver: Familieværftet: Visitation og Indsats, rådgiver: CROS, Vejleder: SSP: Ungeenheden, uddannelsesvejleder: Ungeenheden, virksomhedskonsulent: Ungeenheden, ungerådgiver: Ungeenheden, mentor: Andre:	
Indsatser: Barnets lov §: Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §: Lov om social service §: Mål: ☐ Tilføj delmål:	

Aftaler indgået på sidste møde: Punkter til drøftelse: ☐ Tilføj punkt:
--

Status

Familie og hjemlige forhold:	
Sundhed – fysisk/psykisk:	
Skole/uddannelse:	
Fritid:	
Udvikling og adfærd (LA2):	
Beskæftigelse:	

Opfølgning på én plan

☐ Tilføj delmål:

Aftaler

Dato for næste opfølgning

8.3 Bilag 3: Udvikling af fokusområder

Indsatsens oprindelige fokusområder er blevet udviklet gennem projektperioden jf. Tabel 8.3.1.

Tabel 8.3.1

Udvikling af indsatsens fokusområder

Indsatsens fokusområder i version 1.0	Indsatsens fokusområder i version 2.0	Indsatsens fokusområder i version 3.0	Indsatsens fokusområder i den endelige version
1. Vejledning inden og undervejs	1. Tværorientatorisk samarbejde	1. Organisatoriske forudsætninger	1. Organisatorisk samarbejde
2. Kontinuerlig afklaring af støttebehov	2. Koordinerende nøglefunktion	2. Koordinering af den unges indsats	2. Koordinering af den unges indsats
3. Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber	3. Vejledning inden og undervejs	3. Afklaring og opfølgning på støttebehov	3. Afklaring og opfølgning på støttebehov
4. Koordinerende nøglefunktion	4. Løbende afklaring af støttebehov		4. Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber
	5. Deltagelse i sociale og faglige fællesskaber		

8.4 Bilag 4: Følsomhedsanalyse af WHO-5

I dette bilag præsenterer vi en følsomhedsanalyse af WHO-5, som vi anvender til at måle de unges trivsel. Måleredskabet for trivsel, WHO-5, består af fem spørgsmål, som hver besvares ud fra seks faste svarkategorier:

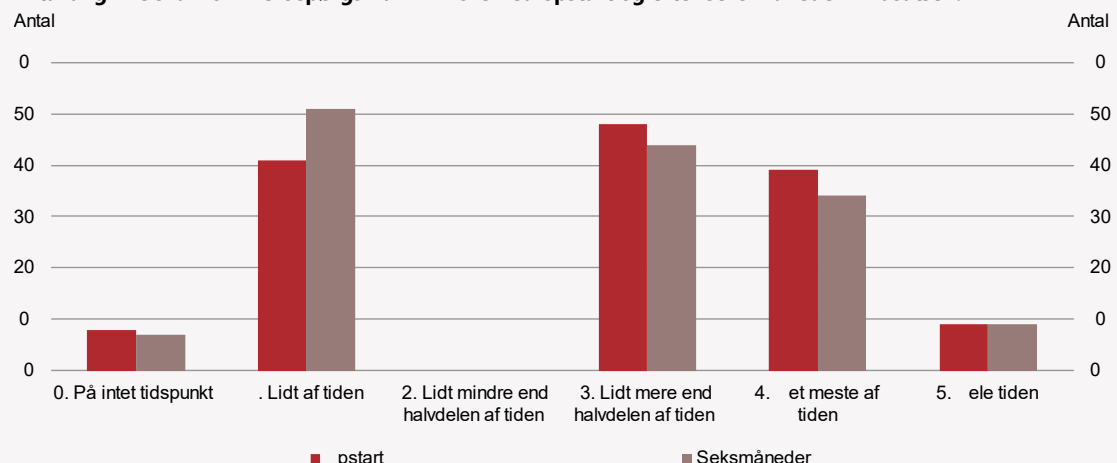
0. På intet tidspunkt
1. Lidt af tiden
- 2. Lidt mindre end halvdelen af tiden**
3. Lidt mere end halvdelen af tiden
4. Det meste af tiden
5. Hele tiden

I spørgeskemaet, som vi har udsendt til de unge, manglede der ved en fejl svarkategori 2 (Lidt mindre end halvdelen af tiden). Det betyder, at de unge har været nødt til at vælge enten svarkategori 1 (Lidt af tiden) eller svarkategori 3 (Lidt mere end halvdelen af tiden), selv hvis deres svar reelt befandt sig imellem disse to kategorier. For at vurdere, hvor meget dette kan have påvirket analysen i afsnittet *De unges trivsel er uændret*, har vi gennemført en følsomhedsanalyse. Formålet med analysen er at belyse, om den manglende svarkategori kan have skævvredet resultaterne, særligt i forhold til hvor mange unge, der vurderes at være i risiko eller stor risiko for depression eller stressbelastning.

De unges besvarelser fordeler sig på hver sin side af den manglende svarkategori 2 (Lidt mindre end halvdelen af tiden)', jf. Figur 8.4.1, hvor antallet af svar på hvert spørgsmål i WHO-5 er angivet både ved opstart og efter seks måneder i indsatsen. Her ses en tydelig ophobning af svar ved svarkategori 1 (Lidt af tiden) og svarkategori 3 (Lidt mere end halvdelen af tiden). Det tyder på, at flere unge muligvis ville have valgt den manglende svarkategori 2, hvis den havde været tilgængelig. Præcis hvor mange det drejer sig om, vides dog ikke.

Figur 8.4.1

Antal angivne svar for hvert spørgsmål i WHO-5 ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

Anm.: N = 29.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

Antager vi, at besvarelserne ville have fordelt sig nogenlunde ligeligt mellem svarkategori 1 og svarkategori 3, har den manglende kategori ikke nogen nævneværdig effekt på den gennemsnitlige trivselsscore. Men det kan have betydning for, hvor mange unge der falder i de forskellige risikogrupper for depression og stressbelastning, og for hvordan udviklingen i den enkelte unges trivselsscore.

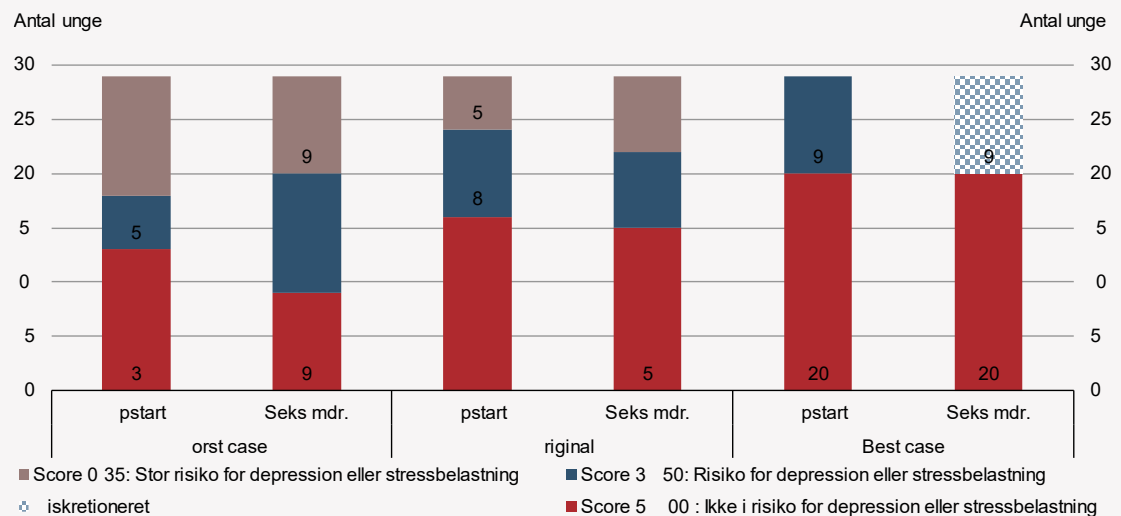
For at vurdere spændet af den mulige påvirkning har vi foretaget to scenarieanalyser; et worst case-scenarie og et best case-scenarie, som vi sammenligner med den originale analyse fra afsnittet *De unges trivsel er uændret*.

I worst case-scenariet antager vi, at alle svar i kategori 3 (Lidt mere end halvdelen af tiden) i virkeligheden skulle have været i den manglende kategori 2. Dette medfører, at flere unges trivselsscore bliver lavere, hvilket flytter flere unge til at være i risiko eller *stor* risiko for depression eller stressbelastning. Det ses tydeligt i Figur 8.4.2, hvor 20 ud af de 29 unge efter seks måneder vurderes at være i risiko (N = 11) eller *stor* risiko (N = 9).

I best case-scenariet antager vi, at alle svar i kategori 1 (Lidt af tiden) i stedet skulle have været i kategori 2. Dette betyder, at flere unge opnår en højere trivselsscore. Her vurderes 20 ud af de 29 unge både ved opstart og efter seks måneder at være uden risiko for depression eller stressbelastning (score over 50), jf. Figur 8.4.2.

Figur 8.4.2

Risiko for depression eller stressbelastning ved opstart og efter seks måneder for de tre forskellige scenarier målt via WHO-5

Anm.: N = 29.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter seks måneder i indsatsen.

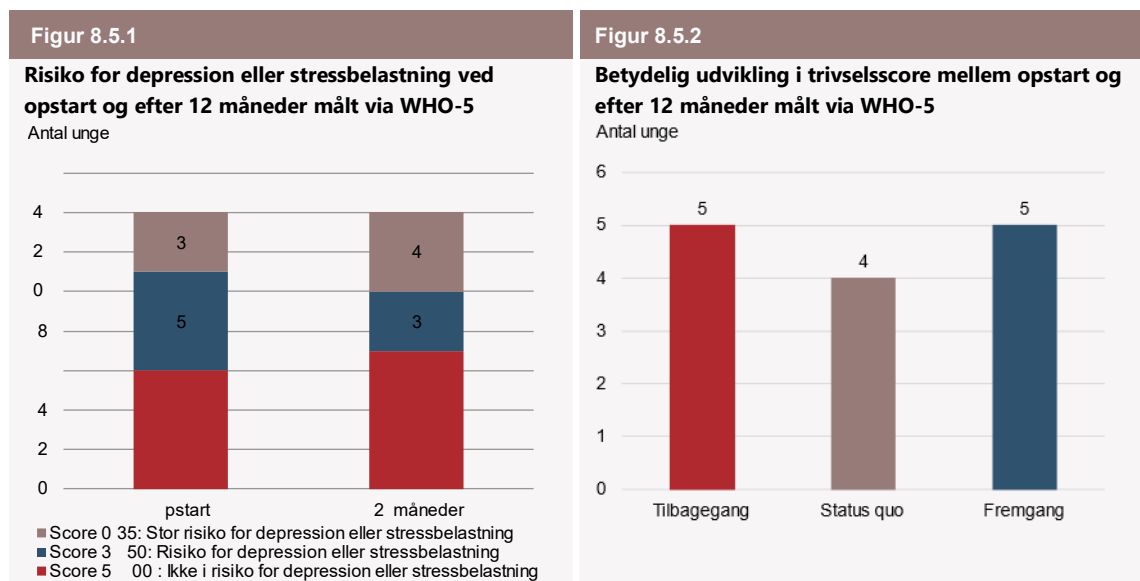
Analysen viser, at den manglende svarmulighed kan påvirke antallet af unge, der kategoriseres som værende i risiko for depression eller stressbelastning. Det har dog ingen betydning for andelen af unge, som oplever trivselsscore i fremgang, tilbagegang eller uændret trivsel over tid. I alle tre scenarier - original, best case og worst case - oplever 45 % af de unge fremgang, mens 55 % oplever tilbagegang eller status quo.

Det er ikke muligt at fastslå præcist, i hvilken retning resultaterne er påvirket, da den manglende svarkategori også forskyder balancen mellem de resterende svarkategorier. Den relative afstand mellem svarene ændres, når én kategori mangler.

Følsomhedsanalysen viser, at selvom den manglende svarmulighed skaber usikkerhed om det præcise antal unge i risikogrupperne for depression eller stressbelastning, ændrer det ikke på de overordnede konklusioner i analysen af de unges trivsel. Resultaterne er konsistente på tværs af scenarierne, og den oprindelige analyse kan derfor anvendes i afsnittet *De unges trivsel er uændret*. Det bør dog bemærkes, at der er en særlig usikkerhed forbundet med opgørelsen af, hvor mange unge der er i risiko for depression eller stressbelastning.

8.5 Bilag 5: Trivsel og tro på egen mestringsevne efter 12 måneder

Efter 12 måneder i indsatsen ses fortsat nogenlunde samme billede for de unges trivsel som efter seks måneder. Ca. halvdelen af de unge befinder sig uden for risikoområdet for depression eller stressbelastning jf. Figur 8.5.1. Sammenlignet med resultaterne efter seks måneder, hvor halvdelen af de unge befandt sig i status quo, er der efter 12 måneder en nogenlunde ligelig fordeling af, om de unges trivselsscore er i tilbagegang, status quo eller fremgang sammenlignet med trivselsscoren ved opstart, jf. Figur 8.5.2. Resultaterne efter 12 måneder i indsatsen er dog kun baseret på 14 unge.

Anm.: N=14.

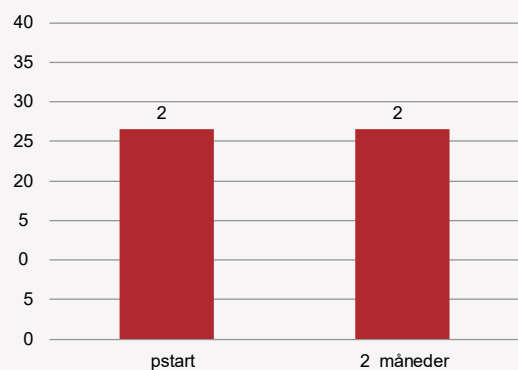
Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter 12 måneder i indsatsen.

Efter 12 måneder i indsatsen ses generelt end mere positiv udvikling i de unges tro på egen mestringsevne sammenlignet med resultaterne efter seks måneder. De unges gennemsnitlige mestringsscore er 27 point ved både opstart og efter 12 måneder i indsatsen og er derfor på samme niveau, jf. Figur 8.5.3. Dog oplever 60 pct. af de unge fremgang for mestringsscoren, jf. Figur 8.5.4. Der er dermed flere unge, der oplever fremgang end tilbagegang/status quo i tro på egen mestringsevne efter 12 måneder, hvilket er det omvendte billede, end vi ser for resultaterne efter seks måneder. Resultaterne efter 12 måneder i indsatsen er dog kun baseret på ti unge.

Figur 8.5.3

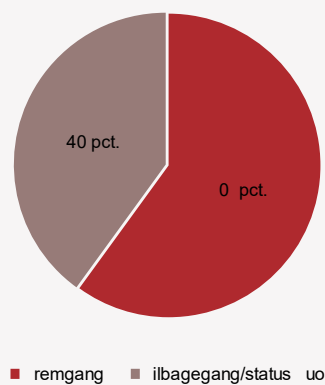
Gennemsnitlig mestringsscore ved opstart og efter 12 måneder målt via GSES

Mestringsscore

Figur 8.5.4

Udvikling i mestringsscoren mellem opstart og efter 12 måneder målt via GSES

Anm.: N=10.

Kilde: Spørgeskemabesvarelser ved opstart og efter 12 måneder i indsatsen.

8.6 Bilag 6: Forudsætninger bag omkostningsvurderinger

I forbindelse med udarbejdelsen af omkostningsvurderingerne af projektkommunernes forskellige tiltag er der gjort brug af Social- og Boligstyrelsens beregningsprincipper for omkostningsvurderinger (Socialstyrelsen, 2021).

Alle omkostninger er fremskrevet til 2025-priser på baggrund af det kommunale pris- og lønindeks eksklusiv overførsler.

Til opgørelser af lønomkostninger er der gjort brug af gennemsnitslønninger i 2023 for stillinger i Kommunernes og Regionernes Løndatakontors Overenskomststatistik (KRL, 2023) samt i Lønoverblik (2023). I Tabel 8.6.1 fremgår en oversigt over de forskellige stillinger, der er anvendt gennemsnitslønninger for i omkostningsvurderingerne, samt deres gennemsnitlige løn i 2023.

Tabel 8.6.1

Gennemsnitsårsløn for stillingsbetegnelser, der anvendes i omkostningsvurderingerne

Overenskomstområde/Personalekategori, Stilling	Årsløn i alt	Kilde
Akademikere, KL, Magistre	604.977 kr.	KRL
Akademikere, KL, Psykolog	615.641 kr.	KRL
Lærere m.fl. i folkesk. og spec.underv., Lærere, grundløn	575.014 kr.	KRL
Lærere m.fl. i folkesk. og spec.underv., Vejledere, UUV, grundløn	596.314 kr.	KRL
Lærere ved Gymnasieskoler, Alle stillinger	643.524 kr.	Lønoverblik
Socialpædagoger og pæd.pers.døgninst.mv., Socialpædagoger	497.837 kr.	KRL
Socialråd. /socialformidlere, KL, Socialrådgivere	501.755 kr.	KRL
Social- og Sundhedspersonale, KL, Social- og sundhedsassistenter	493.726 kr.	KRL
Tjenestemandslignende (206), Lærer	514.548 kr.	Lønoverblik
Tjenestemandslignende (206), Uddannelsesleder	656.328 kr.	Lønoverblik
Tjenestemandslignende (206), Virksomhedskonsulent	570.228 kr.	Lønoverblik

Anm.: Alle lønninger er opgjort for 2023 i 2023-priser.

Kilde: Kommunernes og Regionernes Løndatakontors (KRL) Overenskomststatistik samt Lønoverblik.

Der er anvendt en effektiv timenorm på 1.418 timer pr. år i forbindelse med omregning af årslønninger til timelønninger.

Der er pålagt en overhead på 20 pct. på alle lønomkostninger, der dækker omkostninger ud over selve lønnen, fx udgifter til ansættelse, medarbejderadministration, kontorplads, IT, mv.

Etableringsomkostninger er omkostninger, der er forbundet med at etablere et tiltag, og som ikke er varige, når tiltaget er overgået til drift. Etableringsomkostninger er i omkostningsvurderingerne opgjort i alt for det specificerede scenarie.

Driftsomkostninger er varige omkostninger, der er forbundet med at drifte et tiltag. Driftsomkostninger er i omkostningsvurderingen opgjort for en relevant enhed, fx pr. ung pr. uge.

Nedenfor fremgår de detaljerede forudsætninger bag de forskellige omkostningsvurderinger.

8.6.1 Koordineringsfunktionen

Nedenfor fremgår en beskrivelse af forudsætningerne for omkostningsvurderingerne af koordineringsfunktionen i hver af de tre projektkommuner.

8.6.1.1 Kommune A

Tabel 8.6.1.1

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af koordineringsfunktion i Kommune A

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktionen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	- Koordineringsfunktionen antages at blive varetaget af uddannelsesvejledere, der er ansat som socialrådgivere i kommunerne - Støtte pr. ung: en time pr. uge	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Støtte pr. ung: en time pr. kvartal	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: - Koordinerende nøglefunktion antages at blive varetaget af SPS-mentorere, der er ansat som gymnasielærere - Støtte pr. ung: to timer pr. uge

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune A.

8.6.1.2 Kommune B

Tabel 8.6.1.2

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af koordineringsfunktionen i Kommune B

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktion, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	- Koordineringsfunktionen antages at blive varetaget af en LAB-mentor eller socialpædagogisk støtte, der er ansat som socialpædagoger i kommunerne - Støtte pr. ung: to timer pr. uge	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Støtte pr. ung: to timer pr. kvartal	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Støtte pr. ung: fire timer pr. uge

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune B.

8.6.1.3 Kommune C

Tabel 8.6.1.3

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af koordineringsfunktionen i Kommune B

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af koordineringsfunktion, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	- Koordineringsfunktionen antages at blive varetaget af en LAB-mentor eller socialpædagogisk støtte, der er ansat som socialpædagoger i kommunerne - Støtte pr. ung: to timer pr. uge	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Støtte pr. ung: to timer pr. kvartal	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Støtte pr. ung: fire timer pr. uge

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune B.

8.6.2 Tiltag 1: Samarbejdsgruppe på tværs af KUI

Tabel 8.6.2

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af samarbejdsgruppen på tværs af KUI

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af samarbejdsgruppen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger:	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger:
	- Samarbejdsgruppen antages at bestå af følgende: - Mødeleder, der er ansat som Magister - Koordineringsfunktionen, der er LAB-mentor eller socialpædagogisk støtte og ansat som socialpædagog - To myndighedsrådgivere fra både det specialiserede børne- og ungeområde, det specialiserede voksenområde samt uddannelsesvejledning og Jobcenteret, der er ansat som socialrådgivere - To medarbejdere fra udøverniveau på både det specialiserede børne- og ungeområde og det specialiserede voksenområde, der er ansat som socialpædagoger - En LAB-mentor fra Jobcenteret, der er ansat som socialpædagog - Mødelederen antages at anvende en time på indkaldelse af samarbejdsgruppen, udarbejdelse af dagsorden og oprettelse af sagsskabeloner pr. mødegang - Alle mødedeltagere anvender to timer på udfyldelse og gennemlæsning af sagsskabeloner - Møderne har varighed af to timer og afvikles hver 14. dag - Der drøftes ti sager pr. møde - Evt. tidsbesparelse på anvendelse af beskrivelser fra sagsskabeloner ifm. indarbejdelse i fagsystem	- Samarbejdsgruppen antages at bestå af følgende: - Mødeleder, der er ansat som Magister - Koordineringsfunktionen, der er LAB-mentor eller socialpædagogisk støtte og ansat som socialpædagog - En myndighedsrådgiver fra både det specialiserede børne- og ungeområde, det specialiserede voksenområde samt uddannelsesvejledning og Jobcenteret, der er ansat som socialrådgivere - En medarbejder fra udøverniveau på både det specialiserede børne- og ungeområde og det specialiserede voksenområde, der er ansat som socialpædagoger - En LAB-mentor fra Jobcenteret, der er ansat som socialpædagog	- Samarbejdsgruppen antages at bestå af følgende: - Mødeleder, der er ansat som Magister - Koordineringsfunktionen, der er LAB-mentor eller socialpædagogisk støtte og ansat som socialpædagog - To myndighedsrådgivere fra både det specialiserede børne- og ungeområde, det specialiserede voksenområde samt uddannelsesvejledning og Jobcenteret, der er ansat som socialrådgivere - En myndighedsrådgiver fra sundhedsområdet, der er ansat som socialrådgiver - En medarbejder fra udøverniveau på både det specialiserede børne- og ungeområde, det specialiserede voksenområde samt uddannelsesvejledning og Jobcenteret, der er ansat som socialpædagoger - En medarbejder fra udøverniveau på både det specialiserede børne- og ungeområde, det specialiserede voksenområde samt uddannelsesvejledning og Jobcenteret, der er ansat som psykologer - En medarbejder fra sundhedsområdet, der er ansat som social- og sundhedsassistent
Drift			

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune B.

8.6.3 Tiltag 2: Månedlig elevgennemgang

Tabel 8.6.3

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af den månedlige elevgennemgang på det særligt tilrettelagte grundforløb

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af elevgennemgang på det særligt tilrettelagte grundforløb på ungdomsuddannelsen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	• Deltagelse på elevgennemgang ved: ○ Tre undervisere, der er ansat som lærere ved ungdomsuddannelsen ○ To SPS-mentorer, der er ansat som lærere ved ungdomsuddannelsen ○ En trivselsperson, der er ansat som lærer ved ungdomsuddannelsen ○ En fagchef, der er ansat som uddannelsesleder ved ungdomsuddannelsen ○ En uddannelsesvejleder fra Fremskudt vejledning, der er ansat som socialrådgiver • Ud over medarbejderne ovenfor, deltager en psykolog, der koster 2.700 kr. pr. elevgennemgang (2025-priser) • Der foretages elevgennemgang fem gange i løbet af grundforløbets 30 uger á to timer pr. gang	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: • Deltagelse på elevgennemgang ved: ○ Tre undervisere, der er ansat som lærere ved ungdomsuddannelsen ○ To SPS-mentorer, der er ansat som lærere ved ungdomsuddannelsen ○ En fagchef, der er ansat som uddannelsesleder ved ungdomsuddannelsen ○ En anden chef, der er ansat som uddannelsesleder ved ungdomsuddannelsen ○ En uddannelsesvejleder fra Fremskudt vejledning, der er ansat som socialrådgiver • Ingen deltagelse af psykolog	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: • Deltagelse på elevgennemgang ved: ○ Tre undervisere, der er ansat som lærere ved ungdomsuddannelsen ○ To SPS-mentorer, der er ansat som lærere ved ungdomsuddannelsen ○ En trivselsperson, der er ansat som lærer ved ungdomsuddannelsen ○ En fagchef, der er ansat som uddannelsesleder ved ungdomsuddannelsen ○ En anden chef, der er ansat som uddannelsesleder ved ungdomsuddannelsen ○ En uddannelsesvejleder fra Fremskudt vejledning, der er ansat som socialrådgiver

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune A.

8.6.4 Tiltag 4: Særligt tilrettelagt grundforløb

Tabel 8.6.4

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af det særligt tilrettelagte grundforløb på ungdomsuddannelsen

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	• Indretning af klasseværelse med fokus på de unges behov, herunder ekstra lokale, fysisk og lydmæssig afskærmning, ekstra tavle til visualisering mv.: 97.300 kr. (2025-priser) • Deltagelse i opkvalificering ved psykolog med særlig viden om autisme á tre fuldtidsdage for tre lærere på ungdomsuddannelserne, to SPS-mentorer, der er ansat som lærere på ungdomsuddannelsen, samt en trivselsmentor, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen. • Udgifter til opkvalificering: 23.000 kr. (2025-priser) • Deltagelse i supervision ved psykolog á to gange to timer for tre lærere på ungdomsuddannelsen, to SPS-mentorer, der er ansat som lærere på ungdomsuddannelsen, samt en trivselsperson, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen. • Udgifter til supervision: 5.400 kr. (2025-priser) • Løn til ledere og medarbejder i forbindelse med overvejelse om etablering af særligt tilrettelagte grundforløbshold på ungdomsuddannelsen, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	• Forberedelse af to informationsmøder á 1-2 timers varighed ved én projektkoordinator, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen: 14 timer • Afvikling af to informationsmøder á 1-2 timers varighed ved én projektkoordinator, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen, og en uddannelsesleder: to timer med medarbejder/leder • Afvikling af indledende screeningsamtaler med ansøger til særligt tilrettelagt grundforløbshold ved trivselsperson, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen: tre timer pr. hold • En ekstra opstartssamtale pr. ung ved trivselspersonen, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen: en time pr. ung • 15 unge pr. hold • Adgang til elektroniske bøger for hele holdet: 10.000 kr. pr. hold (2025-priser) • En virksomhedskonsulent, der er ansat ved ungdomsuddannelsen, anvender tre hele dage på at støtte de unge med at finde relevant praktikplads • Trivselspersonen, der er ansat som lærer på ungdomsuddannelsen, anvender 7,5 timer pr. uge i 30 uger på at støtte de unge i lektiehjælpstiden, der ligger efter normal undervisning	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: • 12 unge pr. hold	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: • 18 unge pr. hold

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune A.

8.6.5 Tiltag 5: Gruppetilbud for unge uden for uddannelse

Tabel 8.6.5

Detaljerede forudsætninger for omkostningsvurderingen af gruppetilbud for unge uden for uddannelse

	Gennemsnitlige omkostninger	Laveste omkostninger	Højeste omkostninger
Etablering	- Deltagelse i kompetenceudvikling á 2,5 fuldtidsdage for to gruppefacilitatorer, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog - Udgifter til kompetenceudvikling i gruppefacilitering for to medarbejdere: 20.000 kr. (2025-priser) - Udvikling af koncept for gruppetilbud á fire fuldtidsdage for to gruppefacilitatorer, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Udvikling af koncept for gruppetilbud á tre fuldtidsdage for to gruppefacilitatorer, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Udvikling af koncept for gruppetilbud á fem fuldtidsdage for to gruppefacilitatorer, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog
	Løn til ledere og medarbejdere i forbindelse med overvejelse om etablering af gruppetilbud til unge uden for uddannelse, herunder til møder, udarbejdelse af diverse materialer mv.		
Drift	- Forberedelse og debriefing af gruppesessioner ved to gruppefacilitatorer, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog: 2,5 time pr. session - Afvikling af gruppesessioner ved to gruppefacilitatorer, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog: 2,5 time pr. session - Der afvikles to gruppesessioner pr. uge i 44 uger i løbet af et år - Øvrige udgifter til bl.a. ture ud af huset, forplejning ifm. sessionerne samt kontorartikler og materialer: 45.000 kr. (2025-priser) - Antal deltagere samlet set over ét driftsår: 14 deltagere - Omkostninger til leje af lokale ifm. afvikling af gruppetilbud, der ikke er værdisat. - Gruppefacilitatorerne, der er ansat som hhv. socialrådgiver og socialpædagog, modtager supervision tre gange pr. år af to timers varighed - Udgifter til supervision for de to gruppefacilitatorer: 6.000 kr. i alt pr. år (2025-priser)	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Antal deltagere samlet set over ét driftsår: 18 deltagere	Forskel fra gennemsnitlige omkostninger: Antal deltagere samlet set over ét driftsår: ti deltagere

Kilde: Omkostningsinterviews med projektleder, leder og medarbejdere i Kommune C.

Social- og Boligstyrelsen

Edisonsvej 1

5000 Odense C

Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk